

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Vít Rudolf

**Myslivost a rybářství ve světle vybraných otázek
ochrany životního prostředí**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.

Katedra práva životního prostředí

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 27. 11. 2023

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval/a samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce, včetně poznámek pod čarou, má 233 771 znaků včetně mezer.

Vít Rudolf

V Praze dne 27. 11. 2023

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu své diplomové práce, doc. JUDr. Vojtěchovi Stejskalovi, Ph.D., za odborné vedení, které mi vždy laskavě poskytl v průběhu tvorby mé práce, JUDr. Sabině Falteiskové Ph.D. za pomoc při výběru tématu práce a poskytnutí počátečních rad a Ing. Tomášovi Kuncovi Ph.D. za odbornou pomoc při zpracování tématu evidenční karty loveckého dravce.

Obsah

Úvod	1
1. Klimatická změna	4
2. Stručná historie	9
3. Nadnárodní úprava myslivosti a rybářství a systém právní úpravy myslivosti a rybářství v České republice	13
3.1. Prameny mezinárodního práva vztahující se k myslivosti a rybářství.....	13
3.2. Právní úprava myslivosti v Evropské unii	18
3.3. Systémy právní úpravy myslivosti v Evropské unii	21
3.4. Rybářská politika EU	23
3.5. Systém právní úpravy myslivosti a rybářství v České republice	24
4. Právní úprava myslivosti	26
4.1. Právní úprava myslivosti v České republice.....	26
4.1.1. Subjekty oprávněné lovit zvěř	26
4.1.2. Lovná zvěř	32
4.1.3. Období lovu zvěře	40
4.1.4. Území pro výkon lovu zvěře	44
4.1.5. Způsoby lovu zvěře	51
4.1.6. Institucionální zajištění na úseku myslivosti	56
4.2. Právní úprava myslivosti na Slovensku.....	67
4.3. Právní úprava myslivosti v Polsku.....	70
5. Právní úprava rybářství	73
5.1. Právní úprava rybářství v České republice	73
5.1.1. Základní pojmy.....	73
5.1.2. Subjekty oprávněné lovit ryby.....	74
5.1.3. Lovné ryby	79
5.1.4. Období lovu ryb.....	82
5.1.5. Území lovu ryb	85
5.1.6. Způsoby lovu ryb.....	89
5.1.7. Institucionální zajištění na úseku rybářství	93
5.2. Právní úprava rybářství na Slovensku.....	101
5.3. Právní úprava rybářství v Polsku	104
Závěr	106

Seznam použitých zdrojů.....	113
Abstrakt.....	126
Abstract.....	127

Úvod

Cílem mé diplomové práce je poskytnutí základního náhledu do problematiky právní úpravy myslivosti a rybářství pro čtenáře a hodnocení současné právní úpravy z hlediska připravenosti na změny v přírodě, které sebou přináší probíhající klimatická změna.

Již podle nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 13.12. 2006. sp. zn. Pl. ÚS 34/03 nelze myslivost (dle mého názoru ani rybářství, jelikož rybářství sleduje dosažení obdobných cílů) chápat jako pouhou zájmovou aktivitu a je potřeba na myslivost (i rybářství) pohlížet jako na cílevědomou a regulovanou činnost směřující k ochraně a rozvoji přírody. Práce vychází z premisy, že má-li tato činnost chránit přírodu efektivně, je nutné, aby právní úprava dostatečně reagovala na faktický stav přírody a její aktuální potřeby, musí tedy reagovat i na důsledky klimatické změny.

Výběr tématu diplomové práce byl do značné míry zapříčiněn mým kladným vztahem k přírodě. Právní úprava myslivosti či rybářství již však byla předmětem značného množství prací a prostor pro nový pohled na věc je tudíž zřetelně omezen. Z toho důvodu jsem se pokusil tato dvě rozsáhlá témata propojit s aktuálním tématem globálních změn klimatu. Ačkoliv se v podstatné části své diplomové práce soustředím na zkoumání práva myslivosti a rybářství tak, jak je upraveno zejména v českých předpisech, mým cílem není poskytnout čtenáři ucelený obrázek o právní úpravě jednotlivých odvětví, ale jak jde pouze o základní náhled do problematiky ve světle vybraných otázek, viz předchozí odstavec. Tyto otázky se pojí s právě probíhající, všudypřítomnou a v médiích často připomínanou klimatickou změnou. V jednotlivých částech snažím nalézt odpovědi zejména na otázky: *„Pečuje česká úprava dostatečně o zachování biologické rozmanitosti?“*, *„Bojuje česká právní úprava efektivně s invazivními a nepůvodními druhy?“* a *„Je česká právní úprava připravená na změny v chování zvířat, které nevyhnutelně nastanou v souvislosti s klimatickou změnou?“* Nalezení odpovědí na tyto otázky představuje jednotlivé dílčí cíle této diplomové práce.

Při psaní své práce jsem vycházel především z českých, zahraničních, mezinárodních i komunitárních právních předpisů, zejména ze zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti (dále jen „zákon o myslivosti“) a zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o rybářství“), a z komentářové literatury. Vzhledem k tématu své diplomové práce jsem se nevyhнул

ani práci s odbornými články a publikacemi z oblasti biologie a klimatologie. A domnívám se, že se mi nabyté faktické poznatky podařilo adekvátně propojit s poznatky právními.

V první kapitole své práce se soustředím na vymezení pojmu „klimatická změna“, její hlavní příčiny a základní tři problémy, které s ní souvisí a které se odráží i ve výše vytyčených otázkách, na které se tato práce snaží alespoň částečně odpovídat.

Kapitola druhá se zabývá stručnou faktickou i právní historií myslivosti a rybářství. Při výkonu myslivosti i rybářství je kladen velký důraz na zachování tradic coby národního kulturního bohatství a znalost minulé právní úpravy je tak potřebná k pochopení současné úpravy v širších souvislostech. Druhá kapitola se věnuje pouze zásadním milníkům vývoje právní úpravy myslivosti a rybářství v českých zemích, a to z důvodu, že klimatická změna je poměrně mladým fenoménem, jehož existenci starší právní úprava zpravidla vůbec nereflektuje.

Zejména v boji proti ubývání biodiverzity a rozšiřování invazivních a nepůvodních druhů není možné zajistit dostatečnou ochranu přírody pouze národními předpisy. Z tohoto důvodu se ve třetí kapitole věnuji nadnárodním předpisům, které se promítají do české právní úpravy myslivosti a rybářství.

Následují stěžejní kapitoly mé diplomové práce. Kapitola o právní úpravě myslivosti a kapitola o právní úpravě rybářství. V těchto kapitolách se soustředím zejména na českou úpravu, ale poskytnu čtenáři i náhled do úpravy slovenské a polské. Slovenskou a polskou právní úpravu jsem vybral zejména z toho důvodu, že jde o právní úpravu nám nejbližší, a to jak historicky, tak geograficky.

Právní úprava myslivosti a rybářství obsažená ve všech právních rádech se zpravidla vždy snaží najít odpověď na otázky „*Kdo je oprávněn lov vykonávat a co může lovit? Kdy, kde a jakým způsobem tak může činit?*“¹. Podle stejného klíče se snažím i já koncipovat jednotlivé kapitoly. Značný prostor je věnován i národním a mezinárodním organizacím, které mají k myslivosti a rybářství nějaký vztah.

Diplomová práce je vypracována k právnímu stavu ke dni 1.11. 2023.

¹DAMOHOŘSKÝ, Milan. *Zemědělské právo*. Beroun: Eva Rozkotová Publishing, 2021. ISBN 9788087488430. str. 118.

1. Klimatická změna

Pojem a příčiny

Pod pojmem „klimatická změna“ si můžeme představit změny podnebí, tedy dlouhodobého stavu počasí, které se projevují zejména v růstu či naopak ve snižování teploty.

Ačkoliv se můžeme setkat s důkazy, které nasvědčují tomu, že určité klimatické změny patří k obvyklému chodu věcí na planetě Zemi², převážná většina vědců se v současné době shoduje na tom, že rozsah aktuálně probíhající klimatické změny je do značné míry zapříčiněn i chováním člověka.³

Mezi lidské činnosti, které lze označit za ty, které nejvíce ovlivňují klima naší planety, lze řadit zejména spalování fosilních paliv, a to jak v energetice, tak v dopravě, odlesňování a změny využití půdy, chov dobytka a využívání průmyslových hnojiv v zemědělství a průmyslové procesy jako je například výroba cementu. Všechny tyto činnosti vedou ke zvyšování koncentrace oxidu uhličitého a dalších skleníkových plynů v atmosféře a tím k okyselování oceánů a k posilování tzv. skleníkového efektu.⁴ Skleníkový efekt spočívá v tom, že skleníkové plyny brání zpětnému vyzařování slunečního záření, které se tedy nevrací zpátky do vesmíru.⁵ Skleníkový efekt má za následek zvyšování teploty vzduchu i teploty vody v oceánech, a celkové oteplování Země⁶

² Podle Milankovičovy teorie mohou být velké klimatické změny zapříčiněny změnou intenzity slunečního záření. K těmto změnám pak dochází v důsledku periodicky se opakujících změny parametrů oběžné dráhy. Svůj vliv také mají změny ve sluneční aktivitě, která není monotónní. Sluneční aktivitu ovlivňuje například výskyt slunečních skvrn, nebo střídání magnetické polarity – KUTÍLEK, Miroslav. *Racionálně o globálním oteplování*. Bod (Dokořán). Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-183-3. str. 81-90.

³ Fakta o klimatu. *Fakta o klimatu* [online]. [cit. 2023-10-17]. Dostupné z: <https://faktaoklimatu.cz/temata/klimaticka-zmena>.

⁴ tamtéž

⁵ ACOT, Pascal. *Historie a změny klimatu: od velkého třesku ke klimatickým katastrofám*. Přeložil Věra HRUBANOVÁ. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0869-3. str. 173.

⁶ Fakta o klimatu. *Fakta o klimatu* [online]. [cit. 2023-10-17]. Dostupné z: <https://faktaoklimatu.cz/temata/klimaticka-zmena>.

Tato změna teploty má pak za následek změny, které se projevují v přírodě. Pro účely své práce se budu dále soustředit na tři problémy které s klimatickou změnou souvisí, a sice na úbytek biodiverzity, problémy spojené se šířením nepůvodních druhů a na změny v chování zvířat.⁷

Úbytek biodiverzity

Biodiverzita je termín, který označuje pestrost živého světa či biologickou rozmanitost. Jde tedy o rozličnost všech živočichů, rostlin, hub, mikroorganismů, kteří žijí společně na určitém místě a vzájemně se ovlivňují. Za ztráty na biodiverzitě nenesou plnou odpovědnost pouze klimatická změna, ale také ubývání přirozeného prostředí pro organismy, nadměrná exploatace (intenzivní chov), vysoká míra znečištění či šíření konkurenčních nepůvodních druhů.⁸

Živé organismy jsou závislé na prostředí, ve kterém žijí. Prostředí, které k životu potřebuje konkrétní druh, se označuje termínem biotop. Jestliže dojde ke změně jednotlivých biotopů či k jejich zániku, dochází k vymírání nejdříve takových druhů, které jsou na změnu nejcitlivější, tím se změny prohlubují, a nakonec dochází k vymírání i druhů méně citlivých.⁹

Tempo, jakým vymírají jednotlivé druhy živočichů, se podle vědeckých odhadů za poslední roky desetkrát až stokrát zrychlilo oproti předešlým letům.¹⁰ Podle matematických modelů může dojít do roku 2070 k úbytku 37,9 % druhů suchozemských obratlovců.¹¹

Z přírody mizí především druhy, které jsou více specializované na určitý typ prostředí, či druhy náročnější, a v krajině postupně začínají dominovat takové druhy které jsou do značné míry přizpůsobivé. Nejvíce jsou vyhynutím ohrožené druhy obojživelníků či paryb.¹²

⁷ Fakta o klimatu. *Fakta o klimatu* [online]. [cit. 2023-10-17]. Dostupné z: <https://faktaoklimatu.cz/temata/klimaticka-zmena>.

⁸ tamtéž.

⁹ tamtéž

¹⁰ Biologická rozmanitost a změna podnebí: Současný stav a předpověď dalšího vývoje. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2009, **2009**(7). ISSN 1210-258X.

¹¹ PLESNÍK, Jan. Změny podnebí působí na biologickou rozmanitost významně již dnes. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2020, **2020**(5). ISSN 1210-258X.

¹² tamtéž

Přemnožení přizpůsobivých druhů, které můžeme v současné době v české přírodě pozorovat, má za následek rychlejší devastaci původních druhů a další úbytky na biodiverzitě.¹³

Význam zachování biodiverzity, či snížení jejího úbytku, se propisuje i do práva. V tomto odvětví byla přijata značná suma nadnárodních předpisů a angažuje se zde i množství organizací, o kterých je pojednáváno níže v textu této diplomové práce. Ochrana biodiverzity ve vztahu k myslivosti či rybářství je pak v jednotlivých zákonech zajišťována především formou absolutních zákazů lovu méně početných druhů, či stanovením podmínek, za kterých lze takový lov realizovat, zejm. jde o stanovení povolených metod lovu, stanovení doby hájení, stanovení minimální lovné míry či věku loveného jedince atp.

Šíření nepůvodních druhů

Pod označením „nepůvodní druh“ rozumíme takové druhy, které se na nějakém území rozšířily s úmyslným či neúmyslným přispěním člověka.¹⁴ Často pak mluvíme i o tzv. invazivních druzích, které jsou zvláštním případem druhů nepůvodních. Takové druhy v novém areálu svého rozšíření pak představují řadu rizik pro původní druhy, které se zde tradičně vyskytují. Nové druhy mohou být například novými predátory pro původní druhy, či pro ně mohou představovat ohrožení v podobě potravní konkurence. S příchodem nových druhů je rovněž spojeno riziko přenosu nových nákaz či genetického křížení.¹⁵ Dle hodnotící zprávy o invazivních nepůvodních druzích a jejich kontrole, která vznikla na půdě Mezinárodní platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES), se invazivní druhy podílely na 60 % případů vymírání živočišných druhů a u 16 % případů byly dokonce jedinou příčinou vymření konkrétního rostlinného či živočišného druhu.¹⁶

¹³ NEPRAŠ, Karel a kol. Dopady vliv přemnožené zvěře na nelesní ekosystémy údolí Labe. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2023, **2023**(1). ISSN 1210-258X.

¹⁴ Biologická rozmanitost a změna podnebí: Současný stav a předpověď dalšího vývoje. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2009, **2009**(7). ISSN 1210-258X.

¹⁵ Nepůvodní a invazní druhy. *Ministerstvo životního prostředí České republiky*. [online]. [cit. 2023-10-17]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/nepuvodni_a_invazni_druhy.

¹⁶ Co přináší nová zpráva o invazivních nepůvodních druzích? DVOŘÁKOVÁ, Mirka. *Ekolist.cz* [online]. 2023 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/priroda/co-prinasi-nova-zprava-o-invazivnich-nepuvodnich-druzich>.

Klimatická změna v souvislosti s šířením nepůvodních a invazivních druhů hraje velmi zásadní roli v šíření nepůvodních a invazivních druhů. Zvyšování teplot v jednotlivých podnebných oblastech totiž spíše vyhovuje nepůvodním druhům z teplejších krajín než právě druhům původním.¹⁷

Mezi nejtypičtější příklady nepůvodních invazivních druhů, se kterými se v České republice můžeme setkat, patří například bolševník velkolepý (*Heracleum mantegazzianum*) či křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*), ze zvířat pak norek americký (*Neovison vison*) či nutrie říční (*Myocastor coypus*).¹⁸ Z ryb pak můžeme jmenovat například nepůvodní druh karase stříbřitého (*Carassius gibelio*), který byl jedním z příčin současného kritického stavu populace karase obecného (*Carassius carassius*) v České republice.¹⁹

V širším významu slova můžeme za nepůvodní druhy označit i takové druhy, které se sice vyskytují mimo své obvyklé území, nicméně zde nebyly uměle introdukované člověkem. Mezi takové druhy můžeme řadit například šakala obecného (*Canis aureus*), který se do naší přírody dostal přes Balkán a poměrně úspěšně se zde množí.²⁰

Problematiku nepůvodních druhů obsahuje i české zákonodárství, na konkrétní ustanovení jednotlivých právních předpisů je odkazováno níže v práci.

Změna chování zvířat

Změna teploty podnebí se propisuje i do života jedinců jednotlivých druhů. Ve své práci níže popisují například přímé dopady oteplování na živočichy, kteří se ukládají k zimnímu spánku, či na migrující ptáky, nicméně takových změn v chování můžeme v přírodě pozorovat více.

U obojživelníků, kteří jsou, jak je zmíněno výše, klimatickou změnou výrazně ovlivněni, může docházet ke změnám v rychlosti metabolismu, která následně ovlivňuje i jejich rozmnožování.²¹

¹⁷ Biologická rozmanitost a změna podnebí: Současný stav a předpověď dalšího vývoje. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2009, **2009**(7). ISSN 1210-258X.

¹⁸ Nepůvodní a invazní druhy. *Ministerstvo životního prostředí České republiky*. [online]. [cit. 2023-10-17]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/nepuvodni_a_invazni_druhy.

¹⁹ ŠTĚPÁNEK, Petr. Záchrana karase obecného. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2023, **2023**(4). ISSN 1210-258X.

²⁰ V České republice se poprvé rozmnožili šakali. Daří se jim u nás skvěle. KARLÍK, Tomáš. *ČT24* [online]. 2017 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2183266-v-ceske-republice-se-poprve-rozmnozili-sakali-dari-se-jim-u-nas-skvele>.

²¹ Čolky ohrožuje klimatická změna. Brání se různou rychlostí metabolismu. MATUŠKOVÁ, Leona Akademie věd České republiky [online]. 2022 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/biologicko-ekologicke-vedy/Colky-ohrozuje-klimaticka-zmena.-Brani-se-ruznou-rychlosti-metabolismu/>.

Na teplotě ovzduší je ovšem závislé rozmnožování více druhů zvířat. Mimo přímé závislosti, se kterou se můžeme setkat u plazů, kdy okolní teplota ovlivňuje pohlaví mláďat, můžeme v přírodě sledovat i méně propojené vztahy nepřímé závislosti. Příkladem může být sysel Parryův (*Urocyon parryi*). U tohoto druhu sysla se samci probouzí ze zimního spánku dříve než samice, aby se jim obnovila hladina testosteronu a znovu dosáhli pohlavní vyspělosti před tím, než se probudí samice. Nicméně právě kvůli zvýšené teplotě se samice sysla probouzí dříve, a to v době, kdy samci nejsou ještě připraveni k páření.²²

Právně problematické mohou být zejména změny v chování šelem, které s sebou přináší možné majetkové škody na dobytku, a případně i změny v migračních trasách ohrožených živočichů, které se nově vyskytují na území, na kterých nejsou chráněni. V rámci své práce se dotýkám obou případů.

²² Arctic Squirrels Are Feeling the Heat of Climate Change. GODIN, Melissa. *The New York Times* [online]. 2023 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2023/05/25/climate/arctic-squirrels-climate-change.html>.

2. Stručná historie

Historie lovu zvěře či ryb je stejně dlouhá a obsáhlá, jako historie lidstva samotného. Člověk již v pravěku lovil zvířata, aby si zajistil potravu, kožešiny a kůži na ošacení či kosti zvířat na výrobu nástrojů nebo k rituálním účelům. O pravěkém lovu máme důkazy jak přímé, tak nepřímé. Za přímé důkazy můžeme pokládat nálezy pravěkých nástrojů sloužících k lovu, jako například luky, oštěpy či rybářské háčky, dalším přímým důkazem jsou jeskynní malby znázorňující průběh pravěkého lovu. Jako nepřímé důkazy lovu můžeme pak označit takové nástroje, které sloužili například k vydělávání kůží či nástroje vyráběné ze zvířecích kostí, takové důkazy přímo nedokazují, že pravěký člověk zvěř lovil, ale dokazují že uměl využívat živočišné materiály ze zvířat.

Historie lovu je od pravěku provázána s historií náboženství. Mimo období pravěku, ve kterém se části těl ulovených zvířat používali i k rituálním účelům, můžeme poukázat například na řeckou mytologii. Bohyně lovu Artemis zanechala v historii lovu takovou stopu, že její znázornění můžeme dodnes vidat ve znacích mysliveckých organizací. Jedním příkladem za všechny je například Federace organizací pro myslivost a ochranu přírody (FACE). Sledovat můžeme provázání myslivosti a rybářství s křesťanstvím. Z bible například pochází označení „nimrod“ jako označení pro „lovce“ či „myslivce“. Provázanost lovu s křesťanstvím je však hlubší, dodnes můžeme totiž nalézt myslivecké organizace, které propojují myslivost s křesťanskými ctnostmi. Příkladem takových spolků může být například Řád svatého Huberta či Klub svatého Eustacha.²³

Vazbu mezi rybářstvím a křesťanstvím pak můžeme dokládat na používání symbolu ryby (Ichthys). Raní křesťané tento symbol používali k označování míst, kde se mohli bezpečně scházet, či jej používali jako důkaz toho, že mluví s jiným křesťanem.²⁴

„Když křesťan potkal na ulici cizince, nakreslil do hlíny jeden z oblouků ryby. Pokud cizinec dokreslil druhý, oba věřící věděli, že jsou v dobré společnosti. Dnešní samolepky na náraznících aut a vizitky obchodníků se opírají o tuto tradici. Symbol se dnes stále používá, aby ukázal, že jeho nositel je praktikující křesťan.“²⁵

²³ Historie ČMMJ. ČMMJ [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cmmj.cz/historie-cmmj/>.

²⁴ Ryba – symbol věčného života. LOTOCKI, Tomáš. Chytej.cz - Nejlepší internetový revír - voda, ryby, rybáři a rybaření [online]. 2013 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1443/ryba-symbol-vecneho-zivota/>

²⁵ tamtéž

Historie právní úpravy myslivosti v českých zemích

Historie práva, které by lov zvěře upravovalo, je ovšem výrazně mladší, než lov samotný. První doložený doklad o právní regulaci lovu na našem území pochází z desátého století našeho letopočtu „*kdy kolem roku 950 bylo za vlády Boleslava I. vydáno nařízení, jehož obsahem je zakotvení lovu jako výsadního práva (regálu) panovníka. Od svěřování půdy panovníkem do léna jeho vazalům se objevovalo též propůjčení práva lovu leníkovi, ale toliko pro lov drobné zvěře (mezi kterou patřila i zvěř srnčí). Právo lov k velké zvěři, zejména jelení, černé zvěře (prasete divokého) a losa si panovník ponechával. Od té doby se též pro označení jelení zvěře užívá pojem „zvěř královská“*“.²⁶

V období středověku pak bylo možné sledovat značný vývoj lovectví a přechod práva lovu zvěř z panovníka na šlechtu V 11. století se poprvé setkávám s pojmem lovec, který je označením specialisty na lov zvěře. Od 14. století se začíná používat pojem myslivec pro označení odborného personálu, který se zabývá nejen lovem zvěře, ale i kynologií a chovem zvěře.

V období osvícenství vznikají první myslivecké školy V roce 1766 vydává Marie Terezie patent, kterým se nařizuje vlastníkům loveckého práva hrazení vzniklých škod, tento patent je jakýmsi „prapředkem“ současného zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými, zvláště chráněnými živočichy. Za zmínění stojí i ustanovení ABGB²⁷, které zakotvuje zvěř jako věc bez pána, která se movitou věcí stává ulovením.²⁸

Po zrušení poddanství v roce 1848 bylo právo myslivosti říšským patentem o myslivosti č. 154 Františka Josefa I. spoje o s vlastnictvím půdy, a poprvé byla i vytvořena právní úprava honebních společenstev. Dalším významným právním předpisem z tohoto období je pak zákon o myslivosti z roku 1866, který zakotvil minimální rozlohu honiteb na 200 jiter (115 ha) souvislých pozemků.²⁹

Rakouská úprava myslivosti platila v českých zemích na základě recepce až do roku 1947, kdy byla nahrazena zákonem č. 225/1947 Sb., o myslivosti, který mimo jiné zvýšil minimální výměru honiteb a zakotvil povinné členství myslivců v Československé myslivecké jednotě. Tento zákon

²⁶ DVOŘÁK, Petr. Myslivost – historický vývoj právní úpravy. *Právní prostor.cz* [online]. 2017 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/myslivost-historicky-vyvoj-pravni-upravy>.

²⁷ Ustanovení § 295, Obecného zákoníku občanského ze dne 1.6. 1811

²⁸ tamtéž

²⁹ tamtéž

byl později nahrazen zákonem č. 23/1962 Sb., o myslivosti, který opět zvýšil minimální výměru honiteb na současných 500 ha.³⁰

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 se ani právo myslivosti nevyhnulo rozsáhlé novelizaci. Došlo k obnovení institutu honebních společenstev, na uživatelském principu k půdě. V roce 2001 došlo k přijetí současného zákona o myslivosti.³¹

Historie právní úpravy rybářství v českých zemích

Historie právní úpravy rybářství je značně mladší než právní úprava myslivosti. Základ právní úpravy rybářství můžeme spatřovat v zemském zákoně č. 22/1882 čes. z.z., o zvelebení rybářství ve vnitrozemských vodách, tento zákon definitivně zrušil oprávnění volného lovu ryb ve volných vodách, který byl do té doby možný. Lov byl od účinnosti tohoto zákona možný pouze na základě rybářského lístku. V tomto zákoně se také poprvé setkáváme s rozdělením vod na vody pstruhové a mimopstruhové, či se stanovením dob hájení jednotlivých druhů ryb. Tyto instituty využívá právní úprava dodnes a jedná se o instituty, které jsou významnými nástroji ochrany ryb v českých vodách. Mimo tohoto zákona platily na území současné České republiky i jiné zákony, ze kterých lze jmenovat zejména zákon č. 58/1885 ř. z., o úpravě rybářství ve vodách vnitrozemských, rybářský zákon č. 62/1896 mor. z. z., ve znění předpisů jej měnících a doplňujících či zákon č. 79/1882 mor. z. z., o některých opatřeních ke zvelebení rybářství ve vnitrozemských vodách.³²

Na konci 19. století dochází rovněž k velkému „boomu“ v zakládání rybářských spolků, které se v roce 1924 na sjezdu všech rybářských spolků v ČSR podílí i na přípravě nového rybářského zákona.³³

³⁰ DVOŘÁK, Petr. Myslivost – historický vývoj právní úpravy. *Právní prostor.cz* [online]. 2017 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/myslivost-historicky-vyvoj-pravni-upravy>.

³¹ tamtéž

³² Historie ČMMJ. *ČMMJ* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cmmj.cz/historie-cmmj/>
Historie. *Český rybářský svaz MO Soutice* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <http://www.mosoutice.cz/historie>.

³³ tamtéž

Recipovaná právní úprava byla nakonec nahrazena až v roce 1952 zákonem č. 62/1952 Sb., o rybářství. Tento zákon sjednotil právní úpravu rybářství v českých zemích, zestátnil rybářská práva a zavedl funkci rybářského hospodáře.³⁴

V roce 1963 dochází k přijetí přímého předchůdce současné právní úpravy. Zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství charakterizuje rybářství jako součást zemědělské výroby, která je zajištěna podle potřeb socialistické společnosti v souladu se státním plánem rozvoje národního hospodářství. Tento zákon oproti předchozí právní úpravě spojuje s rybářským právem i oprávnění užívat v nezbytné míře i pobřežní pozemky. Hospodaření v jednotlivých revírech má být podle tohoto zákona vykonáváno na základě hospodářského plánu, vydaného ministerstvem zemědělství, lesního a vodního hospodaření. Tento zákon byl v roce 1999 naposledy novelizován a následně v roce 2004 nahrazen současným zákonem o rybářství.³⁵

³⁴ PUMPR, Pavel. *Vývoj právní úpravy rybářství na našem území*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita, právnická fakulta, Katedra dějin státu a práva. Vedoucí práce JUDr. Bc. Jaromír Taucher, Ph.D, LL.M. Eur. Int.

³⁵ tamtéž

3. Nadnárodní úprava myslivosti a rybářství a systém právní úpravy myslivosti a rybářství v České republice

3.1. Prameny mezinárodního práva vztahující se k myslivosti a rybářství

Součástí právního řádu České republiky jsou dle čl. 10 Ústavy České republiky vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána. Tyto mezinárodní smlouvy nelze přehlížet ani v oblasti myslivosti a rybářství a je třeba mít na paměti jejich aplikační přednost.

Úmluva o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva (Ramsarská úmluva)

Ramsarská úmluva o mokřadech vytváří rámec pro celosvětovou ochranu mokřadů³⁶ a jejich rozumné využívání. Každá ze smluvních stran této úmluvy má povinnost zařadit alespoň jeden ze svých mokřadů na seznam mokřadů mezinárodního významu a zajistit adekvátní ochranu a rozumné využívání mokřadů na svém území. Pro zařazení mokřadu do zmíněného seznamu je potřeba, aby daný mokřad naplnil přísná kritéria stanovená úmluvou. V současné době je na tento seznam zapsáno 14 oblastí z České republiky.³⁷

Mimo seznam mokřadů mezinárodního významu existuje ještě užší seznam ohrožených mokřadů, na který se zapisují takové mokřady mezinárodního významu, u kterých došlo z nějakého důvodu ke změně jejich ekologického charakteru. Smluvní strana má u ohrožených mokřadů povinnost ve spolupráci s odborníky, politiky i vědci najít vhodné řešení dané situace.³⁸

V České republice zodpovídá za naplňování Ramsarské úmluvy Ministerstvo životního prostředí, jehož poradním orgánem je Český ramsarský výbor a jeho expertní skupina, která je složena z odborných pracovníků, kvalifikovaných v ochraně mokřadů a vodního ptactva.³⁹

³⁶ Ramsarská úmluva definuje mokřad ve svém prvním článku jako území bažin, slatin, rašelinišť, i území pokrytá vodou, přirozeně i uměle vytvořená, trvalá či dočasná, s vodou stojatou či tekoucí, sladkou, brakickou či slanou, včetně území s mořskou vodou, jejíž hloubka při odlivu nepřesahuje šest metrů

³⁷ Ramsarská úmluva o mokřadech. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/ramsarska_umluva_o_mokradech.

³⁸ tamtéž

³⁹ tamtéž

Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES)

Úmluva CITES byla sjednána v roce 1973 ve Washingtonu a jejím účelem je ochrana ohrožených druhů živočichů a rostlin před hrozbou nadměrného využívání pro komerční účely. Předmětem úpravy obsažené v úmluvě je zejména regulace obchodování s druhy ohrožených živočichů a rostlin získaných z volné přírody, nicméně kontroluje se i obchod se zástupci druhů ohrožených živočichů a rostlin, kteří byli odchovaní v zajetí či člověkem vypěstováni.⁴⁰

Podle stupně ohrožení jsou druhy rozděleny do tří kategorií podle stupně jejich ohrožení:

- 1. Druhy přímo ohrožené vyhubením nebo vyhynutím zahrnuje příloha I CITES.*
- 2. Druhy z přílohy II CITES, jejichž situace v přírodě není kritická, ale které by mohly být ohroženy, jestliže by jejich využívání pro mezinárodní obchod nebylo regulováno.*
- 3. Druhy z přílohy III CITES bývají ohrožené na území určitého státu, který proto požádal o regulaci mezinárodního obchodu s nimi.⁴¹*

Česká republika byla samostatnou smluvní stranou úmluvy CITES již před vstupem do Evropské unie, v současné době je však smluvní stranou jako součást Evropské unie. Předpisy Evropské unie zavádí v současnosti do českého právního řádu zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy) a Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů č. 201/2010 Sb.⁴²

Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Bonnská úmluva)

Bonnská úmluva chrání stěhovavé druhy živočichů v celém areálu jejich rozšíření, tedy v jejich hnízdištích, tahových cestách i v zimovištích. Tuto ochranu zajišťuje úmluva třemi způsoby:

⁴⁰ CITES. *Ministerstvo životního prostředí*. [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy.

⁴¹ Úmluva CITES. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://nature.cz/umluva-cites>.

⁴² tamtéž

- „1. zajištěním přísné ochrany kriticky ohrožených druhů,*
- 2. podporou uzavírání dohod a memorand, které rozvíjejí úzkou spolupráci areálových států a zabezpečují ochranu konkrétního druhu či skupiny druhů,*
- 3. podporou společných výzkumných projektů týkajících se stěhovavých druhů.“⁴³*

Úmluva obsahuje i dvě přílohy, každá obsahuje výčet druhů živočichů s rozdílným režimem ochrany. Pro druhy živočichů uvedené v příloze I platí, že jsou chráněny v celé oblasti svého rozšíření a smluvní státy mají dbát o obnovu jejich přirozených stanovišť a činit opatření nutná k předejití vyhynutí takových druhů. Z druhů živočichů, kteří se vyskytují i na našem území, lze jmenovat například orla mořského (*Haliaeetus albicilla*). Pro druhy uvedené v druhé příloze se uzavírají mezinárodní dohody, jejichž cílem je dosažení kvalitní péče o síť stanovišť, která jsou vhodně disponovaná vzhledem k tahovým cestám. V současné době je takových dohod celkem sedm, pro Českou republiku je významná Dohoda o ochraně populací evropských netopýrů (EUROBATS) a Dohoda o ochraně africko-euroasijských stěhovavých vodních ptáků (AEWA).⁴⁴

Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bernská úmluva)

„Cílem úmluvy je chránit planě rostoucí rostliny a volně žijící živočichy a jejich přírodní stanoviště, a to zejména druhy a stanoviště, jejichž ochrana vyžaduje spolupráci několika států, a takovou spolupráci podporovat.“⁴⁵

V prvních třech přílohách jsou obdobně jako u jiných úmluv vyjmenovány druhy chráněných či přísně chráněných druhů živočichů a rostlin, na které se vztahují různé přísné režimy ochrany. Čtvrtá příloha Bernské úmluvy je specifická v tom, že se zde vyjmenovávají zakázané způsoby zabíjení, lovu, odchytu a dalších forem využívání živočichů, které jsou vůči živočichům nehumánní a kruté.⁴⁶

⁴³ Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Bonnská úmluva). *Ministerstvo životního prostředí*. [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/bonnska_umluva.

⁴⁴ tamtéž

⁴⁵ Ustanovení článku 1, odstavec 1. Bernské úmluvy

⁴⁶ Bernská úmluva. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit. 03.06.2023]. Dostupné z: <https://nature.cz/bernska-umluva>.

Na jednání stálého výboru, který je řídicím orgánem úmluvy, se delegáti smluvních stran scházejí jednou ročně. Odborné podklady pro jednání připravuje sekretariát, konzultanti a expertní skupiny.⁴⁷

Úmluva o biologické rozmanitosti

Úmluva o biologické rozmanitosti se soustředí na ochranu „*veškerých aspektů proměnlivosti (variability), které jsou dány v rámci živého světa, a to včetně rozmanitosti (diverzity) uvnitř jedinců či mezi nimi a dále mezi populacemi, druhy, společenstvy a ekosystémy*“⁴⁸

Úmluva o biologické rozmanitosti byla sjednána 22. 5. 1992 na Konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji (UNCED), konané v Riu de Janeiru⁴⁹, a vstoupila v platnost 29. 12. 1993. Představuje jednu z nejzásadnějších mezinárodních smluv v oblasti práva životního prostředí.⁵⁰ Úmluva se snaží zamezit ztrátám na biologické rozmanitosti, zejména ochranou ekosystémů a přírodních stanovišť.⁵¹

Mezi cíle úmluvy patří:

Ochrana biologické rozmanitosti

Udržitelné využívání jejích složek

Spravedlivé a rovnoměrné rozdělování přínosů plynoucích z využívání genetických zdrojů⁵²

Předmět úmluvy je značně široký, proto pro její naplňování vznikly tematické programy, které řeší problematiku biodiverzity v každém ze sedmi typů ekosystémů. Napříč těmito tematickými programy pak prochází celkem 28 průřezových témat. Tyto tematické programy se mimo jiné

⁴⁷ Bernská úmluva. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit. 03.06.2023]. Dostupné z: <https://nature.cz/bernska-umluva>

⁴⁸ PLESNÍK, Jan. *Biologická rozmanitost na Zemi: stav a perspektivy*. Přeložil Petr ROTH. Praha: Scientia, 2004. ISBN 80-7183-331-2. str. 3.

⁴⁹ Úmluva o biologické rozmanitosti. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://nature.cz/umluva-o-biologicke-rozmanitosti>

⁵⁰ Úmluva o biologické rozmanitosti a ochrana biodiverzity. *Ministerstvo životního prostředí*. [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/ochrana_biodiverzity_umluva

⁵¹ Preambule Úmluvy o biologické rozmanitosti

⁵² Ustanovení článku 1 Úmluvy o biologické rozmanitosti

zabývají i vzájemnými vztahy mezi biodiverzitou a změnami podnebí, či problematikou nepůvodních druhů.⁵³

Úmluva o biologické rozmanitosti se zabývá jak ochranou druhů in situ⁵⁴, tedy ochranou druhu v místě jeho přirozeného výskytu, tak i ochranou ex situ⁵⁵, tedy mimo místo jeho přirozeného výskytu.

Smluvní strany se pravidelně ve dvouletých intervalech schází na konferenci smluvních stran, která je vrcholným rozhodovacím orgánem. Konferenci předkládá svá doporučení poradní orgán pro vědecké, technické a technologické záležitosti, v rámci něhož také vznikají ad hoc odborné expertní skupiny. Sekretariát sídlící v Montreálu⁵⁶ má za úkol zejména pořádat a zajišťovat zasedání konference smluvních stran a vykonávat další činnosti, které mu úmluva ukládá.⁵⁷

Na zasedání konference může docházet k přijímání protokolů⁵⁸. V současné době existují dva takové protokoly, Cartagenský protokol o biologické bezpečnosti, který se zabývá problematikou geneticky modifikovaných organismů, a Nagojský protokol o přístupu ke genetickým zdrojům.⁵⁹

Realizace Úmluvy o biologické rozmanitosti je zajištěna pomocí národních strategií ochrany biodiverzity, na které navazují akční plány.⁶⁰

Mimo tyto jmenované smlouvy samozřejmě existují i další, které svým předmětem úpravy myslivost či rybářství více či méně ovlivňují, například lze jmenovat Evropskou úmluvu o kontrole nabývání a držení střelných zbraní jednotlivými osobami. Všechny ze jmenovaných smluv větší či menší mírou bojují i s problémy, které sebou přináší klimatická změna. Zatímco Úmluva o biologické rozmanitosti, resp. její tematické programy, aktivně propojuje téma klimatické změny a téma ochrany biodiverzity, ostatní ze smluv pečují o zachování biologické rozmanitosti vzhledem k jiným ohrožením, do kterých se klimatická změna nicméně propisuje. Úmluva CITES se

⁵³Úmluva o biologické rozmanitosti. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit. 2023-10-21].

Dostupné z: <https://nature.cz/umluva-o-biologicke-rozmanitosti>

⁵⁴ Článek 8 Úmluvy o biologické rozmanitosti

⁵⁵ Článek 9 Úmluvy o biologické rozmanitosti

⁵⁶ Úmluva o biologické rozmanitosti. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit. 2023-10-21].

Dostupné z: <https://nature.cz/umluva-o-biologicke-rozmanitosti>

⁵⁷ Článek 24 Úmluvy o biologické rozmanitosti

⁵⁸ Článek 28 Úmluvy o biologické rozmanitosti⁵⁸

⁵⁹ Úmluva o biologické rozmanitosti. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit. 2023-10-21].

Dostupné z: <https://nature.cz/umluva-o-biologicke-rozmanitosti>

⁶⁰ tamtéž

primárně stará o zamezení vyhynutí ohrožených druhů v důsledku obchodu s nimi, nicméně regulací mezinárodního obchodu s živočišnými druhy rovněž nepřímo chrání smluvní státy před zavlečením nepůvodních druhů.

3.2. Právní úprava myslivosti v Evropské unii

Ačkoliv není v současné době právní úprava myslivosti v Evropské unii jednotná, je do určité míry harmonizována. Základními harmonizačními předpisy pro tuto oblast jsou dvě směrnice, a sice Směrnice 2009/147/ES ze dne 30.11. 2009 o ochraně volně žijících ptáků (směrnice o ptácích) a Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21.5. 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (směrnice o stanovištích). Mimo tyto jmenované směrnice zasahují do myslivosti okrajově i nařízení a směrnice zabývající se problematikou hygieny při zpracování potravin či směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní.

Směrnice o ptácích

I vzhledem k faktu, že od roku 1980 zmizelo z Evropské unie 600 miliónů hnízdících ptáků⁶¹, a to z důvodů ubývajících míst k hnízdění⁶² můžeme snahu o harmonizaci úpravy ochrany ptáků hodnotit pouze kladně. Daná směrnice stanovuje povinnost zemí EU „*podniknout kroky k zachování nebo obnově populací druhů ptáků na úrovni, která je v souladu s ekologickými, vědeckými a kulturními požadavky, a současně zohlednit hospodářské a rekreační potřeby*“⁶⁴.

Směrnice uvádí jak opatření, která se vztahují na všechny druhy ptáků volně žijících v EU (zejm. tvorba chráněných území, péče o stanoviště a jejich udržování uvnitř chráněných území i mimo ně a obnovu zničených či vytváření nových biotopů), tak opatření zvláštní, která se vztahují pouze na některé druhy ptáků jmenované v příloze.⁶⁵

⁶¹ Nová studie odhaluje dramatický úbytek evropských ptáků. *Česká společnost ornitologická*. [online]. 2021. [cit. 2023-10-21] Dostupné z: <https://www.birdlife.cz/nova-studie-odhaluje-dramaticky-ubYTEK-evropskych-ptaku/>.

⁶² Z české zemědělské krajiny mizí vlaštovky i sýčci, škodí jim modernizace farem. MATUŠKOVÁ, Leona *Akademie věd České republiky* [online]. 2023 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/biologicko-ekologicke-vedy/Colky-ohrozuje-klimaticka-zmena.-Braní-se-ruznu-rychlosti-metabolismu/>.

⁶³ ČECH, Martin a Pavel ČECH. Význam trvalých hnízdních stěn pro ledňáčka říčního. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2023, 2023(2). ISSN 1210-258X.

⁶⁴ Ochrana volně žijících ptáků. *Eur-lex* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/conservation-of-wild-birds.html>

⁶⁵ tamtéž

Dle judikatury Soudního dvora Evropské unie je nutné, aby jednotlivé členské státy při transpozici směrnice zajistily ochranu všem druhům ptáků, které se vyskytují na územích všech členských států, a ne tedy pouze těm druhům ptáků, které se pravidelně vyskytují na území daného členského státu. K tomu to závěru dochází Soudní dvůr například ve svém rozhodnutí C-247/85 Komise vs. Belgie či C-252/85 Komise vs. Francie⁶⁶. Tento přístup můžeme hodnotit velmi kladně, protože již v současnosti jsme svědky změn v migracích stěhovavých druhů ptáků v důsledku klimatické změny, a je tedy vhodné zajistit ochranu takových ptáků i na územích, na kterých se doposud nevyskytovali. Mezi hlavní důvody migrace ptáků patří bohatá a lehce dostupná potrava, nižší výskyt parazitů a menší predatorní tlak v místě hnízdiště. Tyto výhody však v důsledku klimatických změn značně oslabují a hnízdiště se tak pro stěhovavé druhy ptáků mohou postupem času stát spíše ekologickou pastí než tzv. „bezpečným přístavem“.⁶⁷

V rámci obecné ochrany všech druhů volně žijících ptáků v EU jsou pak stanoveny zákazy úmyslného usmrcování či odchyty volně žijících ptáků, poškozování hnízd, poškozování, držení a sběr vajec, úmyslné vyrušování ptáků, které ohrožuje jejich ochranu, a držení ptáků jejichž lov je zakázán.⁶⁸

Směrnice o ptácích rovněž vypočítává ptáky, které lze lovit, nicméně takový lov lze realizovat pouze při dodržení zásad stanovených směrnicí.

Směrnice o ptácích zavádí zvláštní druh zvláště chráněné oblasti. V České republice tak nařízením vlády vznikají ptačí oblasti, které společně s evropsky významnými lokalitami tvoří soustavu Natura 2000. Ptačí oblasti je možné vyhlásit pro všechny druhy ptáků uvedené v příloze I směrnice o ptácích. „*Seznam druhů pro ptačí oblasti v Česku stanovilo Nařízení vlády č. 51/2005 Sb., kterým se stanoví druhy a počet ptáků, pro které se vymezují ptačí oblasti.*“⁶⁹ V současné době existuje v České republice 41 ptačích oblastí, ve kterých Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky sleduje vývoj stavu předmětu ochrany a podává o něm pravidelnou zprávu EU.⁷⁰

⁶⁶ STEJSKAL, Vojtěch a Jiří ZICHA. Judikatura Soudního dvora Evropské unie v oblasti ochrany přírody. Ministerstvo životního prostředí, 2011. ISBN 978-80-7212-562-3. str. 8-9.

⁶⁷ KUBELKA, Vojtěch. Tisková zpráva: Migrace zvířat na sever už nemusí být výhodná, varují odborníci. Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v.v.i. 2021.

⁶⁸ tamtéž

⁶⁹ Ptačí oblasti v České republice. Česká společnost ornitologická. [online] [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.birdlife.cz/o-ptacich/ptaci-oblasti-v-ceske-republice/>

⁷⁰ tamtéž

Směrnice o stanovištích

Směrnice o stanovištích se snaží pečovat o zachování biodiverzity v rámci životního prostředí Evropské unie. Jejím cílem je vytvoření spojitě ekologické sítě, aby byla zajištěna ochrana nebo zachování přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Na základě směrnice o stanovištích a její implementace v českém právu mohou na území České republiky vznikat evropsky významné lokality pro typy přírodních stanovišť, která jsou obsažená v příloze I směrnice o stanovištích, a pro druhy obsažené v příloze II o stanovištích. „*Evropsky významné lokality jsou v České republice vyhlášovány formou nařízení vlády prostřednictvím tzv. národního seznamu. Národní seznam EVL byl ve své historii podrobován ze strany Evropské komise hodnocení dostatečnosti (v rámci biogeografických seminářů a bilaterálních jednání), jehož výsledkem bylo dosavadních 7 aktualizací, naposledy v roce 2021*“⁷¹ V současné době je v České republice vyhlášeno 1112 evropsky významných lokalit.⁷²

Při vyhlášení evropsky významných lokalit má být upřednostněn zájem vědecký před hospodářskými zájmy členského státu, což potvrzuje i Soudní dvůr Evropské unie ve svém rozhodnutí C-226/08 Stadt Papenburg. Členské státy rovněž nesmí ze svých národních seznamů vynechat EVL oblasti, které splňují biologická kritéria pro vyhlášení evropsky významných lokalit z pouhých ekonomických, sociální či obdobných důvodů, a to dle rozhodnutí SDEU ve věci C-371/98 Spojené království (First Corporate Shipping)⁷³

Jelikož výčet stanovišť v příloze I směrnice o stanovištích obsahuje i vodní biotopy, a příloha II směrnice o stanovištích obsahuje i některé druhy ryb, je tato směrnice důležitá i pro oblast rybářství.

⁷¹ Evropsky významné lokality. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://nature.cz/evropsky-vyznamne-lokality>.

⁷² tamtéž

⁷³ STEJSKAL, Vojtěch a Jiří ZICHA. *Judikatura Soudního dvora Evropské unie v oblasti ochrany přírody*. Ministerstvo životního prostředí, 2011. ISBN 978-80-7212-562-3. str. 8-9.

3.3. Systémy právní úpravy myslivosti v Evropské unii

Jak bylo zmíněno výše, tak právní úprava myslivosti není v současné době na evropské úrovni jednotná a v rámci Evropy můžeme rozlišovat několik systémů právní úpravy myslivosti. Jednotlivé systémy se mezi sebou liší přístupem k ochraně zvěře, k vymezení území lovu či k procesu vydávání povolenek k lovu⁷⁴. V jednotlivých systémech právní úpravy myslivosti se rovněž odráží i přístup k právu životního prostředí jako celku, tedy jestli je daný stát spíše zastáncem antropocentrického přístupu, či přístupu biocentrického.

Středoevropský revírní systém

Středoevropský revírní systém je typický pro Rakousko, státy Beneluxu, Německo i Českou republiku. Myslivost je v těchto státech založená na dlouholeté tradici a tvoří samostatné kulturní bohatství jednotlivých států. Toto kulturní bohatství je v některých zemích chráněno i právním řádem⁷⁵. Úprava myslivosti je ovládána biocentrickým přístupem k ochraně životního prostředí, kdy je chráněna zvěř a prostředí, ve kterém se zvěř přirozeně vyskytuje, z důvodu přesvědčení, že je nutné ji chránit jako součást přírody. Ve státech se středoevropským revírním systémem je preferován přístup, kdy je právo lovu spojeno s nájemním vztahem k honebním pozemkům. Na území těchto států je rovněž poměrně velká druhová rozmanitost zvěře i poměrně velké populace jednotlivých druhů, na které musí reagovat i právní úprava. I přes velkou poměrně početné populace jednotlivých druhů je v těchto státech relativně malý počet myslivců.⁷⁶

Skandinávský systém myslivosti

Skandinávský systém myslivosti, jak název napovídá, se uplatňuje v Dánsku, Finsku a Švédsku. Regulace myslivosti je v těchto zemích ovládána antropocentrickým přístupem k ochraně přírody, kdy je zvěř chápána jako statek, který slouží k uspokojení potřeb člověka, a proto je třeba ji chránit. Na rozdíl od výše zmíněného středoevropského přístupu zde nenajdeme úpravu péče o zvěř. Území, na kterém se lov vykonává, není v tomto pojetí rozděleno na jednotlivé honitby, a lov je

⁷⁴ NOVÁK, Rudolf. Myslivecká legislativa ve státech EU. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2007, **2007**(7), 10. ISSN 0323-214X.

⁷⁵ Například definice myslivosti v českém zákonu o myslivosti v § 2 písm. a): „*myslivostí se rozumí (...) spolková činnost k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součástí českého národního kulturního dědictví*“

⁷⁶ NOVÁK, Rudolf. Myslivecká legislativa ve státech EU. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2007, **2007**(7), 10. ISSN 0323-214X.

tak na základě povolenky k lovu možné vykonávat na území celého státu. Zastoupení myslivců v celkovém počtu obyvatel jednotlivých států je zde jedno z největších v Evropě.⁷⁷

Anglosaský systém myslivosti

S anglosaským systémem se můžeme setkat ve Spojeném království a v Irsku. Myslivost v těchto zemích je stejně jako ve středoevropském pojetí myslivosti tradiční záležitostí, která je součástí národní kultury. Na rozdíl od středoevropského pojetí je zde však absence právní úpravy mysliveckých tradic. Dalším rozdílem je pak sportovní uchopení myslivosti. Ačkoliv v našich podmínkách je vnímání lovu jako sportu tématem velmi rozporuplným, v podmínkách anglosaského systému myslivosti jde spíše o vyrovnání šancí mezi lovcem a kořistí. Právo lovu je zde spojeno s vlastnickým právem k pozemku a lov na svých pozemcích může vlastník provádět bez větších omezení.⁷⁸

Latinský systém myslivosti

Latinský systém myslivosti nalezneme ve Francii, v Řecku, v Itálii, ve Španělsku a v Portugalsku. Lov je zde chápán jako společenská událost utužující přátelské a rodinné vazby. Území států převážně není členěno na honitby a lovit tak může každý s odpovídající licencí na území celého státu. Oproti podmínkám středoevropských států zde není hojnost spárkaté zvěře a ta podléhá v některých případech i velmi přísné ochraně. Předmětem lovu jsou zejména druhy tažných ptáků, s tím souvisí i úprava péče o zvěř, která zde není nutná, jelikož tažné druhy ptáků se zde nevyskytují dlouhou dobu.⁷⁹

⁷⁷ NOVÁK, Rudolf. Myslivecká legislativa ve státech EU. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2007, **2007**(7), 10. ISSN 0323-214X.

⁷⁸ tamtéž

⁷⁹ tamtéž

3.4. Rybářská politika EU

Na rozdíl od práva myslivosti, pro právní úpravu rybářství v Evropské unii existuje již od založení Evropského hospodářského společenství společná rybářská politika, jejíž prioritou je najít rovnováhu mezi konkurenceschopným rybářským průmyslem a existencí udržitelné populace ryb a mořského ekosystému.⁸⁰

„Společná rybářská politika má následující prioritní oblasti:

- *Zachování, řízení a udržitelné využívání zdrojů ryb a ostatních vodních živočichů,*
- *Omezení dopadů rybolovu na životní prostředí,*
- *Řízení společné organizace trhu,*
- *Zajištění strukturální politiky,*
- *Stanovení podmínek využívání rybolovných zdrojů,*
- *Řízení rybářské flotily EU,*
- *Mezinárodní vztahy v oblasti rybolovu,*
- *Zajištění kontrolních mechanismů,*⁸¹

Činnosti EU se v oblasti společné rybářské politiky upínají zejména k mořskému rybolovu a jeho regulaci, nicméně z finančního nástroje společné rybářské politiky, Evropského rybářského fondu, plynou nemalé peněžní prostředky i do České republiky na podporu zarybňování vodních toků úhořem, aplikovaného rybářského výzkumu, zavádění nových technologií do rybářských podniků a do vzdělávání. Jednotná rybářská politika je tedy účinným nástrojem v boji proti ztrátám na biodiverzitě v důsledku intenzivního rybolovu. Evropské dotace jsou v ČR přerozdělovány na základě operačního programu Rybářství.

⁸⁰ Rybářská politika. *Euroskop* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/vnitri-trh/rybarska-politika/>.

⁸¹ Tamtéž

3.5. Systém právní úpravy myslivosti a rybářství v České republice

Právní úprava myslivosti a rybářství jako součástí práva životního prostředí je v České republice realizována v několika úrovních. Základy právní úpravy myslivosti můžeme spatřovat v preambuli Ústavy České republiky či v jejím v čl. 7., ve kterém je vymezen princip odpovědnosti státu, který je jedním ze základních principů práva životního prostředí vůbec.

Do právní úpravy myslivosti i rybářství dále zasahují jak zákony obecné části práva životního prostředí⁸², tak i ustanovení některých složkových zákonů⁸³. Významným zákonem pro právní úpravu myslivosti i rybářství je i zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, pro myslivost pak i zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu, který klasicky do práva životního prostředí neřadíme. Mimo výše zmíněný princip odpovědnosti státu jsou pro právní úpravu myslivosti i rybářství rovněž relevantní i některé další obecné principy práva životního prostředí.⁸⁴

Jelikož podstatnou součástí myslivosti i rybářství je i lov či chov, které mají za účel zisk potravy, zasahují do myslivosti i některé předpisy zabývající se veterinární péčí o zvířata.

Těžištěm právní myslivosti je v České republice zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, který se snaží odpovídat na základní otázky související s výkonem myslivosti. Český zákon o myslivosti klade důraz jak na ochranu zvěře jako takovou, tak na ochranu mysliveckých tradic jako součástí kulturního dědictví.⁸⁵ Na zákon o myslivosti dále navazuje několik prováděcích předpisů.⁸⁶

Pro právní úpravu rybářství je zásadní zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství. Tento zákon řeší záležitosti rybníkářství i záležitosti vnitrozemského rybolovu. Na rozdíl od zákona o myslivosti chybí v zákoně o rybářství akcent na zachování tradic, přitom zejména u rybníkářství jde o činnost v českých zemích s mnohaletou historií v českých zemích. Na zákon o rybářství navazuje

⁸² Například zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, který je nutný k interpretaci některých pojmů souvisejících s právní úpravou myslivosti na úrovni speciálního zákona

⁸³ Například níže zmiňované ustanovení § 5 odst. (1) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

⁸⁴ Například princip trvale udržitelného rozvoje či princip nejvyšší hodnoty

⁸⁵ Ustanovení § 2, písm. a) zákona o myslivosti

⁸⁶ Například níže zmiňovaná vyhláška ministerstva zemědělství č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti, která stanovuje obsah myslivecké zkoušky

pouze jedna prováděcí vyhláška⁸⁷ a jedno nařízení⁸⁸ vlády, což je oproti myslivosti krokem k výraznému zpřehlednění právní úpravy.

⁸⁷ Vyhláška č. 197/2004 Sb. k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

⁸⁸ Nařízení vlády č. 145/2022 Sb., o stanovení vybraných nepůvodních druhů ryb, k jejichž vysazování v rybářském revíru se nevyžaduje povolení k záměrnému rozšíření nepůvodního druhu do krajiny podle zákona o ochraně přírody a krajiny (nařízení vlády o vybraných nepůvodních druzích ryb)

4. Právní úprava myslivosti

4.1. Právní úprava myslivosti v České republice

4.1.1. Subjekty oprávněné lovit zvěř

Aby se osoba vykonávající lov na území České republiky nedopouštěla neoprávněného lovu zvěře ve smyslu § 48a, musí splňovat podstatné náležitosti uvedené v § 46, a sice musí mít u sebe lovecký lístek, povolenku k lovu a potvrzení o povinném pojištění. Tyto tři dokumenty musí mít u sebe každá osoba bez ohledu na způsob, kterým zvěř loví. V případě, že osoba provádí lov odstřelem, je povinna mít u sebe dále i zbrojní průkaz a průkaz zbraně a v případě lovu zvěře za pomoci loveckého dravce i jeho evidenční kartu. „*Výčet dokladů, které musí mít lovec u sebe, není úplný, vedoucí loveckého psa by měl mít u sebe též základní doklad loveckého psa (jehož předložení smí požadovat myslivecký hospodář dle § 35 odst. (4), písm. f.), tj. průkaz o původu psa včetně zaznamenaných zkoušek z výkonu*“⁸⁹

Abychom si mohli vytvořit kompletní profil osoby oprávněné na území České republiky provádět lov, musíme se dále zaměřit na kritéria udílení dokumentů zmíněných v předchozím odstavci.

1) lovecký lístek

Lovecký lístek je doklad, kterým držitel prokazuje svou schopnost vykonávat lov v souladu s mysliveckými zásadami a zákonem bez vztahu ke konkrétní honitbě. Pro získání loveckého lístku zákon stanovuje povinnost kumulativního splnění následujících podmínek⁹⁰:

- a) osoba je starší 16 let
- b) osoba má způsobilost k právním úkonům
- c) osoba složila zkoušku z myslivosti nebo zkoušku z myslivosti na vysoké škole, na které se vyučuje myslivost, nebo je žákem, posluchačem nebo absolventem střední nebo vyšší odborné školy, na které je myslivost studijním oborem nebo povinným vyučovacím předmětem
- d) osoba je bezúhonná ve smyslu § 12 odst. (4) zákona o myslivosti, tedy taková osoba, která nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin, nebyla uznána vinnou ze spáchání přestupku na úseku myslivosti nebo které byla pravomocně uložena pokuta podle zákona o myslivosti.

⁸⁹ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 190.

⁹⁰ Ustanovení § 47, odst. (3) zákona o myslivosti

e) osoba je pojištěná ve smyslu § 48

Těžištěm zmíněných požadavků je splnění myslivecké zkoušky. Obsah myslivecké zkoušky stanovuje vyhláška ministerstva zemědělství č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o myslivosti ve svém § 21. Zkouška z myslivosti obsahuje otázky rozdělené do sedmi skupin. Otázky se mimo jiné zaměřují na myslivecké tradice a zásady, právní předpisy na úseku myslivosti, mysliveckou zoologii a biologii, mysliveckou kynologii, lovecké zbraně a střelivo či stopování zvěře.

2) Povolenka k lovu

Povolenka k lovu je doklad, jímž držitel prokazuje své právo provádět lov daného druhu zvířete v daném množství v rámci určité honitby⁹¹. Zákon stanovuje, že povolenky k lovu vydává a podepisuje uživatel honitby, nicméně vzor⁹² povolenky k lovu uvedený v příloze č. 11 výše zmíněné vyhlášky ministerstva zemědělství obsahuje i podpisové pole pro mysliveckého hospodáře. *„Na lící straně povolenky totiž uživatel honitby určí, kdo je oprávněn v honitbě lovit, na rubové straně myslivecký hospodář následně stanoví, jaké druhy zvěře, v jakém počtu, případně jakého pohlaví a jaké věkové třídy může osoba vybraná uživatelem honitby lovit. V praxi je přitom běžné, že povolenku k lovu opatřují svým podpisem jak uživatel honitby, tak myslivecký hospodář, což vzhledem k výše uvedenému dává smysl a tomuto postupu lze jen přisvědčit. Uživatel honitby rovněž může (například v případě mysliveckého sdružení) mysliveckého hospodáře vydáváním a podepisováním povolenek k lovu pověřit⁹³“.* Zmíněná vyhláška stanovuje i povinné náležitosti, které musí povolenka obsahovat, *„což nebrání uživateli honitby, aby vyznačoval i věci další. Půjde například o odložení nabytí vlastnictví k trofeji až po přehlídce trofejí a úhradě poplatku za trofej, o podmínku používání minimální ráže zbraně na spárkatou zvěř (například 7 mm), o kontrole nastřelení zbraně, o výši poplatku (případně složení zálohy)⁹⁴.*

⁹¹ Viz ustanovení § 46, odst. (2) zákona o myslivosti

⁹² Jedná se o nezávazný vzor povolenky, povolenka by měla sice obsahovat stanovené údaje uvedené ve vzoru, nicméně povinný tiskopis není předepsán – zde rozkol s DAMOHORSKÝ, Milan. *Zemědělské právo*. Beroun: Eva Rozkotová Publishing, 2021. ISBN 9788087488430. str. 118.

⁹³ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 191

⁹⁴ tamtéž

Na vydání povolenky není právní nárok, neboť se uživatel honitby musí při vydávání řídit množstvím zvěře v honitbě ve vztahu k počtu lovců.⁹⁵

3) Potvrzení o povinném pojištění

Myslivost jako činnost často vykonávaná se střelnou zbraní je nepochybně činností, která s sebou nese určité riziko způsobení újmy na zdraví jiné osobě či způsobení majetkové újmy. Protože není ani vyloučeno, že při nezaplaceném pojištění a škodě vzešlé z nedbalého chování osoby vykonávající lov, by se poškozený mohl úspěšně dožadovat u soudu náhrady na uživateli honitby, že takovému chování střelce nezabránil⁹⁶, zákon o myslivosti v § 48 stanovuje náležitosti pro pojištění, které je u osob vykonávajících lov zákonem vyžadováno. Zákon mluví o dvou typech pojištění, a sice: (i) pojištění pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou při této činnosti ublížením na zdraví nebo usmrcením jiných osob s limitem pojistného plnění nejméně ve výši 20 000 000 Kč a (ii) za škodu na věci s limitem pojistného plnění nejméně ve výši 500 000 Kč na jednu pojistnou událost⁹⁷. Je třeba konstatovat, že zákonné minimální limity na plnění pojištění nebyly od doby přijetí zákona upravovány, a jako takové již být nemusí kvůli klesající kupní síle české koruny adekvátní.

Zákon navíc tuto podmínku mít uzavřené pojištění pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou při této činnosti ublížením na zdraví nebo usmrcením jiných osob ukládá i osobám, které neprovádí lov za pomoci střelných zbraní a které například provádí lov pouze odchytem, a ne pouze osobám, které střelné zbraně používají. Zákon tak otevírá prostor pro diskuzi, zda se nejedná o příliš tvrdé opatření, nicméně je třeba pomyslet na to, že i lov odchytem může jako činnost vykonávaná s divokými zvířaty představovat určitá rizika a může při ní dojít k zapříčinění nedbalostního zranění jiné osoby.

Zákon o myslivosti v § 48 odst. (2) stanovuje, že členové mysliveckých organizací, které mají uzavřeny hromadné pojistné smlouvy s pojišťovnami a jejichž členové platí pojistné

⁹⁵ DAMOHORSKÝ, Milan. *Zemědělské právo*. Beroun: Eva Rozkotová Publishing, 2021. ISBN 9788087488430. str. 118

⁹⁶ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 199-200

⁹⁷ Ustanovení § 48, odst. (1) zákona o myslivosti

současně s členským příspěvkem, prokazují své pojištění členským průkazem, ve kterém je potvrzení o zaplacení členského příspěvku a poznámka, že jeho součástí je i platba na povinné pojištění dle zákona o myslivosti.

Dle důvodové zprávy k zákonu o myslivosti je usnadnění uzavírání a placení povinného pojištění mysliveckou organizací jedním z motivačních nástrojů ke členství v takových organizacích⁹⁸

4) Zbrojní průkaz a průkaz zbraně

Zbrojní průkaz a průkaz zbraně jsou doklady, které nejsou právně upraveny v zákoně o myslivosti, ale v zákoně č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu.

Zákon o zbraních a střelivu uvádí v § 16 odst. (2) několik kategorií zbrojních průkazů, přičemž pro účely myslivosti je relevantní kategorie C, k loveckým účelům i několik kategorií zbraní, ze kterých jsou relevantní kategorie B a C. Při výběru zbraně a střeliva musí být však brán zřetel i na požadavky na zbraně a střelivo stanové zákonem o myslivosti v § 45.

Zákon dále uvádí požadavky na žadatele o zbrojní průkaz, a sice: požadavek na místo pobytu osoby na území České republiky, dosažení předepsaného věku ve smyslu § 19 zákona o zbraních a střelivu, způsobilost k právním úkonům zdravotní způsobilost ve smyslu § 20 a § 20a zákona o zbraních a střelivu, odbornou způsobilost ve smyslu § 21 zákona o zbraních a střelivu, bezúhonnost ve smyslu § 22 zákona o zbraních a střelivu a spolehlivost ve smyslu § 23 zákona o zbraních a střelivu.

Průkaz zbraně je pak dokladem o její registraci ve smyslu § 41 až 43 zákona o zbraních a střelivu.

5) Evidenční karta dravce

Zákon o myslivosti dále ve svém § 44 odst. (2) a (3) obsahuje základní úpravu využívání loveckých dravců při lovu. Tuto úpravu dále rozvíjí § 9 až 13 vyhlášky ministerstva zemědělství č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o myslivosti. Při používání loveckého dravce při lovu je potřeba splňovat i ustanovení zákonů č 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, 246/1992 Sb., o ochraně zvířat proti týrání, a případně i

⁹⁸ Důvodová zpráva k zákonu o myslivosti, obecná část, písmeno d).

zákona č. 16/1992 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů. Žádný z těchto právních předpisů se ovšem nevěnuje obsahovým náležitostem karty loveckého dravce a v současné době tedy nemáme v české právní úpravě stanoveno, co vše má taková karta obsahovat. Dle poskytnutých informací od členů Klubu sokolníků Českomoravské myslivecké jednoty, z.s., který je největší sokolnickou organizací v ČR, vydává vedení klubu evidenční karty loveckých dravců z vlastní iniciativy samo. Takové karty obsahují informaci o druhu dravce, jeho jménu, pohlaví dravce, datu narození dravce, čísle kroužku, kterým je dravec označen, identifikačních údajích držitele loveckého dravce a čísle průkazu, pod kterým je dravec zapsán v kmenové knize loveckých dravců Klubu sokolníků. V některých případech jsou pak tyto údaje doplněny i o číslo rozhodnutí podle § 44 odst. 2 zákona o myslivosti, kterým orgán státním správy myslivosti povoluje použití loveckého dravce v sokolnictví. Vzhledem k tomu, že v České republice v současnosti působí více sokolnických organizací, nelze vyloučit to, že karty vydávané jednotlivými organizacemi budou do jisté míry odlišné. Poskytnutý vzor Evidenční karty loveckého dravce člena Klubu sokolníků Českomoravské myslivecké jednoty je uveden jako příloha 1. této diplomové práce.

6) Doklady vedoucího loveckého psa

Lovec, který při lovu využívá i loveckého psa, se musí v případě kontroly mysliveckému hospodáři rovněž prokázat i průkazem o původu psa a potvrzením o tom, že pes složil příslušnou zkoušku z výkonu. Tato povinnost vyplývá z ustanovení § 35 odst. (4), písm. f. a § 44 odst. (1) zákona o myslivosti, úpravu loveckých psů dále rozvíjí § 14–18 vyhlášky ministerstva zemědělství č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o myslivosti. Ze zmíněné úpravy je patrné, že jako loveckého psa nelze použít každé plemeno. Plemena, která lze využít k lovu, stanovuje mezinárodní kynologická federace⁹⁹. *„Taková plemena se pak následně používají k vyhledávání, dohledání a přinesení usmrcené, postřelené nebo jiným způsobem zraněné drobné zvěře, vyhledávání spárkaté zvěře,*

⁹⁹ Ustanovení § 44, odst. (1) zákona o myslivosti

dosledování usmrcené, postřelené nebo jiným způsobem zraněné spárkaté zvěře, nebo k norování“¹⁰⁰.

Kontrola splnění požadavků

Držitel všech výše zmíněných průkazů je povinen se jimi prokázat orgánu policie, orgánu státní správy myslivosti, mysliveckému hospodáři a myslivecké strážci příslušné honitby¹⁰¹. Co se týče kontrol evidenčních karet loveckých dravců, je situace taková, že přístup kontrolujících orgánů je v praxi velmi laxní. Takový stav je sice kvůli absenci právní úpravy pochopitelný, nicméně dle mého názoru nevhodný. Důslednější kontroly oprávněnosti využívání loveckých dravců při lovu by mohly snížit riziko, že bude docházet k nelegálnímu držení dravců a k nelegálnímu obchodu s dravci, kteří jsou chráněni podle CITES. Úbytek množství ptáků v krajině je společně s úbytkem hmyzu v krajině jednou z nejvýraznějších ztrát na biodiverzitě, které můžeme globálně pozorovat. A ačkoliv je tento úbytek ptáků zapříčiněn nelegálním držením a užíváním loveckých dravců zřejmě jen minimálně, domnívám se, že je v rámci zajištění komplexní ochrany životního prostředí v největší možné míře nutné, aby byla přijata závazná právní úprava obsahových náležitostí karty loveckého dravce a dále zajištěna jejich důsledná kontrola.

¹⁰⁰ Ustanovení § 14 odst. (1) vyhlášky ministerstva zemědělství č. 244/2002 Sb. kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti

¹⁰¹ Ustanovení § 46, odst. (1) zákona o myslivosti

4.1.2. Lovná zvěř

Zákon o myslivosti nám ve svém paragrafu § 2 písm. b) dává základní vymezení pojmu zvěř.

„Pro účely tohoto zákona se rozumí b) zvěří obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů uvedených v písmenech c) a d)“¹⁰²

Zákon takto vymezuje zvěř jako obnovitelné přírodní bohatství. Pokud budeme chápat „přírodní bohatství“ ve smyslu přírodního zdroje, musíme použít i definici obnovitelného přírodního zdroje, kterou nalezneme v zákoně o životním prostředí a sice v § 7.

„Obnovitelné přírodní zdroje mají schopnost se při postupném spotřebovávání částečně nebo úplně obnovovat, a to samy nebo za přispění člověka. Neobnovitelné přírodní zdroje spotřebováváním zanikají.“¹⁰³

Ačkoliv zákon o životním prostředí životním prostředím označuje za obnovitelný zdroj i takový zdroj, k jehož obnově je potřeba přispění člověka, můžeme se stále ptát, do jaké míry je to v kontextu volně žijících druhů vhodné, ať už z hlediska zachování rozmanitosti genofondu (viz odstavec níže o bizonu prérijním) či zachování určité nedotčenosti divoké přírody.

Dle mého názoru je třeba definici zvěře chápat jak v pozitivním, tak v normativním smyslu, tedy nejen jako pouhé vymezení pojmu, ale i jako stav, o který by se při výkonu práva mělo usilovat. Zákon o myslivosti ostatně sám definuje pojem myslivost v § 2 písm. a).

„Pro účely tohoto zákona se rozumí a) myslivostí soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součásti ekosystému a spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součásti českého národního kulturního dědictví.“¹⁰⁴

Z uvedeného je patrné, že při provozování myslivosti máme mít na zřeteli právě ochranu ekosystému. Pokud věříme, že každý živý tvor má v přírodě své místo, musíme zákonitě dojít k závěru, že je třeba dbát o udržitelné a životaschopné populace živočišných druhů, a dle mého názoru je třeba se snažit o zachování vždy takové populace živočišných druhů, která ke své obnově nevyžaduje zásah člověka.

¹⁰² Ustanovení § 2, písm. b) zákona o myslivosti

¹⁰³ Ustanovení § 7, odst. (2) zákona č. 17/1992 Sb. o životním prostředí

¹⁰⁴ Ustanovení § 2, písm. a) zákona o myslivosti

Ostatně na podobné situace myslí i regulace obecné ochrany živočichů obsažená v § 5 odst. (1) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Zmíněný paragraf stanovuje, že odchyt (a minori ad maius i odlov) živočišných druhů je zakázán, pokud by to mohlo vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí.

Historickým příkladem, kdy nebylo s živočišným druhem nakládáno podle zásady trvale udržitelného rozvoje¹⁰⁵, je situace z prostředí Severní Ameriky, kdy v druhé polovině 19. století došlo téměř k vyhubení stasisicové populace bizona prérijního (*Bison bison*). V průběhu několika desítek let došlo v důsledku neřízeného lovu těchto zvířat k oslabení populace bizona až na samotnou hranici životaschopnosti populace. V průběhu 20. století se naštěstí podařilo situaci stabilizovat a uvést populaci bizona prérijního do stavu, kdy je schopná dále existovat bez pomoci člověka. Současná populace bizonů vzešla z méně než tisíce kusů¹⁰⁶, a ačkoliv došlo k záchraně druhu jako takového, došlo rovněž k oslabení genofondu celé populace bizona prérijního.

Zákon o myslivosti sám v § 36 upravuje institut, jehož cílem je zabezpečit uchování udržitelné a životaschopné populace jednotlivých druhů živočichů a zároveň předejít jejich možným negativním vlivům na přírodu. Jedná se o plán mysliveckého hospodaření. Zmíněný § 36 stanovuje povinnost pro uživatele honitby provádět sčítání zvěře v honitbě a dále vypracovávat samotný plán mysliveckého hospodaření.

„Plán mysliveckého hospodaření v honitbě (dále jen "plán") je písemně vypracovaný záměr uživatele honitby, jak bude od 1. dubna do 31. března roku následujícího (dále jen "hospodářský rok") v honitbě myslivecky hospodařit. Plán obsahuje cíle uživatele honitby zajišťující ochranu zvěře, cílevědomý chov a lov zvěře, včetně vývojových stádií zvěře.“¹⁰⁷

Bez zpracovaného plánu mysliveckého hospodaření nelze v honitbě lov vykonávat a dle názoru Nejvyššího soudu vyjádřeného v usnesení ze dne 30. 11. 2004, sp. zn. 3 Tdo 1008/2004, lze v určitých případech dovozovat i trestní odpovědnost za trestný čin pytláctví v případě, že pachatel

¹⁰⁵ Viz ustanovení § 6 zákona č. 17/1992 Sb. o životním prostředí

¹⁰⁶ Bison History Timeline. *All About Bison [online]*. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z <https://allaboutbison.com/bison-in-history/bison-timeline/>

¹⁰⁷ Ustanovení § 1, odst. (1) vyhlášky č. 553/2004 o pokynech k vypracování mysliveckého plánu v honitbě

provádí lov odstřelem, ačkoliv ví, že v dané honitbě nebyl zpracován plán mysliveckého hospodaření.

Povinnost uživatele honitby sestavovat plán mysliveckého hospodaření a předkládat ho orgánu státní správy myslivosti zakotvuje možnost státu ověřovat si, že myslivecké hospodaření v honitbě probíhá v souladu se současnými potřebami přírody. Povinnost uživatele honitby při vypracování plánu mysliveckého hospodaření brát v potaz celkový stav ekosystému pak představuje účinnou obranu proti možným negativním důsledkům klimatické změny na naší přírodě. § 37 zákona o myslivosti umožňuje orgánu státní správy myslivosti změnit plán mysliveckého hospodaření v případě, že neodpovídá potřebám přírody. Jde o aktivní jednání státu, jehož účelem je zajistit dobrý stav přírody a které dává státu možnost lepší a rychlejší reakce na možné negativní důsledky spojené s klimatickou změnou, a není tak třeba čekat do doby, kdy bude sestavován nový plán mysliveckého hospodaření.

Určitou ochranu proti přemnožení jednotlivých druhů zvěře představuje i možnost orgánu státní správy myslivosti povolit či uložit uživateli snížení početních stavů zvěře v honitbě. Orgán státní správy myslivosti tak rozhodne, vyžaduje-li to např. zájem zemědělské nebo lesní výroby, ochrany přírody anebo zájem mysliveckého hospodaření. V krajních případech smí i Orgán státní správy myslivosti rozhodnout o zrušení daného druhu v honitbě.¹⁰⁸

Jestliže o povolení mimořádného opatření ke snížení stavu zvěře žádá vlastník pro nemožnost snížit stav technicky přiměřenými a ekonomicky únosnými způsoby, dochází zpravidla i k podání žádosti o povolení výjimky z některých zakázaných způsobů lovu.¹⁰⁹

Zákon o myslivosti rovněž poskytuje ochranu genofondu geograficky původnímu druhu. Narušení genofondu je uvedeno jako jednou ze skutkových podstat tzv. ztrát na zvěři. Osoba, která zapříčiní, že dojde ke ztrátám na zvěři, má povinnost škodu nahradit uživateli honitby¹¹⁰. Toto ustanovení představuje určitou prevenci proti vypouštění nepůvodních druhů do honitby a lze jej vzhledem k předmětu této diplomové práce hodnotit kladně.

Dělení druhů živočichů zákonem o myslivosti

¹⁰⁸ Ustanovení § 39 Zákona o myslivosti

¹⁰⁹ HANZAL, Vladimír. *Myslivost II*. II. upravené vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze ve spolupráci s Druckvo, spol. s r.o., 2018. ISBN 978-80-213-2857-0. str. 46.

¹¹⁰ Ustanovení § 56 zákona o myslivosti

Zákon o myslivosti dělí pro své účely živočišné druhy do dvou kategorií.

- A)** Druhy zvěře, které nelze lovit podle mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv, nebo druhy zvěře, které jsou zvláště chráněnými živočichy podle zvláštních právních předpisů a nebyla-li k jejich lovu povolena výjimka

- B)** Druhy zvěře, které lze obhospodařovat lovem

*„Místo tradičního rozdělení zvěře na zvěř srstnatou a pernatou se dále uvádí rozdělení na savce a ptáky. Zcela zásadně se již zvěř nerozděluje na zvěř užitkovou a škodnou v souvislosti s názorem, že každý druh má v přírodě své místo.“¹¹¹ Pozitivní právní úprava rovněž někdy hovoří o „zvěři spárkaté“. „Spárkatá zvěř je odborný myslivecký název pro skupinu volně žijících živočichů, sudokopytníků, který je odvozen od rohovitého útvaru, který mají sudokopytníci na třetím a čtvrtém prstu svých běhů a který slouží k pohybu.“¹¹² Zejména se tedy bude jednat o jelena evropského (*Cervus elaphus*), daňka skvrnitého (*Dama dama*), sika japonského (*Cervus nippon*), prase divoké (*Sus scrofa*) apod.*

ad. A) První kategorii nalezneme v § 2 písm. c), zde je uveden zdánlivě taxativní výčet druhů, které lze lovit pouze na základě výjimky podle zvláštních právních předpisů. Zmíněný výčet živočišných druhů živočichů, jejichž lov je v České republice zakázán, uvedený v § 2 písm. c), nelze chápat jako kompletní výčet všech druhů živočichů, které nelze na území České republiky lovit. Výčet poskytnutý zákonem o myslivosti je nutno doplnit i o další druhy živočichů chráněných na základě mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv, a je tedy zdánlivě taxativní.

Příkladem takového druhu, který nelze lovit, ačkoliv není uveden ve výčtu zákona o myslivosti v § 2 písm. c), může být hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*), která je chráněná podle Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů uveřejněné pod č. 127/1994 Sb.

¹¹¹ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 9.

¹¹² Co je to spárkatá zvěř? ŘEHÁK, Libor *Český rozhlas* [online]. 2001 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/co-je-sparkata-zver-7865052>.

Příkladem druhu, který lze lovit pouze na základě výjimky, je bobr evropský (*Castor fiber*). „*Bobr je klíčový druh mokřadních a břehových ekosystémů, který na některých stanovištích může pozitivně ovlivňovat kvalitu a akumulaci vody, výrazně přeměňovat prostředí vodních toků, vodních ploch a jejich přilehlého okolí. Na straně druhé se životní projevy bobrů dostávají do střetu s hospodářskými zájmy člověka v krajině. Mezi nejčastější konflikty patří konzumace dřevin a zemědělských plodin, zamokřování či zaplavování pozemků v důsledku přehrazení toku nebo narušování hrází rybníků a protipovodňových hrází hrabáním nor.*“¹¹³

V rámci bilancování zájmu na ochraně bobra a zájmu na ochraně soukromých majetků lidí, kteří by mohli být postiženi přirozenou činností bobra evropského, byla v roce 2013 Ministerstvem životního prostředí schválena koncepce managementu bobra evropského na území České republiky s názvem „Program péče o bobra evropského v České republice“.¹¹⁴

„*Cílem Programu péče je zajistit existenci životaschopné populace bobra evropského na území naší republiky a současně snížit socioekonomický dopad výskytu tohoto druhu. Program péče o bobra evropského je souborem ochranných, managementových, legislativních a popularizačních opatření.*“¹¹⁵ Program dělí území České republiky do tří zón (A, B, a C) podle míry ohrožení jiných zájmů činností bobra evropského.

Z výše nastíněných důvodů vyplývá, že odlov bobra evropského je v některých případech nevyhnutelný kvůli ochraně soukromých zájmů, ale i kvůli zájmům na ochraně přírody a krajiny. V takových případech může orgán ochrany přírody (příslušný krajský úřad) udělit podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny výjimku ze zákazu lovu bobra evropského, zejména formou opatření obecné povahy.

Právní úpravu ochrany bobra evropského můžeme hodnotit kladně. Činnost bobra jako živočicha, který se aktivně podílí na tvorbě specifických biotopů, je činností, která má přímý dopad na biologickou rozmanitost.

¹¹³ VOREL, Aleš, Tomáš DOSTÁL, Jitka UHLÍKOVÁ, Jana KORBELOVÁ a Petr KOUDELKA. *Průvodce soužití s bobrem*. 1. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2016. ISBN 978-80-213-2667-5.

¹¹⁴ VOREL, Aleš a kol. Program péče o bobra evropského v České republice, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a MŽP ve spolupráci s ČZÚ v Praze, Fakulta životního prostředí.

¹¹⁵ VOREL, Aleš a kol. Program péče o bobra evropského v České republice, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a MŽP ve spolupráci s ČZÚ v Praze, Fakulta životního prostředí.

Ad. B) Druhou kategorií nalezneme v § 2 písm. d) zákona o myslivosti, opět zde nacházíme výčet druhů živočichů, které lze tzv. obhospodařovat lovem. Samotné spojení „obhospodařovat lovem“ nabádá k usměrněnému kontrolování populace jednotlivých druhů živočichů, které má na straně první vést k zamezení přemnožení jedinců určitého druhu, a na straně druhé k zachování životaschopné populace určitého druhu.

Mimo živočišné druhy uvedené v § 2 písm. c) a d) zákona o myslivosti jsme měli dříve možnost nalézt v zákoně o myslivosti zmínky o dalších druzích. Konkrétně šlo o ustanovení § 14 odst. (1), písm. f) zákona o myslivosti, který se zmiňoval například o druhu mývala severního (*Procyon lotor*), psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*), norka amerického (*Neovison vison*) nebo nutrii říční (*Myocastor coypus*) v souvislosti s oprávněním myslivecké stráže. Zmíněné druhy, stejně jako další vyhláškou stanovené zavlečené druhy živočichů v přírodě nežádoucí, smí myslivecká stráž usmrcovat. Smyslem takového ustanovení, na rozdíl od § 2 písm. d), nebylo zachovávat životaschopnou a udržitelnou populaci těchto druhů, ale ochrana před negativními vlivy těchto nepůvodních druhů. Zmíněné ustanovení je však k dnešnímu dni nahrazeno obecnější formulací „živočichové, kteří nejsou zvěří a vyžadují regulaci“, o které druhy se jedná pak stanovuje vyhláška ministerstva zemědělství č. 454/2021 Sb., o stanovení druhů živočichů vyžadujících regulaci.

Jelikož takové živočichy zákon o myslivosti nepovažuje za zvěř, nejsou ani pro usmrcení těchto živočichů zákonem o myslivosti stanoveny žádné omezující podmínky, neplatí pro ně zakázané způsoby lovu, nicméně je stále třeba respektovat zákazy stanovené na ochranu zvířat proti týrání¹¹⁶. Podobně na takové živočichy nedopadá ustanovení o stanovené době lovu.¹¹⁷

Skutečnost, že došlo k přemístění výčtu druhů živočichů, kteří nejsou zvěří a jejichž stavy je třeba v přírodě regulovat, pouze do vyhlášky, lze označit za změnu pozitivní, která zlepšuje přehlednost zákona o myslivosti. Stanovování takových druhů pomocí vyhlášky dává rovněž větší možnost státu pružněji reagovat na možné změny v přírodě, zejm. pak na příchod nových druhů živočichů, které česká příroda prozatím nepoznala.

Geograficky nepůvodní druhy a jejich regulace

¹¹⁶ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 55-61.

¹¹⁷ Viz ustanovení § 42, odst. (1) zákona o myslivosti

Výčet zvěře, již lze obhospodařovat lovem, obsahuje i některé druhy živočichů, které jsou na našem území nepůvodní a byly zde v minulosti uměle vysazeny. Příkladem takového druhu je muflon evropský (*Ovis aries musimon*). Ačkoliv je muflon již poměrně dlouhou dobu součástí české přírody, jde o druh uměle vysazený. Původní domovinou muflona jsou středomořské ostrovy Korsika a Sardinie, nicméně v současné době je populace muflona ve střední Evropě podstatně silnější než populace muflonů v jeho původní domovině. Muflon je potravním specialistou a spásá zejména traviny, nicméně v zimních měsících se často přeorientovává na lesní vegetaci. Stává se tak konkurentem některých původních druhů spárkaté zvěře a působí nemalé škody.¹¹⁸ Muflon, stejně jako další uměle introdukované druhy označované za zvěř, na našem území již „zdomácněl“, a je myslivci ceněn pro své trofejní kvality. Avšak je stále třeba mít na paměti, že myslivost má být činností lidí, která přispívá k ochraně přírody, i když to nemusí být vždy v souladu se zájmy myslivců. Současná právní úprava dává možnost regulace stavů zvěře do takové míry, aby populace jednotlivých druhů zvěře byly stále života schopné, leč již neuvažuje, že některé druhy zvěře nejsou geograficky původními, a mohou tak znamenat potencionální riziko. S takovým rizikem je třeba počítat při stanovování normovaných stavů zvěře.

Uměle vysazené druhy zvěře by také dle mého názoru neměly být chovány na úkor původních druhů a normované stavy zvěře by měly být stanoveny takovým způsobem, aby nemohlo docházet k znevýhodňování původních druhů pouze na základě preferencí uživatelů honiteb. Rizikovost uměle vysazených druhů na našem území je rovněž třeba nutno vidět v dlouhodobém horizontu a předjímat její vývoj i v rámci změn v české přírodě, které bezpochyby vlivem klimatické změny nastanou. V tomto konkrétním případě lze předpokládat, že oteplování, které v důsledku klimatické nastane bude zvyhodňovat právě muflona, který je původně středomořským druhem, na úkor původních druhů. Právní úprava by se tedy dle mého názoru měla z výše uvedených důvodu revidovat a obměnit tak, aby došlo k zákonném rozdělení druhů zvěře na druhy původní a druhy v minulosti uměle introdukované, jejichž lov by byl preferovaný. Domnívám se, že by také bylo vhodné, aby právní úprava poskytovala účinnou možnost preventivní regulace nepůvodních druhů

¹¹⁸ KAMLER, Jiří, Miroslav HOMOLKA a Petr KOUBEK. Muflon v lesním prostředí: jeho soužití s vegetací a ostatními druhy spárkaté zvěře. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2004, **2004**(2), 10. ISSN 0323-214X.

i pod hranici její další životaschopnosti i v případě, že zatím nedošlo ke škodám, které takové druhy působí.¹¹⁹

Výše zmíněná vyhláška ministerstva zemědělství č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd stanovující normované stavy zvěře v různých honitbách v České republice, nebyla rovněž od svého přijetí v roce 2002 novelizována. Od doby přijetí této vyhlášky došlo k nespornému projevení důsledků klimatických změn i v naší přírodě, které se mohou projevit na složení bylinného patra lesa v určitou roční dobu. Dle mého názoru by tedy bylo vhodné danou vyhlášku upravit tak, aby odpovídala současným přírodním poměrům.

¹¹⁹ Současná právní úprava dává možnost orgánu státní správy myslivosti rozhodnout o ukončení chovu určitého druhu v honitbě (§ 37 a §39 zákona o myslivosti), nicméně dle mého názoru je potřeba přijmout takovou změnu, která by umožňovala regulaci nepůvodních druhů celostátně.

4.1.3. Období lovu zvěře

Lovit zvěř, která není hájena, lze obecně pouze ve stanovené době.¹²⁰

K pojmu „zvěř, která není hájena“: jedná se o druhy zvěře, které jsou vypočteny v §2 písm. d) zákona o myslivosti.

Dobu lovu jednotlivě pro každý z vypočtených druhů nehájené zvěře stanovuje vyhláška ministerstva zemědělství č. 245/2002 Sb., O době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu. Zmíněná vyhláška nestanovuje dobu lovu odlišně pouze podle kritéria živočišného druhu, ale v některých případech i podle věku zvířete, jako příklad si můžeme vzít daňka skvrnitého, zatímco dospělého daňka a dospělou danělu lze lovit v období od 16. srpna do 31. prosince, daňče lze lovit v období od 16. srpna do 31. března. V této úpravě můžeme spatřovat logiku v tom, že regulace počtu jedinců např. zmiňovaného daňka se má právě provádět regulací mladých kusů, a ne regulací počtu dospělých jedinců, kteří jsou schopni další reprodukce. Dalším argumentem podporujícím tuto úpravu je fakt, že v období od 1. ledna do 31. března (tedy období, kdy lze lovit pouze nedospělá daňčata), jsou daněly již v pokročilém stádiu březosti, a takovýto lov by jistě nebyl v souladu se zásadami myslivosti.

Úprava doby lovu pro jednotlivé živočichy v sobě dále zohledňuje nejen početnost populace jednotlivých druhů, ale i jejich životní cyklus. Jako příklad si můžeme vzít již zmiňovaného daňka skvrnitého a straku obecnou, kterou lze lovit v období od 1. července do konce února. Zatímco daňčata jsou závislá na matce přibližně do doby další říje, tedy do října, hnízdění strak začíná začátkem března a mláďata opouští hnízdo v průběhu května. Odstřelem straky obecné v červenci by tedy její čerstvé mládě nemělo být ohrožené na životě a mělo by být schopné se samo o sebe postarat.

Jak jsem zmínil v předchozím odstavci, úprava v sobě zohledňuje i početnost jednotlivých populací. Nejlepším příkladem je prase divoké, které lze lovit v období od 1. ledna do 31. prosince, tedy celoročně. Prase divoké je v České republice přemnožený druh, kterému dlouhodobě chybí

¹²⁰ Ustanovení §42 odst. (1) zákona o myslivosti

přirozený predátor, je proto nutné ke zmenšení jeho populace přijmout volnější úpravu, která umožní efektivnější regulaci počtu prasat.

Vyhláška ministerstva zemědělství č. 245/2002 Sb., O době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu ovšem obsahuje i jednu legislativní chybu. Ministerstvo při schvalování textace opomnělo na jeden z nehájených druhů živočichů, a sice na tchoře tmavého. „Skutečnost, že tchoř nemá stanovenou dobu lovu, nemůže být interpretována tak, že jej nelze „obhospodařovat lovem“, naopak lze dovodit, že tchoře lze lovit celoročně. Opačný názor (uvádějící, že pokud zvěř, kterou lze obhospodařovat lovem, nemá uvedenou dobu lovu ve vyhlášce, nelze ji lovit v době lovu, protože žádnou nemá) je nesmyslný. Pokud by nebyla podle tohoto názoru vyhláška vůbec vydána, nešlo by zvěř lovit vůbec.“¹²¹

Možnost lovu mimo dobu stanovenou vyhláškou

Zákon o myslivosti pamatuje i na možnost za určitých okolností lovit zvěř mimo stanovenou dobu. Touto problematikou se zabývá § 40 zákona o myslivosti, který stanovuje, že z důvodu vědeckého zájmu lze o lovu zvěře, která není hájena, rozhodnout. Takové rozhodnutí činí orgán státní správy myslivosti. Zmiňované ustanovení stanovuje podmínku vydání rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti i v případě tzv. sanitárního odstřelu. „Znamená to, že narazí-li uživatel honitby na poraněnou zvěř mimo dobu jejího lovu, neměl by ji ulovit bez povolení příslušného orgánu státní správy myslivosti. Jedná se o poněkud těžkopádný postup vzhledem k termínům pro vydání takového povolení a ve vztahu k trápení poraněné zvěře, kde by mohlo dojít k porušení zákona na ochranu zvířat proti týrání [speciálně § 4 odst. 1 písm. x), § 5 odst. 2 písm. b)]. Při řešení uvedeného konfliktu dvou zákonných předpisů je namíste vyjít z pravidel myslivecké etiky, poraněnou zvěř ulovit, situaci dokladovat a posléze vše oznámit orgánu státní správy myslivosti, případně požádat o dodatečné povolení.“¹²²

Zmiňované ustanovení zákona o myslivosti nedává orgánu státní správy myslivosti prostor rozhodnout o mimořádném lovu mimo stanovenou dobu z jiných důvodů, tedy například z důvodu

¹²¹ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 170-172.

¹²² PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 165-166.

přemnožení jednotlivých druhů, v takovém případě by bylo nutné reagovat změnou vyhlášky či změnou zákona samotného.

Denní doba a lov zvěře

Zvěř, kromě prasat divoký a lišek obecných, není možné lovit za noci, tj. v časovém období počínající hodinou po západu slunce a končící hodinou před východem slunce. Tento zákaz je stanovený u zakázaných způsobů lovu v § 45 odst. (1), písm. m) zákona o myslivosti. Možnost lovení prasete divokého a lišky obecné vyplývá z jejich denního cyklu. Prase i liška tráví většinu dne v úkrytu a aktivní jsou hlavně v noci, pokud by se zákaz nočního lovu vztahoval i na tyto živočichy, nemusel by jejich lov být dostatečně efektivní. Zákaz lovu zvěře v noci také nesporně pomáhá v boji proti pytláctví.

Lov zvěře v době nouze

V době nouze, tedy zejména v době záplav, povodní, lesních požárů a extrémně vysoké sněhové pokrývky, nelze lovit zvěř ve vzdálenosti 200 m od krmelců a slanisk. V takové době naopak zákon o myslivosti stanovuje uživatelům honiteb povinnost příkrmu zvěře¹²³. Tuto povinnost lze hodnotit velmi kladně, jelikož v důsledku klimatické změny může docházet i k nižším zimním teplotám a nárůstu sněhové pokrývky, a tím i k úbytkům na biologické rozmanitosti. Příkrm by měl dle mého názoru ovšem probíhat takovým způsobem, aby pokud možno co nejvíce podpořil populace původních druhů na úkor druhů nepůvodních.

Doba lovu hájené zvěře

Hájenou zvěř je možné lovit pouze na základě výjimky dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Při udělování výjimky může orgán ochrany přírody vydat individuální rozhodnutí, přijmout opatření obecné povahy, či uzavřít veřejnoprávní smlouvu. V daném správním aktu by pak měly být stanovené podmínky pro lov zvláště chráněného živočicha, který se oním aktem povoluje. Právní akt by měl dle mého názoru vycházet v daném případě z obecných právních obyčejů i přírodovědeckých poznatků, aby nedošlo k přílišné devastaci populace chráněného živočicha, ale aby byl zároveň umožněno efektivní snížení jeho populace, tzn. například v případě bobra evropského respektovat jak jeho životní cyklus, tak povolit jeho noční lov.

¹²³ Ustanovení § 11, odst. (3) a 4 a ustanovení § 45 odst. (1), písm. n) zákona o myslivosti

Posouzení právní úpravy doby lovu

Skutečnost, že stanovená doba lovu jednotlivých druhů je uvedena v podzákoně právní normě, a ne v zákoně, lze bezpochyby označit za pozitivní, taková úprava zajišťuje totiž možnost rychlejší reakce v případě přemnožení populace některých živočichů, než kdyby byla doba lovu stanovena na úrovni zákona. Nicméně prodlužování doby lovu je nutno chápat spíše jako pomocný prostředek pro snižování jednotlivých populací, ne jako hlavní nástroj regulace.

Za příklad si můžeme vzít druh sika japonského. Sika japonský je podle příručky invazivních druhů v Evropě¹²⁴ jedním z nejvíce invazivních druhů v Evropě se vyskytujících. „*Sika japonský se kříží s jelenem evropským. Ale nejen to, ještě ke všemu se dokáže adaptovat na velice proměnlivé prostředí a dokáže tak úspěšně ekologicky konkurovat místním druhům. Nejen jelenovi evropskému.*“¹²⁵. Doba lovu sika japonského je dnes stanovena pro jelena a laň v období od 1. srpna do 15. ledna, pro koloucha pak od 1. srpna do 31. března. Sika japonský se řadí mezi tzv. trofejovou zvěř, tedy zvěř lovenou pro trofeje, u sika japonského kvůli paroží samců. Největších rozměrů dorůstá paroží právě v období podzimu, v období února dochází pak ke shozu paroží a jeho následné obnově parožím novým. Z uvedeného je patrné, že největší motivace lovců k lovu je právě v období současně stanovené doby lovu a její prodloužení by dle mého názoru nemuselo mít tížený efekt regulace populace sika japonského.

¹²⁴ DELIVERING ALIEN INVASIVE SPECIES INVENTORIES FOR EUROPE (DAISE). *Handbook of Alien Species in Europe*. Springer-Verlag GmbH, 2009. ISBN 978-1402082795. str 119-129.

¹²⁵ Jelen sika je v českých lesích katastrofa, říká etolog Luděk Bartoš. KOVAŘÍKOVÁ, Zdeňka. *Ekolist.cz* [online]. 2022 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/rozhovory/jelen-sika-v-ceskych-lesich-je-katastrofa-rika-etolog-ludek-bartos>.

4.1.4. Území pro výkon lovu zvěře

Zákon o myslivosti ve svém § 17 odst. (1) stanovuje, že myslivost jako „*soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součásti ekosystému a spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součásti českého národního kulturního dědictví*“¹²⁶ lze vykonávat pouze v rámci uznané honitby. Honitbu dále definuje v §2 písm. i) jako „*soubor souvislých honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků vymezený v rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti, v němž lze provádět právo myslivosti podle tohoto zákona*“¹²⁷. Z dikce daných ustanovení je patrné, že tvorba honiteb nezáleží na pouhé svévoli vlastníka pozemků a opírá se o rozhodnutí orgánu státní správy, v tomto případě o rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti o uznání honitby.

§ 17 odst. (2) dále pokračuje s charakteristikou pojmu „honitba“. Stanovuje, že honitba je tvořena souvislými honebními pozemky. Abychom dále rozklíčovali toto ustanovení, musíme nahlédnout do definice honebních a nehonebních pozemků v § 2 zákona o myslivosti.

§2 písm. e) nám dává výčet pozemků, které nejsou pozemky honebními, jde například o pozemky uvnitř hranice současně zastavěného území obce, tedy o náměstí, návsi, tržiště atd. (při tvorbě honiteb je třeba brát ohled i na pozemky které byly prohlášeny za nehonební aktem orgánu státní správy myslivosti ve smyslu § 17 odst. (2).). Písmeno f) § 2 zákona o myslivosti dále navazuje, že honebními pozemky jsou všechny pozemky, které nejsou uvedené v předchozím písmenu. K požadavku souvislosti honebních pozemků se vyjadřuje písmeno g) § 2 zákona o myslivosti následovně: „*souvislými honebními pozemky se rozumí takové honební pozemky, jestliže se lze dostat z jednoho na druhý bez překročení cizího pozemku*“¹²⁸.

Pojem souvislosti honitby rozvíjí i zmíněný § 17 ve svém odstavci (4) a (5) zákona o myslivosti. Zákon zde vede k tomu, aby byly honitby tvořené hlavně v souladu s potřebami zvěře¹²⁹. Hranice honitby by v nejlepším případě (v zákoně uvozeno slovy „pokud je to možné“) měly kopírovat hranice přírodní, tedy takové hranice, kterým „rozumí“ i zvěř, a mají být zřetelné, „*Zřetelnost se*

¹²⁶ Ustanovení § 2, písm. a) zákona o myslivosti

¹²⁷ Ustanovení § 2, písm. i) zákona o myslivosti

¹²⁸ Ustanovení § 2, písm. g) zákona o myslivosti

¹²⁹ Srovnání viz. PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 69: „*Honitby se tvoří především "pro zvěř", nejde tedy o majetkoprávní útvar, který by bylo možno libovolně měnit jen z vůle vlastníků honebních pozemků*“

obvykle vysvětluje jako rozeznatelnost "pouhým zrakem"¹³⁰. Vymezení hranic honitby se tedy nesmí upínat na pouhé vymezení hranic pozemků v katastrálním aparátu.

Při stanovování hranic je však nutné vzít v úvahu i takové překážky pohybu zvěře, které dělí honitbu na více samostatných území, ačkoliv by jinak takové pozemků splnily požadavek souvislosti dle § 2 písm. g). Zákon udává demonstrativní výčet takových překážek: dálnice, silnice dálničního typu, přehrady a letiště se zpevněnou plochou¹³¹.

Zákon dále stanovuje požadavky na tvar a rozlohu honiteb. Zejména s prvním z jmenovaných kritérií mohou být v praxi potíže. „*Problematiku vhodnosti je nutno posuzovat případ od případu vždy ve vztahu ke konkrétní honitbě. Zákon pouze stanoví, že nepřipustný je takový tvar honitby, který je pruhovitý a jehož šířka v nejširším bodě nedosahuje 500 m. Zvolená regulace není dostatečná, neboť v praxi mohou nastat případy, kdy honitba svým tvarem nebude spadat do uvedeného rámce nepřipustnosti, avšak i přesto bude její tvar nevhodný (např. "prstenec" honebních pozemků kolem města nebo tzv. "brýle" - dvě velké části honitby spojené "obroučkou").*“¹³²

Dělení honiteb

Dělení honiteb podle složení pozemků

Zákon o myslivosti se v § 11 odst. (1) zmiňuje o „polních“ a „lesních“ honitbách, tyto pojmy ale dále nedefinuje. Tyto pojmy mohou být stále užívány v myslivecké literatuře, můžeme však předpokládat, že ve vztahu k platnému zákonu o myslivosti se jedná o jeho nedostatek a dotčené ustanovení bylo legislativní chybou převzato ze zákona o myslivosti č. 23/1962 Sb., protože současná právní úprava, přesněji vyhláška č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd, pracuje pouze s pojmy „lesní celek“ a „polní část honitby“¹³³.

¹³⁰ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9 str. 67-73.

¹³¹ Ustanovení § 17, odst. (5) zákona o myslivosti

¹³² PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9 str. 67-73.

¹³³ Pojmy polní a lesní honitba, tah. ČECHURA, Vladimír, *Archiv právní poradny JUDr. Čechury* [online]. [cit 2023-10-21], dostupné z: <https://www.myslivost.cz/Poradny/Pravni-poradna/pojmy-polni-a-lesni-honitba--tah>.

Dělení podle osoby držitele honitby

Z hlediska držení honitby můžeme honitby dělit do dvou kategorií, na (i) honitby vlastní, kdy držitelem honitby je vlastník všech honebních pozemků, které do honitby spadají¹³⁴, a na (ii) honitby společenstevní, tedy na honitby v držení honebního společenství¹³⁵. Toto dělení honiteb vzniklo v roce 1849, kdy František Josef I. vydal v Olomouci Říšský patent o myslivosti č. 154. „*Uvedeným dekretem bylo právo myslivosti spojeno s vlastnictvím půdy a poprvé zakotvena právní úprava honebních společenstev*“¹³⁶

Uznání honitby

Jak již bylo uvedeno výše, vznik honitby nezáleží na svévoli vlastníka či vlastníků honebních pozemků, ale opírá se o akt orgánu státní správy myslivosti. Zároveň lze ale říci, že pokud dojde ke splnění všech stanovených požadavků na vlastnosti honiteb uvedených v § 17, státní orgán musí vydat kladné rozhodnutí o uznání honitby.

Návrh na uznání honitby podává vlastník honebních pozemků či přípravný výbor honebního společenstva. Z níže citovaného nálezu ústavního soudu č. 311/97 ze dne 29. 4. 1998 je patrné, že jiné osobě nebude v případě podání návrhu na uznání honitby vyhověno. „*V případě návrhu na uznání honitby, která se skládá z většího počtu honebních pozemků ve vlastnictví různých osob, smí o uznání honitby požádat pouze honební společenství, nebylo-li takové společenství založeno, orgán státní správy myslivosti takový návrh odmítne.*“¹³⁷

Přičlenění pozemků k honitbě

Zákon o myslivosti v § 30 popisuje institut přičlenění pozemků k honitbě. Jeho podstatou je přičlenění pozemků, které nejsou součástí žádné honitby, k honitbě, se kterou mají dané pozemky nejdelší společnou hranici. Za takové přičlenění a odpovídající omezení vlastnického práva náleží

¹³⁴ Ustanovení § 18, odst. (2) zákona o myslivosti

¹³⁵ Ustanovení § 18, odst. (3) zákona o myslivosti

¹³⁶ DVOŘÁK, Petr. Myslivost – historický vývoj právní úpravy. *Právní prostor.cz* [online]. 2017 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/myslivost-historicky-vyvoj-pravni-upravy>.

¹³⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 29. 4. 1998, sp. zn. IV. ÚS 311/97.

vlastníkovi pozemků náhrada. Tato úprava je bezpochyby přijata za účelem zajištění konzistentnosti prospěšných činností myslivosti, avšak může se vlastník přičleněného pozemku v případě, že s přičleněním k honitbě nesouhlasí nějak bránit?

Mimo obrany, kterou poskytuje vlastníkovu pozemku správní právo¹³⁸, tedy zejm. odvoláním či podáním podnětu k přezkumnému řízení, je možné k ochraně svého osobního přesvědčení využít i institut prohlášení pozemků za nehonební uvedený v §17 odst. 2 zákona o myslivosti.

K danému ustanovení se váže judikát Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2009, sp. zn. 9 As 26/2009-85, ve kterém NSS stanovuje, že prohlášení pozemku vlastníka za nehonební musí předcházet posouzení zájmů vlastníka. *„Na základě vlastním jasně vyjádřených a dostatečně doložených důvodů je orgán státní správy myslivosti povinen uvážit a řádně odůvodnit, zda legitimní omezení vlastníka v důsledku výkonu práva myslivosti je, či není ve vztahu k vlastnickému nebo jinému ústavně zaručenému právu proporcionálním. Pouhé podání žádosti o prohlášení pozemků za nehonební samo o sobě existenci „zájmu vlastníka“ neprokazuje.“*¹³⁹

A dále pak i judikát Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2013, sp. zn. 7 As 16/2013 – 53, v daném judikátu se Nejvyšší správní soud zabývá otázkou osobního přesvědčení vlastníka pozemku, který nesouhlasí s lovem zvěře jako takovým. *„Má-li vlastník pozemku k myslivosti jako zábavě či zájmové činnosti vztah negativní, vyvěrající typicky z jeho přesvědčení či opřený o důvody svědomí, není spravedlivé po něm žádat, aby na svých pozemcích výkon práva myslivosti trpěl, a má právo, aby jeho pozemky nebyly takovým způsobem využívány a staly se nehonebními.“*¹⁴⁰

Oba tyto judikáty NSS přímo navazují na v úvodu zmiňovaný nálezn pléna ÚS ze dne 13.12. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 34/03.

Změna a zánik honiteb

Vymezení jednotlivých honiteb nemá trvalý charakter a může se v průběhu času měnit, zákon v § 31 upravuje situace, ve kterých honitby zanikají či se mění. Můžeme říci, že vytyčení honiteb by mělo mít spíše dlouhodobější charakter z důvodu lepšího naplňování funkcí myslivosti v rámci

¹³⁸ Přičlenění pozemku k honitbě provádí orgán státní správy myslivosti formou správního rozhodnutí, to vyplývá z §17 odst. (3) zákona o myslivosti.

¹³⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2009, sp. zn. 9 As 26/2009 - 85

¹⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2013, sp. zn. 7 As 16/2013 – 53

jednotlivých honiteb, na druhou stranu nelze lpět na vytyčení takových honiteb, které již nesplňují zákonem stanovené požadavky na honitby v § 17 zákona o myslivosti.¹⁴¹

Honební společenstvo

Honební společenstvo je právnickou osobou podle zákona o myslivosti¹⁴². Existence honebního společenstva je spojena s existencí jím držené honitby. Provázanost honebního společenstva můžeme spatřovat hned v několika rysech, zejména ve (i) členství v honebním společenstvu, kdy členy honebního společenstva smějí být pouze vlastníci či spoluvlastníci honebních pozemků v honitbě¹⁴³ a osoby, které samy vykonávají myslivost v honitbě, či honitbu pronajali¹⁴⁴. (ii) okamžiku zrušení honebního společenstva, které se ruší v okamžiku zániku jím držené honitby, a zároveň¹⁴⁵ (iii) v okamžiku zániku honitby, která zaniká při zrušení honebního společenstva¹⁴⁶.

Honební společenstvo, obdobně jako jiná právnická osoba podle jiných právních předpisů vytváří orgány, které spravují vnitřní záležitosti společenstva a rozhodují o nakládání s drženou honitbou. Těmito orgány jsou valná hromada honebního společenství jako jeho nejvyšší orgán, honební starosta jako jeho statutární orgán a honební výbor jako jeho výkonný orgán. Honební společenství, stejně jako obchodní korporace, podléhá povinnosti zápisu do veřejného seznamu, v tomto případě se jedná o rejstřík honebních společenstev vedený orgánem státní správy myslivosti.¹⁴⁷

V souvislosti s honebním společenství se nabízí otázka, jestli honební společenství smí držet více než jednu honitbu. Ačkoliv zákon tuto možnost nikde výslovně nezakazuje a takové rozvržení by mohlo být v některých případech k užítku, například při rozdělení větší honitby z důvodu nutnosti odlišného přístupu k oběma částem na dvě držené jedním honebním společenstvím, je nutno se přiklonit k názoru, že honební společenství smí v současné době držet pouze jednu honitbu. Zákon totiž na mnoha místech mluví o honitbě v jednotném čísle¹⁴⁸ a současně udává, že honební

¹⁴¹ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9 str. 67-73

¹⁴² Ustanovení § 19, odst. (1) zákona o myslivosti

¹⁴³ Ustanovení § 19, odst. (1), písm. a) zákona o myslivosti

¹⁴⁴ Ustanovení § 19, odst. (1), písm. b) zákona o myslivosti

¹⁴⁵ Ustanovení § 25, odst. (1), písm. a) zákona o myslivosti

¹⁴⁶ Ustanovení § 31, odst. (6), písm. b) zákona o myslivosti

¹⁴⁷ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9 str. 79-85.

¹⁴⁸ Srov. Ustanovení § 19, odst. (1), písm. b) zákona o myslivosti

společenstvo se zrušuje v den zániku společenstevní honitby v jednotném čísle, pak by tedy takové společenství muselo zaniknout i v případě, že by dále drželo ještě jinou honitbu.¹⁴⁹

Lov mimo honební pozemky

V současné době můžeme být svědky průniku zejména divokých prasat, ale i další zvěře (i jiných zvířat), do intravilánu obcí. Pronikání zvěře na území obcí je způsobeno hned několika faktory, jako hlavní důvod můžeme označit přemnožení některých druhů, dále úbytek plochy nerušené přírody, na kterých se zvěř přirozeně vyskytuje, změny klimatu, které se negativně propisují do biorytmu zvěře¹⁵⁰ a v neposlední řadě i intenzivní zemědělství, není totiž výjimkou, že rozsáhlé lány zemědělsky obhospodařované půdy, která je přirozeným úkrytem zvěře, přímo sousedí s obecními pozemky. Zvěř může být na území obcí jednak velkým bezpečnostním rizikem pro obyvatele obcí, také ale může způsobit značné škody na majetku.¹⁵¹

Současnou právní úpravou můžeme hodnotit jako dostatečně připravenou na řešení tohoto problému, který bude mít zřejmě tendenci se v příštích letech více prohlubovat. Zákon o myslivosti ve svém § 41 pamatuje na lov na nehonebních pozemcích.

Zmiňované ustanovení dává orgánu státní správy myslivosti možnost rozhodnout o omezení stavu či trvalejší regulaci populace jednotlivých druhů zvěře (či jiných zvířat) na nehonebních pozemcích. Orgán státní správy myslivosti může o takovéto regulaci rozhodnout na návrh vlastníka, popřípadě nájemce pozemků, nebo z vlastního podnětu. Mohlo by se zdát, že pokud orgán státní správy myslivosti rozhoduje z vlastního podnětu, dochází k omezení práva vlastníků nemovitostí. Tento zdánlivý nedostatek je vyrovnán v § 41 odst. (3) zákona o myslivosti, který

¹⁴⁹ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 79-85.

¹⁵⁰ Změny klimatu negativně ovlivňují zejména ty živočichy, které se na zimu tzv. ukládají k zimnímu spánku. Stav hibernace, který je odborným názvem pro „zimní spánek“, umožňuje zvířatům přečkat zimní měsíce, po které mají sníženou možnost obstarat si potravu. Hibernace je závislá na venkovní teplotě a pokud tedy nedojde k vytvoření potřebných podmínek, není pro zvíře možné takového stavu dosáhnout. Znamé jsou především případy, kdy se medvědi předčasně probouzí ze zimního spánku právě kvůli výkyvům teploty. Takový medvěd pak v podstatě nemá možnost si v přírodě obstarat potravu přirozenou cestou a je nucen se vydat za snadným zdrojem potravy mezi lidská obydlí. Mimo medvědy je však hibernace nezbytná i pro jiné druhy zvířat, například pro různé druhy hlodavců, ježky, netopýry a jiné.

¹⁵¹ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9 str. 167-169.

stanovuje, že lov lze na nehonebních pozemcích provádět pouze se souhlasem vlastníka či vlastníka nehonebních pozemků.¹⁵²

Posouzení právní úpravy honiteb

Dle mého názoru je nutné honitby chápat jako ucelené územní jednotky, vymezené na základě rozhodnutí správního orgánu, pro jejichž území dochází k výkonu myslivosti a v jejichž obvodu je zvěř schopná dlouhodobě vegetovat a nemá potřebu často překračovat její hranice. Takové chápání honiteb a jejich následné vymezování v tomto duchu by dle mého názoru vedlo ke zkvalitnění péče o zvěř. K takovému zkvalitnění péče by bylo vhodné zákon o myslivosti novelizovat i ve věci minimální velikosti honitby. S nastávající klimatickou změnou, jejími důsledky i úbytkem přirozeného prostředí zvěře v důsledku rozšiřování aglomerací obcí se bude pravděpodobně zvětšovat potřeba zvěře putovat za potravou či hledání vhodných stanovišť k výchově mláďat apod. Česká právní úprava, jak je níže zmíněno, upravuje minimální velikost honitby velmi volně v porovnání s okolními státy. Při přesunech zvěře přes hranice honitby ztrácí například plány mysliveckého hospodaření v honitbě svou účinnost, a bylo by tedy vhodné stanovit větší minimální velikost honitby.

¹⁵² PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9 str. 167-169.

4.1.5. Způsoby lovu zvěře

V současné době rozlišuje odborná literatura velké množství různých způsobů lovu, které jsou pak následně limitovány zákony. Je třeba mít na zřetelu, že zákonná terminologie ne vždy zcela kopíruje terminologii mysliveckou.

Základní dělení způsobů lovu je na lovy (i) odstřelem, kdy má lovec úmysl lovenou zvěř usmrtit takovým způsobem, aby pokud možno co nejméně trpěla (cílem má být tedy nezpůsobovat zvířeti nepřiměřenou bolest)¹⁵³, lovy (ii) odchytem, kdy je cílem zmocnit se živého zvířete za účelem jeho využití v chovu či kvůli možnému poškození kožesliny zvířete při odstřelu. Při tomto způsobu lovu v minulosti docházelo spíše k trýznění zvířete, proto je velké množství historických technik lovu odchytem dnes zákonem zakázáno¹⁵⁴. Třetí kategorii způsobů lovu představují tzv. (iii) zvláštní způsoby lovu, které spočívají v historicky osvědčeném využití cvičených zvířat, zvláštních pomůcek nebo okolností.¹⁵⁵ Podrobnější dělení možných způsobů lovu obsahuje příloha 2. této diplomové práce.

Na téma povolených způsobů lovu dopadá nejen úprava zákona o myslivosti, ale i úprava obsažená v zákoně na ochranu zvířat proti týrání. Zatímco zákon na ochranu zvířat proti týrání se soustřeďuje na pozitivní vyjmenování zakázaných způsobů lovu, zákon o myslivosti v § 45 odst. 1 stanovuje, že lov smí být vykonáván pouze takovými způsoby, které jsou v souladu se zásadami mysliveckými, zásadami ochrany přírody a zásadami ochrany zvířat proti týrání, a dále se úprava v něm poskytnutá rovněž soustředí na vyčerpávající výčet způsobů, kterými není možné lov zvěře realizovat. „K případné kritice obsáhlosti zákazů je nutno poukázat na čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, dle níž „každý může činit, co není zákonem zakázáno“ (tzv. legální licence), a na skutečnost, že slovo myslivec má původ ve slově „mysliti“, přičemž český myslivec je „obzvláště přemýšlivý a vynalézavý“. Je tudíž nanejvýš vhodné, aby v zájmu ochrany zvěře a dodržování základních mysliveckých zásad byly zákazy vymezeny co možná nejpregnantněji.“¹⁵⁶

¹⁵³ srov. § 3 písm. m) zákona na ochranu zvířat proti týrání: „nepřiměřenou bolestí se rozumí bolest neodpovídající povaze potřebného zákroku“)

¹⁵⁴ srov. § 14 odst. 1 písm. a) a c)

¹⁵⁵ DRMOTA, Josef. *Lov zvěře v našich honitbách*. Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3644-0. str. 33

¹⁵⁶ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 182.

Všechny zde zmíněné a zakázané způsoby lovu je dle mého názoru možné pro zjednodušení rozdělit do několika skupin, a sice:

- a) Způsoby lovu způsobující zvěři nepřiměřené utrpení a trýzeň a stres
- b) Způsoby lovu přespříliš efektivní
- c) Způsoby lovu využívané při pytláctví
- d) Způsoby lovu ohrožující přírodu a krajinu

Některé z uvedených způsobů lovu lze zařadit do více kategorií.

Ad a) Zdaleka největší skupinou zakázaných způsobů lovu představují způsoby lovu, které zvěři způsobují nepřiměřené utrpení a trýzeň, nebo zvěř nepřiměřeně stresují. Právě k této skupině zakázaných způsobů lovu se nevíce vztahuje úprava obsažená v zákoně na ochranu zvířat proti týrání. Tuto skupinu způsobů lovu si můžeme dále rozdělit na další dvě podskupiny:

a.i) způsoby lovu způsobující lovené zvěři nepřiměřené utrpení a trýzeň, nebo zvěř nepřiměřeně stresují

Do této kategorie můžeme zařadit způsoby lovu uvedené v § 45 odst. 1. Písm. a) a b). Dále je nutné při posuzování toho, zda je daný způsob lovu přípustný, vzít v úvahu i úpravu zákona na ochranu zvířat proti týrání obsaženou zejména v § 14. V 1. odstavci zmíněného paragrafu nalezneme zcela konkrétní výčet pastí, zbraní a jiných prostředků, které jsou při použití k lovu ke zvěři nehumánní.

a.ii) způsoby lovu, které nepřiměřeně stresují zvěř použitou při lovu zvěře lovené

Tato kategorie zahrnuje případy, při kterých je při lovu nějakým způsobem využíváno i jiné zvíře, zejména jako živá návnada. Tento zákaz se objevuje jak v § 45 odstavec 1, písm. d), kde je stanoven zákaz lovu zvěře pernaté na výrovkách a lovit zvěř s pomocí živých živočichů jako návnad, tak v § 14 odst. 1 písm. n), kde je stanoven zákaz odchytnu nebo usmrcování volně žijící zvěře pomocí zvířat použitých jako živá návnada, nebo nástraha, nejde-li o lov podle zvláštních předpisů.¹⁵⁷

¹⁵⁷ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str.180-188.

Zákon o myslivosti se výslovně zmiňuje o tzv. lovu na výrovkách. Při tomto způsobu lovu slouží Výr velký (živý jedinec či (mechanická) náhrada) jako návnada pro druhy denních ptáků. Denní ptáci jsou přirozeně nesnášenliví k nočním dravcům a při náletech na výra se zachytávají do sítí umístěných v okolí návnady případně jsou sestřeleni lovcem z úkrytu. Tento způsob lovu je nesmírně stresující pro výra, použitého jako návnada, pro které je pobyt na denním světle nepřírozený. Při využívání živého výra jako návnady rovněž docházelo k jeho oslepení či jinému zmrzačení ke zjednodušení lovcovi manipulace se zvířetem.¹⁵⁸

Ad b) Do této kategorie spadají způsoby lovu, které jsou natolik efektivní, že ubytěk lovené zvěře v krajině je markantní, a nedochází k obnovení jejímu počtu. Jde o takové způsoby, které zvyšují handicap zvěře vůči lovcovi. Zakázané způsoby lovu v této kategorii se mohou omezovat jak na lov pouze jednoho druhu lovené zvěře¹⁵⁹, tak se mohou vztahovat ke všem druhům lovené zvěře¹⁶⁰. Jedním z nejtypičtějších ze zakázaných způsobů lovu z této kategorie je ten obsažený v §45 odst. 1, písm. h). „*Pohybující se mechanismy, pokud by byly použity k vyhledávání a usnadnění lovu, jsou prostředkem nejvíce zvyšující handicap zvěře ve vztahu k lovcovi, o němž se zmiňuje důvodová zpráva.*“¹⁶¹.

Ad c) Třetí kategorii tvoří způsoby lovu, které nějakým způsobem usnadňují pytláčení. Zejména se jedná o zákaz lovu v noci¹⁶² a zákaz používání některých prostředků obsažených v §45 odst. 1, písm. g).

Ad d) Pokud budeme chápat tuto poslední kategorii příliš široce, dojdeme k tomu, že do ní lze v podstatě zařadit všechny zakázané způsoby lovu vyjmenované zákonem o myslivosti. Jde o kategorii způsobů lovu, které představují riziko ohrožení i jiných zvířat či jiných složek přírody. Stricto sensu sem patří zejména způsob lovu uvedený v §45 odst.1, písm. w).

¹⁵⁸ DRMOTA, Josef. Pohled do historie lovu zvěře. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2006, **2006**(8), 10. ISSN 0323-214X.

¹⁵⁹ př: metoda lovu sluky uvedená v § 45, odst.1, písm. f)

¹⁶⁰ př. Střelba zvěře z poloautomatických a automatických zbraní §45 odst. 1, písm. l)

¹⁶¹ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 184.

¹⁶² (§45 odst. 1, písm. m)

„Zákaz olověných broků (nikoliv jak text uvádí „olověných brokových nábojů“) vyplývá z Úmluvy o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť vyhlášené pod č. 107/2001 Sb. m. s. („Bernská úmluva“).“¹⁶³

O možných negativních důsledcích používání olověných broků při lovu v mokřadech rovněž pojednává NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2021/57, ze dne 25. ledna 2021, kterým se mění příloha XVII nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, pokud jde o olovo v brocích v mokřadech nebo v jejich okolí: „Na otravu olovem v Unii každoročně uhynie odhadem řádově jeden milion vodních ptáků. Používání olova v brocích vede také k riziku pro druhy, které se živí ptáky kontaminovanými broky, a riziku pro člověka následkem pozření vodních ptáků odstřelených olověnými broky, ačkoli posledně jmenované riziko posuzovala agentura (míněno Evropská agentura pro chemické látky – ECHA) pouze kvalitativně. Expozice člověka olovu je spojena s účinky na vývoj nervové soustavy, poruchou funkce ledvin a plodnosti, hypertenzí, nepříznivými výsledky těhotenství a úmrtím.“¹⁶⁴

Od 15. 2. 2023 je zakázáno v mokřadech či na území do vzdálenosti 100 m od nich vystřelování takových broků, u kterých je koncentrace olova (vyjádřeného jako kov) rovna nebo vyšší než 1 % hmotnosti broků nebo nošení jakýchkoli takových broků, pokud se tak stane během střelby v mokřadu. Dodržování této povinnosti kontroluje Česká inspekce životního prostředí, která je rovněž oprávněna ukládat pokuty za porušení stanovených zákazů.¹⁶⁵ Pro snadnější orientaci lovců, vypracovalo Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR mapu míst, kde je používání olověných broků zakázáno.¹⁶⁶

Je třeba ovšem konstatovat že tato úprava nebyla u lovců vodního ptactva vřele přijata a dochází k porušování tohoto ustanovení i přes to, že v takovém případě hrozí lovcovi postih dle § 63 odst. 2 zákona o myslivosti. „Aby byl totiž zásah bezolovnatým střelivem účinný, musí střelec střílet na

¹⁶³ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 187.

¹⁶⁴ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2021/57, ze dne 25. ledna 2021, kterým se mění příloha XVII nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek

¹⁶⁵ Upozornění na zákaz používání olověných broků v mokřadech. *cizp.cz* [online]. 2023 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cizp.cz/aktuality/upozorneni-na-zakaz-pouzivani-olovenych-broku-v-mokradech>.

¹⁶⁶ Mapa k zakazu olověných broků na mokřadech. *mzp.cz* [online]. 2023 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/news_20230905_Mapakzakazuolovenychbroku-namokradech.

krátkou vzdálenost a velmi přesně mířit. Na rozdíl od nábojů s olověnými broky tento druh nábojů střelci neodpustí jedinou chybu.“¹⁶⁷

¹⁶⁷ VÁCA, David. Na kachny možná nebude čím střílet. *Svět myslivosti: Měsíčník pro myslivce a přátele přírody*. 8n. 1., 2011(8). ISSN 1212-8422.

4.1.6. Institucionální zajištění na úseku myslivosti

Státní správa

Protože výkon práva myslivosti je z velké části ve veřejném zájmu, je velká část veřejné správy myslivosti zajišťována státní správou, tedy orgány, které k takovému účelu zřídil stát.

Orgány na úseku státní správní myslivosti můžeme dělit na orgány, které vykonávají správu ústřední, a na orgány, které vykonávají správu územní. Ústřední správní orgány jsou takové orgány, kterým není nadřazen žádný jiný správní úřad a stojí na vrcholu hierarchické struktury státní správy.

Pro myslivost máme hned dva ústřední správní orgány, a sice ministerstvo zemědělství a ministerstvo životního prostředí¹⁶⁸. Jde tak o podobné dělení pravomocí mezi státní orgány jako na úseku ochrany vody jako složky životního prostředí. Ministerstvo životního prostředí vykonává správu myslivosti na územích národních parků, ministerstvo zemědělství pak na ostatní ploše České republiky. Správa myslivosti na území národních parků vyžaduje zvláštní přístup. Smyslem zvláštní plošné ochrany životního prostředí pomocí vymezení národních parků je snaha o zachování či obnovení přirozených ekosystémů včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů a veškeré využití národních parků, tedy i využívání spojené s výkonem myslivosti musí být podřízeno zachování jejich ekologicky stabilních přirozených ekosystémů odpovídajících danému stanovišti a dosažení jejich přirozené biologické rozmanitosti a musí být v souladu s cíli ochrany sledovanými jejich vyhlášením.¹⁶⁹ Je tedy například nemyslitelné uvažovat o vysazení a chovu nových, nepůvodních druhů na území národních parků, a rovněž je zde třeba důslednější přístup k regulaci takových druhů.

Působnost ministerstva zemědělství na úseku myslivosti stanovuje zákon o myslivosti taxativním výčtem ve svém § 58. Obecně lze říci, že ministerstvo řídí výkon státní správy myslivosti,

¹⁶⁸ **Poznámka k organizační struktuře státní správy na úseku myslivosti v národních parcích:** Správu myslivosti na území národních parků nelze chápat tak, že je vykonávána obecními úřady obcí s rozšířenou působností, krajskými úřady a alternujícím prvkem je pouze ministerstvo životního prostředí. „*Státní správu myslivosti v přenesené působnosti, svěřené jinak obcím, vykonává na území národních parků příslušná správa národního parku. Působnost jinak svěřenou krajům vykonává na území národních parků Ministerstvo životního prostředí v postavení správního orgánu prvního stupně.*“ - PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář.* Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 235.

¹⁶⁹ Ustanovení § 15, odst. (2) a (3) zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny

organizuje a řídí myslivecký výzkum a podílí se na vzdělávání v myslivosti, vypracovává koncepce rozvoje myslivosti a provádí další činnosti včetně rozhodování o otázkách nadmístního významu.

Ministr zemědělství zřizuje mysliveckou radu. „*Myslivecká rada je zřízena ve smyslu § 57 odst. 6 zákona o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů. Myslivecká rada je poradním sborem ministra zemědělství. Myslivecká rada ve své činnosti posuzuje otázky myslivosti z hlediska potřeb jejího dalšího rozvoje včetně její regulace a předkládá ministrovi zemědělství doporučení, popřípadě činí vlastní návrhy v uvedených otázkách. Podporuje myslivost jako nedílnou součást kulturních tradic v přírodě, a to z hlediska právního řádu a mezinárodních závazků České republiky.*“¹⁷⁰

Myslivecká rada má 15 členů – předsedu, místopředsedu a další členy. Členové jsou obsazování z řad zaměstnanců ministerstva zemědělství, jiných správních orgánů, celostátně působících mysliveckých organizací, zemědělských a lesnických organizací, mysliveckého výzkumu, vysokých škol, středních lesnických škol a dalších odborníků. Myslivecká rada jedná na ad hoc zasedáních a své výstupy schvaluje hlasováním.

Orgány územní státní správy můžeme dále v hierarchické struktuře dělit na krajské a místní¹⁷¹. Na území krajů vykonávají státní správu myslivosti krajské úřady a na území obcí vykonávají státní správu myslivosti obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Na území hlavního města Prahy je pak orgánem státní správy myslivosti Magistrát hlavního města Prahy, který smí svým statutem přenést působnost v otázkách, které jsou zákonem o myslivosti svěřené k řešení obecním úřadům obcí s rozšířenou působností, na městské části.

Působnost krajských úřadů na úseku státní správy myslivosti je podobně jako u ministerstev stanovena taxativním výčtem otázek, v jejichž řešení se krajský úřad přímo angažuje. Obecně můžeme říci, že krajský úřad rozhoduje o věcech, které mají ze své podstaty vztah k více než jedné honitbě na území daného kraje, jde například o rozhodování o souhlasu s chovem zvířete v zajetí, o vymezení oblastí pro chov zvěře a podobně. Krajský úřad pak dále například vede agendu týkající se oblastí pro chov zvěře či určuje termíny sčítání zvěře.

¹⁷⁰ Ustanovení článku 1, odst. (1) přílohy Zřizovací listiny č. 45691/2018 – MZE – 16233 ze dne 31.8. 2018, Jednací řád Myslivecké rady.

¹⁷¹ Na pozemcích určených pro obranu státu vykonává působnost krajů v přenesené působnosti a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností Ministerstvo zemědělství (§ 57 odst. (5) zákona o myslivosti) – na takových pozemcích je tedy ministerstvo zemědělství jediným orgánem státní správy myslivosti.

Působnost obecních úřadů obcí s rozšířenou působností stanovuje zákon o myslivosti negativním vymezením, a sice tak, že obecní úřady obcí s rozšířenou působností vykonávají státní správu myslivosti tam, kde ji nevykonávají ministerstva ani krajské úřady. Na rozdíl od ministerstev jsou většinou jednotlivé činnosti vykonávané orgány obecních úřadů obcí s rozšířenou působností při státní správě myslivosti vázané na jednotlivé honitby. Konkrétně jde o souhlas s vypuštěním zvěře do honitby, o registraci honebních společenství či o uznání a změny honiteb aj. Pokud se pak takové činnosti týkají honiteb, které se rozkládají území více obcí s rozšířenou působností, rozhoduje o dané honitbě obecní úřad obce, v jejímž obvodu (rozšířené) působnosti leží největší část honebních pozemků¹⁷²¹⁷³

Ačkoliv zákon nestanovuje pro krajské úřady ani pro úřady obcí s rozšířenou působností povinnost zřídit obdobný poradní orgán, jako je myslivecká rada na ústřední úrovni státní správy, nelze jeho zřízení dotčeným úřadem vyloučit.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti (dále jen „VÚLHM“) je právnickou osobou zřizovanou ministerstvem zemědělství, jejímž hlavní činností je výzkum a osvěta. Předmětem velké části výzkumů organizovaných VÚLHM je dopad a klimatických změn na hospodaření v našich lesích včetně hledání způsobů adaptace na tyto změny a hledání způsobů zmírnění jejich dopadů. VÚLHM se vnitřně štěpí na několik útvarů, včetně útvaru myslivosti.

„Útvar myslivosti se v současnosti zabývá především expertní a poradenskou činností v oboru ochrany lesa před škodami zvěří, harmonizací složek prostředí a rozvoje biodiverzity lesních ekosystémů. Dále pak i osvětou a informační činností pro vlastníky, nájemce, popř. podnájemce lesa a honiteb. Tato činnost vychází z rozsáhlých historických i současných databází problematiky a je vykonávána z pověření Ministerstva zemědělství. Pro řešení aktuálních problémů myslivosti a oborů, do kterých zasahuje (lesnictví, zemědělství a další), jsou vyhledávány informace prostřednictvím literárních rešerší zahraniční literatury, spoluprací se zahraničními odborníky, ověřováním metodik a formulace metodik vlastních, eventuálně konstrukce výrobků (plašiče zvěře, pastevní směsky, atd.). Útvar zpracovává výzkumné projekty vzorových metodik úprav prostředí,

¹⁷² Viz. Ustanovení § 21, odst. (1) zákona o myslivosti

¹⁷³ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 242-245.

úprav managementu populací zvěře ve vazbě na legislativu nebo projekty, které řeší střetové situace mezi ekonomickými zájmy člověka a zvěří.“¹⁷⁴

Myslivecká stráž

Myslivecká stráž je druhem veřejné stráže, která dohlíží nad dodržováním právem stanovených povinností při výkonu práva myslivosti. Myslivecká stráž má při výkonu své pravomoci v honitbě postavení úřední osoby, a to i vůči uživateli honitby, na jehož návrh byla do funkce ustanovena¹⁷⁵. Myslivecká stráž je tedy chráněná trestním zákoníkem, na druhou stranu je v některých případech možné u myslivecké stráže dovozovat trestní odpovědnost za trestné činy, které vyžadují od pachatele trestného činu toto specifické postavení úřední osoby.¹⁷⁶

Mysliveckou stráž pro každou honitbu ustanovuje na dobu deseti let orgán státní správy myslivosti na návrh uživatele honitby, nebo ze své vlastní iniciativy v případě, že uživatel honitby takový návrh neučiní. Jedna osoba může vykonávat funkci myslivecké stráže v několika honitbách současně. Zákon o myslivosti stanovuje předpoklady pro výkon funkce myslivecké stráže¹⁷⁷, které pak dále rozvíjí prováděcí vyhláška¹⁷⁸. Vyhláška rovněž obsahuje podrobný popis a vzor průkazu myslivecké stráže a odznaku myslivecké stráže. Z těchto předpokladů stojí za povšimnutí zejména relativně přísný požadavek na bezúhonnost osob, pro posouzení bezúhonnosti se totiž nebere v potaz zahlazení odsouzení podle trestního zákoníku¹⁷⁹.

Z pravomocí myslivecké stráže, které zákon o myslivosti taxativně vypočítává, je nejvíce problematická pravomoc uvedená v § 14, odst. (1), písm. e). Toto ustanovení opravňuje mysliveckou stráž usmrcovat toulavé psy, které nejsou pod dohledem jiné osoby (zejm. vlastníka) a pronásledují zvěř. „*Toto oprávnění se nevztahuje na psy ovčáckých a loveckých plemen, na psy slepecké, zdravotnické, záchranářské a služební.*“¹⁸⁰ V praxi tedy nezbyvá příliš mnoho plemen psů, na které by bylo možné dané ustanovení uplatnit. Ze zbylých plemen je možné jmenovat jorkšíry, maltézáčky, čivavy, francouzské buldočky, mopsy, pekingské palácové psíky a další

¹⁷⁴ Myslivost. *VÚLHM.cz* [online] [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.vulhm.cz/o-ustavu/seznam-utvaru/myslivost/>.

¹⁷⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2014, čj. 6 As 226/2014-29

¹⁷⁶ TERYNGEL, Jiří. Myslivecká stráž je úřední osobou, kdykoli je v honitbě. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2020, **2020(2)**, 10. ISSN 0323-214X.

¹⁷⁷ Ustanovení § 12, odst. (3) zákona o myslivosti

¹⁷⁸ Vyhláška ministerstva zemědělství č. 244/2002 Sb. kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb.

¹⁷⁹ Ustanovení § 12, odst. (5) zákona o myslivosti

¹⁸⁰ Ustanovení § 14, odst. (1), písm. e) zákona o myslivosti

společenská plemena, přičemž pronásledování zvěře a její reálné ohrožení takovými plemeny je pouze obtížně představitelné.¹⁸¹

V případě, že dojde k úmyslnému excesu z pravomocí myslivecké stráže a zastřelení např. psa ovčáckého plemene, je osoba vykonávající funkci myslivecké stráže odpovědná za trestný čin zneužití pravomocí veřejného činitele a za poškozování cizí věci.¹⁸²

Ustanovení mysliveckou stráží zaniká buď ex lege nebo rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti v případě, že daná osoba přestala splňovat podmínky pro výkon funkce myslivecké stráže.

Mezinárodní organizace se vztahem k myslivosti

Mezinárodní organizace se vztahem k myslivosti můžeme dělit na organizace, jejichž činnost se myslivosti dotýká (například mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN), světová organizace pro výživu a zemědělství (FAO), Světový fond na ochranu přírody (WWF)), organizace, které řeší myslivost jako celek a organizace, které se zabývají pouze nějakou její částí.

Mezinárodní organizace zabývající se myslivostí jako celkem

Mezinárodní rada pro lov a ochranu zvěře

Mezinárodní rada pro lov a ochranu zvěře (dále jen „CIC“¹⁸³) je politicky nezávislou, mezinárodní, nevládní, neziskovou a poradní organizací, jejíž činnost se zaměřuje na zachování biologické rozmanitosti prostřednictvím prosazování udržitelného využívání přírodních zdrojů stejně jako na zachování divoké přírody.¹⁸⁴ CIC byla založena roku 1930 v Paříži, a je tak jednou z nejstarších mezinárodních organizací zabývajících se myslivostí. V současné době je CIC aktivní v 80 státech včetně České republiky. Sídlem CIC je Vídeň. Působnost CIC je rozčleněna do několika oblastí: CIC podporuje zachovávání a obnovu přirozených ekosystémů jako přirozených stanovišť jednotlivých druhů živočichů, snaží se o rozšíření zájmu veřejnosti na otázkách spojených s divokou přírodou a udržitelným využíváním přírodních zdrojů a podporuje vědu a výzkum

¹⁸¹ TERYNGEL, Jiří. Myslivecká stráž je úřední osobou, kdykoli je v honitbě. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2020, **2020**(2), 10. ISSN 0323-214X.

¹⁸² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 3. 2008, sp.zn. 3 Tdo 56/2008

¹⁸³ Z francouzského „*Conseil international de la Chasse et de la Conservation du Gibier*“

¹⁸⁴ About the CIC - Game and Wildlife Conservation. *cic.cz* | [online]. [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <http://www.cic-wildlife.org/the-cic/about-the-cic/>.

v oblasti divoké přírody. CIC dále spolupracuje se světovou Organizací pro výživu a zemědělství (FAO) a Světovou organizací pro zdraví zvířat (WOAH). Nemalou úlohu sehrává CIC i v oblasti zachovávání kulturního dědictví spojeného s myslivostí. Hlavními orgány CIC jsou Valné shromáždění, Rada skládající se z výkonného výboru a vedoucích národních delegací, výkonný výbor a národní delegace.¹⁸⁵

Federace organizací pro myslivost a ochranu přírody

Federace organizací pro myslivost a ochranu přírody (dále jen „FACE“) je sdružením mysliveckých organizací z 37 evropských států a 7 přidružených členů. FACE je mezinárodní, nezisková a nevládní organizace, která dohromady sdružuje více než 7 milionů lovců, což z ní dělá největší organizaci zastupující zájmy lovců na světě. FACE byla založena roku 1977 jako organizace s vazbou na EHS, nicméně v roce 1992 bylo umožněno, aby se jejími členy mohly stát i myslivecké organizace ze třetích zemí. Sídlo FACE je v Bruselu. Činnost FACE je rozdělena do šesti základních okruhů, ve kterých se snaží chránit lobováním za práva svých členů nejen při poradní činnosti v evropském parlamentu. Jedná se o oblast ochrany přírody, která může mít vliv na výkon myslivosti, oblast ochrany volně žijících živočichů, oblast schvalování mezinárodních dohod jichž má být EU stranou, které by mohly mít vliv na výkon myslivosti, oblast ochrany zdraví a života zvířat, oblast regulace zbraní a střeliva, oblast regulace způsobů lovu a lovecká kultura. Orgány FACE jsou prezident FACE, valné shromáždění a řídicí rada.¹⁸⁶

Mezinárodní organizace, které se zabývají dílčími otázkami myslivosti

Mezinárodní asociace pro sokolnictví a ochranu dravých ptáků

Mezinárodní asociace pro sokolnictví a ochranu dravých ptáků (dále jen „IAF“) je mezinárodní nevládní a neziskovou organizací se sídlem v Bruselu, která poskytuje poradenské služby Výboru pro nehmotné kulturní dědictví UNESCO a podobně jako FACE je členem Mezinárodního svazu ochrany přírody (IUCN). IAF se věnuje zachování tradice sokolnictví, tedy lovu zvěře za pomoci loveckého dravce. IAF byla založena v roce 1958 a v současné době sdružuje 110 sokolnických organizací z 87 států světa, to celkově znamená, že IAF má v současnosti 75 tisíc členů. IAF reprezentuje sokolnictví s cílem o jeho zachování a podporu v rámci udržitelného využívání volně

¹⁸⁵ About the CIC - Game and Wildlife Conservation. *cic.cz* | [online]. [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <http://www.cic-wildlife.org/the-cic/about-the-cic/>.

¹⁸⁶ tamtéž

žijících živočichů, IAF dále podporuje ekologický a veterinární výzkum loveckých dravců. Organizační strukturu IAF tvoří rada složená z národních delegátů, prezident IAF, viceprezident IAF, poradní výbory prezidenta, výkonný úředník a případné další výbory zřizované prezidentem IAF.¹⁸⁷

¹⁸⁷ Constitution. International Association for Falconry. *iaf.org* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://iaf.org/constitution/>.

Samospráva

Zákon o myslivosti rovněž zmiňuje úlohu státu při podporování spolkové činnosti na úseku myslivosti. Jelikož je výkon myslivosti v zájmu státu a z personálních důvodů není možné, aby byl zajišťován pouze ze strany státu, je taková podpora více než vhodná. Zákon ve svém § 62 odst. (1) uvádí demonstrativní výčet obecných účelů, na které může být finanční podpora poskytnuta, jde například o preventivní veterinárně léčebné akce a zdolávání nákaz v chovech zvěře¹⁸⁸, „*preventivně léčebnými akcemi jsou již řadu let probíhající ozdravovací akce spárkaté zvěře medikovanými krmivy, orální vakcinace lišek proti vzteklině aj. Nebezpečnými nákazami v chovech zvěře jsou především mor prasat a slintavka, kulhavka a některá další onemocnění zajícovitých. Při výskytu těchto onemocnění se chovy zvěře likvidují a provádí se nákladná asanační opatření*“¹⁸⁹

Příspěvky se poskytují ze Státního fondu životního prostředí a jejich poskytování je ovládáno principem nenárokovosti, tedy že jejich poskytnutí je závislé na správním uvážení orgánu státní správy.

Poskytování příspěvků je jedním ze základních ekonomických prostředků ochrany životního prostředí. Princip nenárokovosti pak umocňuje možnost státu podporovat takové činnosti spolků, které jsou v zájmu ochrany životního prostředí. Stát by se měl obecně snažit, aby docházelo k podpoře takových činností, které jsou příznivé pro životní prostředí, a v oblasti myslivosti je tímto ekonomickým nástrojem vytvořena možnost, jak se stát může zasadit například o ochranu ohrožených druhů či o regulaci druhů přemnožených či nepůvodních a možnost, jak stát může přimět myslivecké organizace k provozování jejich činnosti v souladu s dosaženým vědeckým pokrokem. Taková možnost státu ovlivňovat myslivost je účinným prostředkem boje proti klimatickým změnám a jejím důsledkům.

Myslivecké organizace v České republice

V České republice v současné době působí více mysliveckých organizací a myslivci se tak mohou rozhodnout, jaké organizace se stanou členem. Největší z mysliveckých organizací v České republice je Českomoravská myslivecká jednota, dalšími organizacemi jsou pak například Řád svatého Huberta, Safari Club International či Asociace profesionálních myslivců.

¹⁸⁸ Ustanovení (§ 62 odst. (1), písm. f) zákona o myslivosti

¹⁸⁹ PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9. str. 251.

Českomoravská myslivecká jednota

Českomoravská myslivecká jednota (dále jen „ČMMJ“) je největší mysliveckou organizací působících na území České republiky¹⁹⁰. ČMMJ dostala své současné jméno v roce 1992, ačkoliv její vývoj započal už v roce 1923. V současné době ČMMJ sdružuje přibližně 55 tisíc českých myslivců. Činnost ČMMJ se soustředí zejména na zachování mysliveckých tradic, ochranu přírody a přípravu svých členů na myslivecké či sokolnické zkoušky. ČMMJ se podílí na procesu schvalování nových zákonů nejen na úseku myslivosti, ale i na úsecích souvisejících, jako jsou ochrana zvířat proti týrání, ochrana přírody, veterinární péče a podobně.¹⁹¹

Orgány ČMMJ jsou myslivecká rada, dozorčí rada a sbor zástupců. Nejvyšším orgánem ČMMJ je sbor zástupců, „do jeho působnosti patří rozhodování o hlavním zaměření činnosti spolku, stanovách a jejich změnách, vnitřních předpisech, rozpočtu a výsledku hospodaření či účetní závěrce. Volí a odvolává Mysliveckou radu a Dozorčí radu, vytváří a odvolává komise a případně rozhoduje o přeměně či zrušení spolku“¹⁹². Výkonným orgánem je pak myslivecká rada, která řídí činnost spolku mimo zasedání sboru zástupců ČMMJ. „Mysliveckou radu jako kolektivní orgán tvoří předseda, místopředseda pro spolkovou činnost, místopředseda pro ekonomiku a legislativu a čtrnáct členů zvolených z jednotlivých krajů“¹⁹³. Dozorčí rada je pak klasickým nezávislým orgánem, který dohlíží nad vnitřní činností spolku.

ČMMJ dále tvoří zájmové kluby, ve kterých se sdružují členové ČMMJ s konkrétními zájmy. Mezi tyto kluby patří například Klub fotografů ČMMJ, Klub lovecké lukostřelby ČMMJ či Klub sokolníků ČMMJ.

Safari club International

Safari Club International (dále jen „SCI“) je mezinárodní mysliveckou organizací založenou v Los Angeles v roce 1970, dnes sídlí ve Washingtonu, D.C. SCI má své pobočky ve všech 50 státech USA a ve 106 dalších zemích světa. SCI se snaží zasazovat o ochranu práv lovců při přijímání

¹⁹⁰ SCI je v důsledku jako mezinárodní organizace větší, nicméně ČMMJ sdružuje nejvíce z českých myslivců.

¹⁹¹ Co je ČMMJ?. *Cmmj.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cmmj.cz/co-je-cmmj/>.

¹⁹² Historie ČMMJ. *ČMMJ* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cmmj.cz/historie-cmmj/>
Historie. *Český rybářský svaz MO Soutice* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <http://www.mo-soutice.cz/historie>.

¹⁹³ tamtéž

nových právních předpisů a ochranu divoké přírody. V České republice působí SCI od roku 1992.¹⁹⁴

Asociace profesionálních myslivců České republiky

Asociace profesionálních myslivců České republiky (dále jen „APM“) je samosprávnou stavovskou organizací, jejímž cílem je především ochrana profesních zájmů svých členů a aktivní ochrana přírody a krajiny. Členem APM se může stát jen občan ČR starší 25 let, který složil zkoušku mysliveckého hospodáře či vyšší odbornou mysliveckou zkoušku a aktivně myslivost provozuje jako své povolání či na vysoké odborné úrovni.¹⁹⁵

Řád svatého Huberta

Řád svatého Huberta je mysliveckou organizací, která se hlásí ke středověké tradici myslivosti a rytířským ctnostem. Řád byl původně založený v roce 1695 v Lysé nad Labem hrabětem Františkem Antonínem Šporkem. V roce 1978 došlo k ilegálnímu obnovení řádu a v roce 1992 došlo k jeho opětovné legalizaci. Řád svatého Huberta dbá především na zachování kulturního bohatství spojeného s myslivostí a podporu kladného vztahu k přírodě.¹⁹⁶

Je zřejmé, že všechny uvedené organizace působící na území České republiky mají podobné či totožné cíle, jde o sdružování se za účelem ochrany zájmů svých členů, lobování za legislativu příznivou pro lov divokých zvířat a ochranu divoké přírody. Vzhledem k tomu se ani nevylučuje členství myslivců ve dvou či více těchto organizací, což se již stalo běžným pravidlem.¹⁹⁷ Nutné je rovněž poznamenat, že zástupci mysliveckých organizací se spolu setkávají na pravidelné bázi a spolupracují na různých úrovních.

Pluralitu mysliveckých organizací v České republice je nutné ocenit i v kontextu ochrany životního prostředí v souvislosti se změnami v přírodě vyvolanými klimatickou změnou. Každá z mysliveckých organizací má vlastní samostatné a na dalších organizacích nezávislé vedení a může tak zaujmout různý postoj ke změnám vyvolaných v důsledku klimatických změn. Do určité míry můžeme zároveň mluvit o vytvoření konkurenčního prostředí, ve kterém jednotlivé

¹⁹⁴ About Us. *Safari Club International*. *Safariclub.org* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://safariclub.org/about-us/>.

¹⁹⁵ Stanovy Asociace profesionálních myslivců České republiky ze dne 1995 čj. II/s- OS/1-28 978/96-R

¹⁹⁶ Historie. *Řád svatého Huberta radsvatehohuberta.cz*. [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <http://www.radsvatehohuberta.cz/cs/o-radu/historie>.

¹⁹⁷ Historie ČMMJ. *ČMMJ* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cmmj.cz/historie-cmmj/>.

myslivecké organizace soutěží o finanční podporu ze státních prostředků. Toto konkurenční prostředí pak napomáhá k přijímání v důsledku pro životní prostředí a konkrétně pro myslivost lepších opatření.

4.2. Právní úprava myslivosti na Slovensku

Současná slovenská právní úprava je díky dlouhé společné minulosti do jisté míry velmi podobná úpravě české. Dlouhou dobu se právní úprava na Slovensku i v Čechách řídila stejným zákonem o myslivosti č. 23/1962 Sb. Po roce 1992, kdy došlo k rozdělení Československa, Slovensko dlouhou dobu čekalo na novou komplexní úpravu myslivosti. Toto čekání vyvrcholilo v roce 2009, kdy byl přijat aktuálně platný zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (dále jen „zákon o poľovníctve“).

Vymezení myslivosti v zákoně o poľovníctve

Zákon o poľovníctve vymezuje, stejně jako český zákon o myslivosti, ve svém § 2 základní pojmy, se kterými pak zákon dále pracuje, definici myslivosti (poľovníctva) pak nalezneme pod písmenem l): *„poľovníctvom sa rozumie súhrn činností zameraných na trvalo udržateľné, racionálne, cielavedomé obhospodarovanie a využívanie voľne žijúcej zveri ako prírodného bohatstva a súčasti prírodných ekosystémov; je súčasťou kultúrneho dedičstva, tvorby a ochrany životného prostredia“*¹⁹⁸. Zákon se tedy zmiňuje i o kulturních aspektech myslivosti, což mimo jiné dokládá, že Slovensko je státem, ve kterém se uplatňuje středoevropský systém myslivosti.

Subjekty oprávněné lovit zvěř na Slovensku

Zákon o poľovníctve stanovuje, že osoba, která hodlá lov vykonávat, musí být držitelem poľovného lístku¹⁹⁹ a povolení na lov zvěře²⁰⁰. Osoba, která je držitelem poľovného lístku, musí být rovněž pojištěná²⁰¹. Další požadavky pak zákon o poľovníctve klade na lovce užívajícího při lovu loveckého dravce. Právní úprava poľovného lístku a povolení na lov zvěře přibližně odpovídají české právní úpravě loveckého lístku a povolenky k lovu.

Zákon o poľovníctve rovněž stanovuje povinné členství všech osob, které se podílejí na chovu zvěře, starání se o zvěř a prostředí, ve kterém se zvěř přirozeně vyskytuje včetně osob, které zvěř loví, ve Slovenské poľovnícké komoře, kterou zákon o poľovníctve rovněž zřizuje²⁰².

¹⁹⁸ Ustanovení § 2, písm. l) zákona č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹⁹⁹ Ustanovení § 51 zákona č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁰⁰ Ustanovení § 53 zákona č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁰¹ Ustanovení § 52 zákona č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁰² Ustanovení § 43, odst. (1) zákona č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Lovná zvěř na Slovensku

Zvěř, kterou lze na Slovensku lovit, není definována přímo v textu zákona, ale je uvedena v příloze k zákonu, jedná se pouze o legislativně technickou záležitost²⁰³. Zvěř je v seznamu dělena na zvěř pernatou a srstnatou, zvěř raticovou (spárkatou), zvěř malou, zvěř podléhající polovníckému plánování, velké šelmy a krkavcovité ptáky.

Velmi kontroverzním tématem je na Slovensku i lov vlka. Populace vlka je na Slovensku podstatně větší než v České republice a v minulosti bylo možné vlka legálně lovit mimo území národních parků. Zastánci lovu vlka poukazovali na velké množství škod, které vlk působí, zejména na hospodářských zvířatech, ale i na druzích zvěře obhospodařované lovem. Od roku 2009 stanovovalo slovenské ministerstvo životního prostředí každoročně kvóty povoleného odstřelu vlka²⁰⁴, od 1. června 2021 však platí na Slovensku vyhláška ministerstva životního prostředí č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, která nově řadí vlka na seznam chráněných živočichů, a jeho lov je dále možný pouze na základě povolení. Jedním z důvodů úplného zákazu byla i skutečnost, že současný lov vlka zasahoval do hierarchické struktury uvnitř smečky. Smečka, která přišla o vůdce, se pak častěji uchyluje k útokům na hospodářská zvířata²⁰⁵.

Období lovu zvěře na Slovensku

Doba lovu je na Slovensku upravena, obdobně jako v České republice, prováděcí vyhláškou k zákonu o poľovníctve, Konkrétně se jedná o vyhlášku Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 344/2009, ktorou sa vykonáva zákon o poľovníctve.

Území pro výkon lovu zvěře na Slovensku

I na Slovensku existuje obdoba českých honiteb, jedná se o myslivecké revíry. Proces tvorby a uznávání mysliveckých revírů přibližně odpovídá procesu tvorby a uznávání honiteb v České republice. Rozdílem právních úprav je však stanovení minimální plochy rozlohy mysliveckého revíru. Zatímco v České republice stanovuje zákon o myslivosti minimální rozlohu honiteb na

²⁰³ BUBELÍNY, Lubomír. Lov a jeho právní úprava. *České právo životního prostředí: vědecký časopis. Česká společnost pro právo životního prostředí*, 2015, **2015**(2), 69-103. ISSN 1213-5542. str.61-101.

²⁰⁴ Statut ochrany. *Protection of large carnivores. carnivores.eu* [online]. [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <https://carnivores.eu/vlk/na-slovensku/statu-ochrany>.

²⁰⁵ Slovensko končí s lovem vlka, zařadilo ho mezi chráněná zvířata. BOBOK, Adrian. *Ekolist.cz* [online]. 2021 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/slovensko-konci-s-lovem-vlka-zaradilo-ho-mezi-chronena-zvirata>.

500 ha²⁰⁶, na Slovensku je minimální rozloha upravena na 1000 ha či 2000 ha v závislosti na tom, zda se v revíru chová jelení zvěř²⁰⁷. Slovenská úprava rozlohy myslivosti dle mého názoru lépe odpovídá potřebám zvěře a bylo by vhodné, aby se zde česká právní úprava inspirovala z té slovenské, v menších honitbách má zvěř zákonitě i menší možnost saturovat všechny své potřeby a při přecházení zvěře mezi honitbami se zmenšuje účinnost péče o zvěř²⁰⁸.

Způsoby lovu zvěře na Slovensku

Zákon o poľovníctve, obdobně jako český zákon o myslivosti, obsahuje výčet zakázaných způsobů lovu, mimo to zákon rovněž vypočítává nesprávné způsoby lovu. Účelem seznamu nesprávných způsobů lovu je ochrana zvěře před nehumánním zacházením ze strany lovců či zájem na zachování určitých pravidel uplatňovaných při chovu zvěře²⁰⁹.

Určitou zajímavostí slovenské právní úpravy je možnost lovu lukem²¹⁰. O povolení lovu lukem se diskutuje i v České republice²¹¹. Umožnění lovu lukem je dle mého názoru krok správným směrem, takové umožnění by mohlo ztraktivnit lov pro širší veřejnost a mohlo by tak vést i k účelné regulaci stavů spárkaté zvěře. Dle mého názoru by však bylo nutné rovněž uvažovat i o zavedení povinných zkoušek z lukostřelby, aby se minimalizovala možnost špatného zásahu zvěře a její následné trýznění.

²⁰⁶ Ustanovení § 17, odst. (7) zákona o myslivosti

²⁰⁷ Ustanovení § 3, odst. (3) zákona č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁰⁸ VODŇANSKÝ, Miroslav. Minimální velikost honiteb. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2009, **2009**(12), 12. ISSN 0323-214X.

²⁰⁹ BUBELÍNY, Lubomír. Lov a jeho právní úprava. *České právo životního prostředí: vědecký časopis. Česká společnost pro právo životního prostředí*, 2015, **2015**(2), 69-103. ISSN 1213-5542. str.61-101.

²¹⁰ Ustanovení § 65, odst. (2), písm. g) zákona č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²¹¹ IZSÓF, Ondřej. Legalizace lovecké lukostřelby v ČR. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2019, **2019**(12), 79. ISSN 0323-214X.

4.3. Právní úprava myslivosti v Polsku

Současná právní úprava myslivosti se opírá zejména o zákon nesoucí název „*Ustawa z 13 Października 1995 r. Prawo Łowieckie*“ (dále jen „polský zákon o myslivosti“). Novela zmíněného zákona z roku 2018 vyvolala v české myslivecké společnosti velmi negativní emoce. Novela totiž zpřísnila podmínky výkonu myslivosti ve prospěch ochrany životního prostředí a upozadila kulturní a historickou hodnotu myslivosti²¹².

Vymezení myslivosti v polském zákoně o myslivosti

Polský zákon o myslivosti definuje myslivost jako ochranu zvěře a hospodaření s ní v souladu s ekologickými zásadami a se zásadami racionálního zemědělského, lesního a rybníčního hospodaření²¹³. Odkaz na historii a kulturní přínos myslivosti pak polský zákon myslivosti obsahuje ve článku třetím, kde je stanoveno, co je účelem myslivosti. Zákon zde konkrétně zmiňuje, že myslivost slouží k uspokojování potřeb v oblasti myslivosti, pěstování tradic a propagace myslivecké etiky a kultury²¹⁴.

Subjekty oprávněné lovit zvěř v Polsku

Lov v Polsku mohou vykonávat členové Polského mysliveckého svazu, nebo cizinci²¹⁵. Osoba oprávněná lovit musí u sebe při lovu mít členský průkaz polského mysliveckého svazu (pokud není cizincem), povolení k držení lovecké zbraně a oprávnění k lovu, pokud vykonává lov za pomoci loveckého dravce, tak potřebuje i povolení polského ministerstva životního prostředí k lovu zvěře za pomoci loveckého dravce²¹⁶. Členové Polského mysliveckého svazu pak podléhají povinnému pojištění.²¹⁷

Ze strany českých myslivců zaznívala v roce 2018 kritika výše zmiňované novely, která stanovila, že členem Polského mysliveckého svazu smějí být pouze osoby plnoleté²¹⁸. Zástupci

²¹² STRAKA, Bohumil. Nový zákon o myslivosti. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2018, **2018**(4), 4. ISSN 0323-214X.

²¹³ *Ustawa z 13 Października 1995 r. Prawo Łowieckie – kaptola 1, článek 1*

²¹⁴ *Ustawa z 13 Października 1995 r. Prawo Łowieckie – kaptola 1, článek 3, bod 4)*

²¹⁵ *Ustawa z 13 Października 1995 r. Prawo Łowieckie – kaptola 8, článek 42, odst. 1.*

²¹⁶ *Ustawa z 13 Października 1995 r. Prawo Łowieckie – kaptola 8, článek 42, odst. 2.*

²¹⁷ *Ustawa z 13 Października 1995 r. Prawo Łowieckie – kaptola 6, článek 32, odst. 6.*

²¹⁸ *Viz. Ustawa z 13 Października 1995 r. Prawo Łowieckie – kaptola 6, článek 32, odst. 5.bod 1)*

Českomoravské myslivecké jednoty argumentovali tím, že výchova k přírodě má začínat již od útlého dětství a touto změnou se snižuje možnost výchovy nové generace myslivců²¹⁹.

Rovněž kritizované bylo ustanovení, které zavádí podmínku periodického přezkušování myslivců po pěti letech. Zástupci Českomoravské myslivecké jednoty se domnívají, že tím dojde k odchodu starších zkušených myslivců, kteří nebudou mít kapacitu na pravidelné přezkušování²²⁰. Z mého pohledu je pravidelné přezkušování myslivců z myslivecké legislativy i odborných znalostí správným krokem, který umožňuje přenést nové vědecké poznatky do praxe. Zejména poznatky v oblasti klimatické změny, jejich možných důsledků a poznatky o možném předcházení těchto škodlivých jevů. Výzkum je v této oblasti v posledních letech velmi rozvinutý a každé účinné opatření, které bude v praxi vykonáváno, se počítá.

Lovná zvěř v Polsku

Polský zákon o myslivosti nestanovuje výčet zvěře, kterou lze obhospodařovat lovem. Tento seznam je v Polsku stanoven podzákonným předpisem. Zákon nicméně dělí zvěř na vysokou, malou, jelenovitou a dravce²²¹.

Období lovu zvěře v Polsku

Doba lovu je v Polsku stanovena pro jednotlivé druhy živočichů, stejně jako v České republice, podzákonným právním předpisem. Polský zákon o myslivosti rovněž upravuje možnost lovu mimo stanovenou dobu lovu při dodržení předepsaných podmínek²²².

Území pro výkon lovu zvěře v Polsku

V Polsku se lov vykonává v tzv. loveckých obvodech, které zákon rozděluje na obvody lesní a polní²²³. Stejně jako v právní úpravě Slovenska je zde stanovena mnohem větší minimální rozloha loveckého obvodu než minimální rozloha honiteb v České republice. Minimální velikost loveckého obvodu je stanovena na 3000 ha, nicméně tato povinnost může být v určitých případech prominuta

²¹⁹ STRAKA, Bohumil. Nový zákon o myslivosti. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2018, **2018**(4), 4. ISSN 0323-214X.

²²⁰ tamtéž

²²¹ BUBELÍNY, Lubomír. Lov a jeho právní úprava. *České právo životního prostředí: vědecký časopis. Česká společnost pro právo životního prostředí*, 2015, **2015**(2), 69-103. ISSN 1213-5542. str. 61-101.

²²² tamtéž

²²³ *Ustawa z 13 Października 1995 r. Prawo Łowieckie – kaptola 5, članek 24, odst. 1.*

ze strany ministra životního prostředí²²⁴. Zákon rovněž dělí lovecké obvody podle kvality životního prostředí v nich do několika kategorií na základě stanovených podmínek²²⁵.

Způsoby lovu v Polsku

Polská právní úprava se liší od úpravy české i slovenské tím, že nevypočítává zakázané způsoby lovu. Polský zákon o myslivosti zmocňuje ministra životního prostředí, aby v součinnosti s Polským mysliveckým svazem stanovil podmínky lovu. Podzákonný právní předpis²²⁶ se pak soustředí na stanovení podmínek lovu individuálního i kolektivního ve formě, která není pouze negativním výčtem zakázaných způsobů lovu²²⁷.

²²⁴ BUBELÍNÝ, Lubomír. Lov a jeho právní úprava. *České právo životního prostředí: vědecký časopis. Česká společnost pro právo životního prostředí*, 2015, **2015(2)**, 69-103. ISSN 1213-5542. str.61-101.

²²⁵ *Ustawa z 13 Października 1995 r. Prawo Łowieckie – kaptola 5, článek 26a*

²²⁶ Konkrétně jde o Rozporządzenie ministra środowiska z 23 marca 2005 w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz (DzU)

²²⁷ BUBELÍNÝ, Lubomír. Lov a jeho právní úprava. *České právo životního prostředí: vědecký časopis. Česká společnost pro právo životního prostředí*, 2015, **2015(2)**, 69-103. ISSN 1213-5542. str. 61-101.

5. Právní úprava rybářství

5.1. Právní úprava rybářství v České republice

5.1.1. Základní pojmy

Na začátku této kapitoly je vhodné vymezit základní pojmy, které souvisí s lovem či chovem chyb. Tyto základní pojmy převážně vymezuje zákon o rybářství ve svém druhém paragrafu.

Rybářství

„Rybářství je chov, zušlechťování, ochrana a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníkářství nebo při výkonu rybářského práva.“²²⁸

Rybníkářství

„Rybníkářství je chov a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníce²²⁹ nebo ve zvláštním rybochovném zařízení, uskutečňovaný k zajištění produkce ryb a rybího masa, popřípadě produkce vodních organismů nebo produkce rybí násady pro rybníky anebo pro zarybňování rybářských revírů.“²³⁰

Sportovní rybolov

Pojem sportovní rybolov zákon o rybářství nezná. Pod tímto pojmem je možné si představit aktivitu, která spočívá zejména v lovu ryb na udici, a pro jejíž výkon jsou stanovená určitá pravidla. Tato aktivita je spojena se zábavou, relaxací a soutěžením a jejím účelem není především, na rozdíl od klasického rybolovu, obstarávání potravy.

Sportovní rybolov je velmi často založen na tzv. metodě „chyt' a pust'“, kdy je ryba po chycení vrácena zpět do vody, a tím je puštěna na svobodu. Při této metodě je ovšem nutné užít takového vybavení a postupů, které jsou k rybě co možná nejšetrnější, aby nedocházelo k týrání ryby. V některých případech zákon o rybářství tuto metodu přímo vynucuje, a to v případě, kdy ulovená ryba nedosahuje lovné míry.²³¹

²²⁸ Ustanovení § 2, písm. a) zákona o rybářství

²²⁹ Rybník je třeba chápat jako samostatnou věc, která je oddělená od pozemků tvořících jeho dno a břehy a se kterou je možné nakládat. To vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.5.1998, sp. zn. 2 Cdon 1192/97

²³⁰ Ustanovení § 2, písm. b) zákona o rybářství

²³¹ Chyt' a pust' je týrání ryb! O metodě lovu "chyt' a pust'. *Rybářská.cz. Vše o rybách a rybaření. Chytání ryb. Články o rybaření* [online]. [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <https://rybarska.cz/chyt-a-pust/>.

5.1.2. Subjekty oprávněné lovit ryby

Na rozdíl od právní úpravy myslivosti klade právní úprava rybářství na osoby, které se hodlají rybařit, podstatně menší nároky, což se jistě odráží i na faktu, že počet rybářů v České republice stále roste²³².

Menší požadavky kladené právními předpisy na rybáře jsou spojeny s menší náročností na výbavu rybářství jako takového. Rybářství se na rozdíl od myslivosti nevykonává se zbraní, odpadá tak povinnost mít při sobě zbrojní průkaz a průkaz zbraně, rovněž odpadá povinnost být pojištěn. K výkonu rybářství se v České republice také tradičně neužívá jiných živých zvířat, jako je tomu v některých jiných zemích²³³, a odpadá tak nutnost ochrany a evidence takových zvířat.

Každá osoba provádějící lov ryb v rybářském revíru je povinna mít u sebe rybářský lístek a povolenku k lovu²³⁴, které jsou obdobou loveckého lístku a povolenky k lovu dle zákona o myslivosti. Provádí-li osoba lov na základě výjimky způsobem jinak zakázaným, musí mít u sebe i doklad o udělení takové výjimky.²³⁵ Podrobnosti o těchto dokladech stanovuje prováděcí právní předpis.²³⁶ K lovu ryb v rybníkářství není takových dokladů třeba.

²³² Počet rybářů v ČR stále roste, pokles hlásí pouze Středočeský územní svaz. KOŽUŠNÍK, Marek. *irybářství.cz* [online]. 2023 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://irybarstvi.cz/pocet-rybaru-v-cr-stale-roste-pokles-hlasi-pouze-stredocesky-uzemni-svaz/>.

²³³ Například v Číně je tradiční lov pomocí kormoránů, kterým se podvázáním krku zamezí ve spolknutí ryby - BBC - BBC Earth, Fishing with birds - Wild China. *BBC.co.uk* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/programmes/p025znnn>.

²³⁴ Ustanovení § 13, odst. (8) zákona o rybářství

²³⁵ tamtéž

²³⁶ Vyhláška č. 197/2004 Sb. k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

Rybářský lístek

Rybářský lístek je, jako obdoba lístku loveckého, doklad, kterým držitel prokazuje své schopnost vykonávat lov ryb v souladu s dosaženými poznatky z biologie ryb a v souladu se zákonem bez vztahu ke konkrétnímu rybářskému revíru. Pro získání loveckého lístku zákon a prováděcí právní předpis k zákonu o rybářství²³⁷ stanovuje povinnost prokázání znalostí ze všech následujících oborů:

- a) Základní znalosti z poznání ryb a vodních organismů
- b) Základní znalosti z biologie ryb a vodních organismů
- c) Základní znalosti způsobů lovu ryb
- d) Základní znalosti o rybářském hospodaření
- e) Základní znalosti právních předpisů upravujících lov ryb

Prokázání takových znalostí se nevyžaduje, pokud je osoba obdobně jako u myslivosti absolventem vysokoškolského či středoškolského studia se zaměřením na rybářství.

Prokazování zmíněných znalostí se děje formou přezkoušení. *„Zkouška se skládá před nejméně dvoučlennou komisí, a to formou ústní, písemnou nebo kombinovanou. Obsahuje 25 otázek a pro úspěšné složení zkoušky se vyžaduje nejméně 13 správných odpovědí. V případě neúspěchu lze zkoušku po uplynutí lhůty 14 dnů opakovat.“*²³⁸

Rybářské lístky se vydávají na dobu 30 dní, 1 roku, 3 let 10 let či dobu neurčitou. U lístku vydávaného na dobu 30 dní se nepožaduje prokázání výše zmíněných znalostí, takový postup je dle mého názoru příliš benevolentní. Osoby, které nemají patřičné znalosti, mohou, byť nevědomky, páchat škody na životním prostředí. Taková osoba může například vypouštět invazivní druhy zpět do vody, usmrcovat ryby nehumánním způsobem, či si ponechávat ulovené ryby, které nedosahují minimálních požadovaných mír. Rovněž je dle mého názoru špatný přístup vydávání rybářských lístků na dobu neurčitou.

Rovněž za nesprávný lze dle mého názoru označit postup zmiňovaný v § 10, odst. (5) Vyhlášky č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva,

²³⁷ Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

²³⁸ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-836-0. str. 62.

rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), který je založený na opětovném vydání rybářského průkazu bez nutnosti prokazování výše uvedených znalostí a vydávání rybářských lístků na dobu neurčitou. Dosažené znalosti by měly být dle mého názoru předmětem pravidelného přezkumu ze strany veřejných orgánů, jen tak lze totiž úspěšně dosáhnout toho, že dojde k používání nových vědeckých poznatků v praxi.

Povolenka k lovu

Obdobně, jako je povolenka k lovu zvěře oprávněním vykonávat lov zvěře v rámci dané honitby, je i povolenka dle zákona o rybářství oprávněním k lovu ryb v určitém revíru. Stejně jako je tomu v myslivosti, není ani v rybářství právní nárok na vydání povolenky, při vydávání povolenek musí uživatel revíru dbát na pravidla trvalé udržitelnosti a šetrného využívání přírodních zdrojů²³⁹, stejně jako na pravidla pro stanovení maximálního počtu vydávaných povolenek stanovené prováděcím právním předpisem^{240 241}.

Povolenka k lovu je tvořena ze tří částí. V první části nalezneme identifikační údaje rybářského revíru, identifikační údaje oprávněné osoby, dobu platnosti a údaje o uživateli revíru, který povolenku vydal. V druhé části osoba eviduje jednotlivé úlovky v daném revíru. Tuto část povolenky osoba oprávněná vrací po skončení její platnosti uživateli rybářského revíru.

Povinnost evidování úlovků lze hodnotit velmi kladně, evidence úlovků je pomocným nástrojem nejen v boji proti invazivním druhům ryb. Tato evidence dává uživateli rybářského revíru v případě výskytu většího množství jedinců invazivních druhů možnost zvážit použití hromadně účinných metod k jejich odstranění.

V třetí části povolenky jsou pak specifikovány bližší podmínky výkonu rybářského práva. Pomocí bližších podmínek výkonu rybářského práva může uživatel revíru regulovat aktivity osob oprávněných v revíru a do jisté míry i zpřísnit zákonnou úpravu. Bližší podmínky ovšem nemohou být vystavěny na principu výjimky ze zákonné úpravy, lze jimi stanovit například úseky, kde lze

²³⁹ DAMOHORSKÝ, Milan. *Zemědělské právo*. Beroun: Eva Rozkotová Publishing, 2021. ISBN 9788087488430. str. 118.

²⁴⁰ Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

²⁴¹ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-836-0. str. 64.

lovit z loďky, chování při lovu, zacházení s ulovenými rybami atp.²⁴² „Tyto podmínky jsou pro osobu provádějící lov závazné pod sankcí odpovědnosti za přešupek podle § 30 odst. 1 písm. f) rybářského zákona, ledaže by šlo o takové podmínky, které s výkonem rybářského práva ve smyslu § 2 písm. f) citovaného zákona zjevně nesouvisí.“²⁴³

Vzory jak rybářského lístku, tak rybářských povolenek jsou upraveny v prováděcím právním předpisu.²⁴⁴

Zákon o rybářství rovněž zmiňuje možnost vydání speciální povolenky k lovu na vybraných revírech, která nahrazuje i rybářský lístek. Takovou povolenku lze vydat pouze výjimečných situacích a za úplatu.²⁴⁵

Doklad o udělení výjimky ze zakázaných způsobů lovu

Zákon ani prováděcí právní předpis dále nespecifikují, co by zmíněným dokladem mělo být, nicméně lze předpokládat, že se bude jednat o příslušné rozhodnutí Ministerstva zemědělství či příslušného rybářského orgánu.

Lov ryb pomocí elektrického proudu

Ve výjimečných případech lze ryby lovit i pomocí elektrického proudu. Lov ryb pomocí elektrického proudu představuje šetrnou a účinnou metodu, kdy je ryba vylákána ze svého úkrytu v důsledku působení elektrického pole vytvářeného elektrickým agregátem na její organismus a následně lapena podběrákem.²⁴⁶

Tento způsob lovu provádí mimo jiné elektrolovné čtyři Českého rybářského svazu, z.s., které tímto způsobem loví ryby například v lokalitách, kde se má plánovaná výstavba dotýkat i říčního koryta,

²⁴² ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-836-0. str. 64.

²⁴³ Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 24.4.2021, sp. zn. 52 A 1/2021-21

²⁴⁴ Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

²⁴⁵ Ustanovení § 13, odst. (11) zákona o rybářství

²⁴⁶ BEDNÁŘ, Radomír. *Lov ryb elektrickým agregátem*. Praha: Český rybářský svaz - Rada, c2010. ISBN 978-802546834-0. str. 51-57.

či v lokalitách stíženými mimořádnými událostmi, jako jsou například povodně či havárie, a je třeba ryby přesunout do nových lokalit.²⁴⁷

Odlov ryb za pomoci elektrického zařízení je také účinným pomocníkem při zarybňování nových lokalit a při rozšiřování rybí osádky revírů. V takovém případě dochází buď k odlovu generačních ryb a k jejich přesunu do rybochovného zařízení, kde dochází k jejich tření, nebo k odlovu rybích násad z odchovných potoků²⁴⁸. Odlov ryb elektrickým proudem pro tyto účely i pro účely ichtyologického výzkumu tedy hraje významnou roli při ochraně biologické rozmanitosti.

Zákon klade na osoby lov tímto způsobem provádějící povinnost mít u sebe mimo povolení k takovému lovu i doklady opravňující použití elektrického zařízení²⁴⁹. Vydávání takových dokladů blíže specifikuje vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění vyhlášky č. 89/1982 Sb. Osoby lov provádějící musí mít dále při sobě pověření uživatele revíru a řádně vyplněný pracovní příkaz pro jednotlivé záchranné odlovy²⁵⁰.

Vzhledem ke zvyšujícím se teplotám v letních měsících i příchodu nových predátorů, kteří by vzhledem ke sníženému průtoku řek měli lov téměř bez úsilí, se dá předpokládat, že tento způsob lovu ryb bude v budoucnu více využíván za účelem přemístění ryb z vysychajících řek a potoků do vhodnějších podmínek.

²⁴⁷ Nejtvrší rybářská práce? Odlov s elektrinou je dřina, která ale zachraňuje ryby. *InRybar.cz váš rybářský server* [online]. 2022 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.inrybar.cz/nejtvrdsi-rybarska-prace-odlov-s-elektρινou-je-drina-ktera-ale-zachranuje-ryby/>.

²⁴⁸ BEDNÁŘ, Radomír. *Lov ryb elektrickým agregátem*. Praha: Český rybářský svaz - Rada, c2010. ISBN 978-802546834-0. str. 13-17.

²⁴⁹ Ustanovení § 13, odst. (7) zákona o rybářství

²⁵⁰ Nejtvrší rybářská práce? Odlov s elektrinou je dřina, která ale zachraňuje ryby. *InRybar.cz váš rybářský server* [online]. 2022 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.inrybar.cz/nejtvrdsi-rybarska-prace-odlov-s-elektρινou-je-drina-ktera-ale-zachranuje-ryby/>.

5.1.3. Lovné ryby

Zákon o rybářství, na rozdíl od zákona o myslivosti, nedává úplný výčet všech ryb, které je možné lovit. Zákon o rybářství dává výčet pouze těch druhů ryb, jejichž lov je dále regulován. Tento výčet nalezneme v § 2 pod písmenem r), které nám dává definici tzv. vybraných druhů ryb.

U vybraných druhů ryb podzákoný právní předpis²⁵¹ stanovuje jejich nejmenší lovné míry a doby jejich hájení. Lovit tedy nelze ryby, které takových měr nedosáhly a pro které je v okamžik lovu stanovena doba hájení.

Lov ryb je definovaný v § 2, písm. j) zákona o rybářství. Definice poskytnutá ve zmíněném ustanovení není jednoznačná a dává dvě možnosti, co lze jako lov ryb pro účely zákona o rybářství označit. První alternativou je chápání lovu ryb jako činnosti směřující k ulovení ryby a druhou alternativou je pak ulovení a přisvojení si ryby. V případě zákazu lovu ryb podměrečných a v době jejich hájení je nutné vykládat pojem lovu ryb podle druhé alternativy, kterou nám zákon o rybářství předkládá, a sice jako ulovení a přisvojení si ryby. Osoba lov ryb vykonávající sice může do jisté míry ovlivnit, který druh ryby chytí, například volbou návnady či užitým způsobem lovu, nicméně se nelze stoprocentně vyhnout situaci, kdy se podměrečná či hájená ryba na háček uloví. Tím, že dojde k vytažení ryby podměrečné či hájené z vody, se jí sice způsobuje určitá míra stresu, ale také dochází k jejímu zaevidování, což můžeme označit jako důsledek veskrze pozitivní pro případnou další ochranu ohrožených druhů či úpravu právní regulace.

Dvojkolejnost definice lovu dle mého názoru nepřispívá k transparentnosti zákona o rybářství a otevírá možnost pro absurdní situace, jako by bylo například sankcionování rybářů za to, že z vody vytáhnou podměrečnou rybu.

²⁵¹ Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona o rybářství

Vybrané druhy ryb

Jak bylo již zmíněno výše, nejedná se o všechny druhy ryb, které je možné v českých vodách lovit, mimo některé invazivní a nepůvodní druhy můžeme zmínit například cejna velkého (*Abramis brama*). Cejn velký je jedním z našich nejpočetnějších druhů ryb, a není proto nutné stanovovat jeho nejmenší lovnou míru či dobu hájení.²⁵²

Ušlechtilé ryby

Mimo pojmu „vybrané druhy ryb“ můžeme v rybářské praxi narazit i na termín „ušlechtilé ryby“. Jde o ryby, u nichž je stanoveno maximální množství či nejvyšší hmotnost ryb, které si po ulovení může rybář přisvojit v jednom dnu lovu. Konkrétně se jedná o kapra, štika, candáta a další druhy pro revír mimopstruhový a lososovité ryby mimo druhy síhů v revírech pstruhových.

Ryby škodlivé

Dalším pojmem, který zná rybářská veřejnost, jsou „ryby škodlivé“. Tento termín nelze chápat bezpodmínečně, protože je vázán k výskytu daných druhů ryb k pstruhovému revíru. Jde především o dravce, kteří by svými stravovacími návyky mohli ohrozit populaci ryb lososovitých ve pstruhovém revíru. Jedná se o štika, sumce, candáta atp., takové ryby nesmí být po ulovení vráceny zpět do pstruhového revíru.

Nepůvodní druhy ryb v českých vodách

Obecně lze říci, že vysazování nepůvodních organismů do českých vod není možné bez příslušného předchozího povolení dle § 5, odst. (4) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Takovou úpravu lze jen kvitovat, neboť historie nám dává i příklady, kdy introdukce nepůvodních druhů měla za následek úbytek populace druhů původních.

Takovým příkladem vysazení nepůvodního organismu do českých vod může být například umělé vysazení severoamerických druhů raků, které probíhalo v minulém století. Tyto nepůvodní druhy měli za následek zavlečení parazita způsobující onemocnění, které se nazývá račí mor. Račí mor následně zdecimoval populace původních druhů raka říčního a raka kamenáče po celé Evropě.²⁵³

²⁵² POSPÍŠIL, Otto. *Atlas našich ryb*. České vyd. [2.], (dopl. a aktualiz.). Ilustroval Květoslav HÍSEK. Praha: Ottovo nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7360-755-5. str. 8-9.

²⁵³ KOZUBNÍKOVÁ, E. a A. PETRUSEK. Račí mor – přehled dosavadních poznatků o závažném onemocnění raků a zhodnocení situace v české republice. *Bulletin VÚRH Vodňany*. 2009, **2009**(45) ISSN 0007-389X. str. 2-3

Nepůvodní druhy ryb můžeme z biologického hlediska dělit do několika kategorií „podle stupně jejich naturalizace, hospodářského významu, způsobu managementu, intenzity negativního působení a potenciálních možností jejich managementu či eliminace“.²⁵⁴ Takové kategorie jsou:

- a) „Druhy závislé na řízené reprodukci, významné v produkčním rybářství nebo pro rekreační rybolov
- b) Druhy závislé na řízené reprodukci, bez hospodářského významu, s limitovaným výskytem v ČR
- c) Druhy naturalizované, bez hospodářského významu, s omezeným výskytem v ČR
- d) Druhy naturalizované, neúmyslně introdukované s širokým výskytem v ČR“²⁵⁵

Napříč tímto dělení jde pak dělení právní. Zákon o rybářství ve svém § 12 odst. (6) stanovuje, že prováděcí právní předpis stanoví vybrané nepůvodní druhy ryb, k jejichž vysazování není třeba výše zmíněné povolení dle zákona o ochraně přírody a krajiny. Kategorie nepůvodních druhů ryb dle právní úpravy jsou pak následující:

- a) Nepůvodní druhy ryb, k jejichž umělému vysazení je třeba povolení dle zákona o ochraně přírody a krajiny
- b) Nepůvodní druhy ryb, k jejichž umělému vysazení není třeba povolení dle zákona o ochraně přírody a krajiny
- c) Nepůvodní druhy ryb zařazené na unijním seznamu invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Unii²⁵⁶

²⁵⁴ JURAJDA, Pavel a Lukáš KALOUS. Nepůvodní druhy ryb ve vodách ČR – stav a priority. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2022(4). ISSN 1210-258X.

²⁵⁵ tamtéž

²⁵⁶ Viz kapitola „Způsoby lovu ryb“

5.1.4. Období lovu ryb

Obdobně, jako prováděcí předpis zákona o myslivosti stanovuje doby lovu (popřípadě doby hájení) pro jednotlivé druhy, stanovuje vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) období, po které je možné lovit vybrané druhy ryb v rybářských revírech. Pro lov ryb v rybníkářství není doba lovu stanovena.

Právní úprava dob hájení vychází z podobných principů, jako je tomu v úpravě myslivosti. Cílem je ochrana jednotlivých druhů, zejména v období jejich rozmnožování²⁵⁷, leč u ryb odpadá nutnost ochrany ryb po dobu péče o mláďata. To, že nebude docházet k lovu malých ryb, je dostatečně zabezpečeno stanovením nejmenších lovných měr u ryb. Stejně jako je tomu v právní úpravě myslivosti, nejsou ani zde stanoveny doby hájení pro všechny druhy ryb, jedná se o takové druhy, které žijí v početných populacích, jejich zastoupení v českých vodách je běžné, a není tedy nutné dále omezovat výkon rybářského práva. Jde například o kapra obecného (*Cyprinus carpio*) či lína obecného (*Tinca tinca*).

Jak bylo zmíněno, tak doba hájení ryb je stanovena s ohledem na dobu rozmnožování jednotlivých ryb. Jako příklad si můžeme uvést ostroretku stěhovavou (*Chondrostoma nasus*). Tento druh má stanovenou dobu hájení na období od 16.3. do 15.6.²⁵⁸, přičemž tento druh se tře v období března a dubna²⁵⁹. Dalším příkladem může být mník jednovousý (*Lota lota*), který má stanovenou dobu hájení na období od 1.1. do 15.3.²⁶⁰, přičemž tento druh se tře v období od prosince do března²⁶¹. Tím, že jsou doby hájení stanoveny odlišně pro jednotlivé druhy v období jejich tření, nedochází pak k nechtěnému odchytu nevytřených jedinců, kteří jsou plni jiker či mlíčí.

Tuto ochranu ryb v období rozmnožování pak doplňuje i zákaz využívání některých způsobů lovu v určitých částech roku, viz níže. Tento zákaz chrání ryby před stresem, který vyplývá ze samotného chycení, byť by ryba byla vrácena zpět do vody.

²⁵⁷ Doby hájení ryb (kapra, štiky, sumce, candáta, okouna, parmy, tloušť, bolena...) | Rybářská.cz. Vše o rybách a rybaření. Chytání ryb. Články o rybaření [online]. Dostupné z: <https://rybarska.cz/doby-hajeni-ryb/>

²⁵⁸ Ustanovení §13, odst. (3) Vyhlášky č. 197/2004 Sb., k provedení zákona o rybářství

²⁵⁹ POSPÍŠIL, Otto. *Atlas našich ryb*. České vyd. [2.], (dopl. a aktualiz.). Ilustroval Květoslav HÍSEK. Praha: Ottovo nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7360-755-5. str. 100-101.

²⁶⁰ Ustanovení §13, odst. (8) Vyhlášky č. 197/2004 Sb., k provedení zákona o rybářství

²⁶¹ POSPÍŠIL, Otto. *Atlas našich ryb*. České vyd. [2.], (dopl. a aktualiz.). Ilustroval Květoslav HÍSEK. Praha: Ottovo nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7360-755-5. str. 120-121.

Právní úprava se rovněž soustředí na stanovení denní doby lovu ryb v rybářských revírech, po které je možné ryby lovit. V rybníkářství je možné ryby lovit celodenně, stejně jako v některých speciálních non-stop revírech.

Smyslem stanovení denní doby lovu ryb je zajištění dostatečné doby klidu pro ryby, které by mohly být rušeny zvýšeným pobytem či pohybem osob u vody či ve vodě²⁶². Úprava denní doby lovu ryb je přísnější v pstruhových revírech, tato úprava má dle mého názoru svůj smysl mimo jiné v metodách lovu, které se v pstruhových revírech používají. Při lovu v pstruhových revírech totiž dost často dochází k lovu ryb z vody a rušení ryb je o to intenzivnější.

Dalším důvodem stanovení denní doby lovu ryb je bezpochyby i boj s pytláctvím. Při omezení možnosti lovu ryb ve večerních hodinách se zvyšuje šance na odhalení případného pytláka rybářskou stráží.

Úprava denní doby lovu prodělala v posledních letech značné změny z důvodu kritiky ze strany rybářské veřejnosti. Minulá úprava denní doby lovu ryb byla kritizována zejména proto, že v zimních měsících byla denní doba lovu ryb stanovena na malou část dne, a ve svém důsledku znemožňovala sportovním rybářům lov ryb po značnou část roku. Tím, že je denní doba lovu ryb stanovena na úrovni vyhlášky ministerstva zemědělství, bylo však možné na tyto ohlasy pružně reagovat a úpravu více přiblížit potřebám rybářské veřejnosti.²⁶³

Lov ryb v době hájení a mimo stanovené denní doby lovu

Zákon o rybářství vedle zákazu lovu ryb v době hájení a mimo stanovenou denní dobu lovu upravuje i možné výjimky z těchto zákazů. Na základě takových výjimek dochází například ke zřizování výše zmíněných non-stop revírů, ve kterých je možné ryby lovit i mimo stanovené denní doby lovu.

²⁶² Denní doby lovu ryb pro rok 2022 a 2023. *Rybářské návody - Návody a tipy pro rybáře. Stručně, jasně, bez omáčky.* [online]. 2022 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybarske-navody.cz/2022/04/28/denni-doby-lovu-ryb-v-mimopstruhovem-a-pstruhovem-reviru/>

²⁶³ Výzva Jakuba Vágnera: Slavný rybář chce prosadit rybolov od 4 do 24 hodin po celý rok!. KRUS, Viktor. *InRybar.cz váš rybářský server* [online]. 2017 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.inrybar.cz/novinky/vyzva-jakuba-vagnera-slavny-rybar-chce-prosadit-rybolov-od-4-do-24-hodin-po-cely-rok/>.

Další výjimku ze zmíněných zákazů upravuje zákon o rybářství ve svém § 13 odst. (5). Ustanovení tohoto odstavce dává ministerstvu zemědělství možnost rozhodnout například o regulaci nepůvodního druhu ryb na unijním seznamu. Tuto možnost výjimky lze brát velmi pozitivně. Různé druhy ryb mají různý biorytmus, tedy přijímají potravu, odpočívají atp. v jinou denní dobu. Stanovení takové výjimky s ohledem na odlišný biorytmus invazivních druhů ryb může být dle mého názoru účinným prostředkem v boji s těmito druhy. Je také nutné posuzovat každou situaci jednotlivě a provádět bilancování mezi přínosem, tedy regulací invazivního druhu ryb, a ztrátou, tedy rušením původního druhu ryb, v každém konkrétním případě zvlášť. Ministerstvo by se dle mého názoru mělo při udělování obdobných výjimek opírat o konkrétní vědecké poznatky v dané problematice, aby se zamezilo možným nežádoucím účinkům, které by mohly z povolení takové výjimky vznikat.

5.1.5. Území lovu ryb

Podobně jako u myslivosti, kdy může být lov vykonáván v oborách i ve volné přírodě, může být lov ryb vykonáván jak v rybníkářství, tak v rybářských revírech.

Lov ryb v rybnících, či ve zvláštních rybochovných zařízeních, smí provádět hromadně účinnou metodou či lovem na udici vlastník rybníka či zvláštního rybochovného zařízení²⁶⁴, popřípadě jeho nájemce, tedy rybníkář.²⁶⁵ Právo lovit ryby je zde přímo spojeno s právem vlastnickým a vlastník rybníku, či zvláštního rybochovného zařízení, s ním může svobodně disponovat.

Abychom si mohli udělat představu o tom, co je rybářským revírem, musíme nahlédnout do zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých dalších zákonů (vodní zákon). Spojením ustanovení § 2, písm. e) zákona o rybářství a ustanovení § 2, odst. (3) vodního zákona, dojdeme k tomu, že rybářský revír může být vyhlášen na vodním toku, ale i na uzavřené vodě či rybníce²⁶⁶, což ostatně i výslovně říká ustanovení § 4, odst. (1) zákona o rybářství.

Vyhlašování rybářských revírů je v gesci příslušného rybářského orgánu, nicméně ten je v určitých případech odkázán na rozhodnutí příslušného vodoprávního úřadu. Vodoprávní úřad například rozhoduje při pochybnostech o tom, jestli je daný útvar skutečně vodním tokem^{267,268}, či povoluje nakládání s povrchovými vodami mimo režim obecného užívání vod v souvislosti s chovem ryb pro podnikatelské účely²⁶⁹. *„Vodoprávní úřad má také pravomoc u vodárenských nebo jiných vodních nádrží nebo na úsecích vodních toků uložit jejich vlastníkovi, správci vodního toku a uživateli rybářského revíru způsob rybářského obhospodařování. Výslovně je zákonem zakázáno vypouštět ryby a ostatní vodní živočichy nepůvodních, geneticky nevhodných a neproověřených*

²⁶⁴ Dle ustanovení § 2, písm. d) zákona o rybářství se zvláštním rybochovným zařízením rozumí sádky, rybí líhně, příkopové rybníčky a jiné vodní nádrže nebo chovná zařízení

²⁶⁵ Ustanovení § 3, odst. (1) zákona o rybářství

²⁶⁶ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-836-0. str. 12-18.

²⁶⁷ Ustanovení § 43, odst. (2) zákona č 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

²⁶⁸ V pochybnostech, zda se v konkrétním případě jedná o uzavřenou vodu, či nikoliv, rozhoduje ovšem rybářský orgán (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26.9. 2007, sp. zn. 1 As 11/2006-82)

²⁶⁹ Ustanovení § 8, odst. (1), písm. a), bod 4: zákona č 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

*populaci přirozených druhů do vodních toků a vodních nádrží bez souhlasu příslušného vodoprávního úřadu*²⁷⁰

Jak bylo výše zmíněno, tak vyhlášení rybářských revírů je v rukou příslušného rybářského orgánu, ten tak může učinit buď na návrh či z vlastního podnětu²⁷¹. Rybářský orgán vyhláší rybářské revíry správním rozhodnutím, ve kterém uvede, zda se jedná o revír pstruhový či mimopstruhový²⁷², číslo revíru²⁷³, jeho název a jeho další specifikaci. Rybářský revír se v přírodě označuje tabulkou se jménem revíru, s jeho číslem, s uvedením jeho druhu a s označením uživatele revíru.²⁷⁴

Jak bylo již v předchozím odstavci zmíněno, rybářské revíry lze dělit na revíry pstruhové a revíry mimopstruhové. Pstruhové rybářské revíry se vyhláší tam, kde jsou předpoklady pro výskyt lososových ryb²⁷⁵, pokud takové předpoklady v daném revíru nejsou, bude vyhlášen revír mimopstruhový.²⁷⁶ Český rybářský svaz v současné době obstarává 470²⁷⁷ revírů pstruhových a 914²⁷⁸ revírů mimopstruhových. Tím, že zákon stanovuje povinnost označit revíry za pstruhové, byť i v případě, kdy jsou pouze předpoklady pro výskyt lososovitých ryb v daném revíru, a ne jejich prokázaný výskyt, poskytuje takovým rybám jistou míru ochrany. Lov ve pstruhových revírech je více regulován právem, například v oblasti povolených způsobů lovu. Tuto zvýšenou ochranu lososovitých ryb můžeme vnímat velmi pozitivně. Současné vědecké poznatky totiž ukazují, že právě lososovité ryby nejvíce doplácí na důsledky klimatické změny. V důsledku klimatických změn totiž dochází ke zmenšení průtoku vodních toků, což má za následek úbytek

²⁷⁰ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-836-0. str. 25.

²⁷¹ Ustanovení § 4, odst. (3) zákona o rybářství

²⁷² Vodní zákon ve svém § 35, odst. (1) zmiňuje vody lososové a kaprové

²⁷³ Číslo revíru přiděluje Ministerstvo zemědělství dle ustanovení § 4, odst. (4) zákona o rybářství

²⁷⁴ Ustanovení §3, odst. (3) Vyhlášky č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

²⁷⁵ Lososovité ryby jsou například pstruzi obecný a duhový, lipan podhorní, siven americký, hlavatka podunajská a losos obecný – Příloha č. 9, část I. Vyhlášky č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

²⁷⁶ Ustanovení §3, odst. (1) Vyhlášky č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

²⁷⁷ Pstruhové revíry. *Český rybářský svaz. rybsvaz.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/reviry/pstruhove>.

²⁷⁸ Mimopstruhové revíry. *Český rybářský svaz. rybsvaz.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/reviry/previry>.

přirozeného životního prostředí lososovitých ryb a zvýšení teploty vody. Tím, že voda s vyšší teplotou obsahuje méně kyslíku, dochází k ohrožování populací lososovitých ryb, které potřebují větší množství kyslíku ve vodě než ryby kaprovité.²⁷⁹

Podobně jako zákon o myslivosti stanovuje minimální výměru honiteb, stanovuje i zákon o rybářství minimální rozlohu pro rybářský revír. Tato výměra musí činit nejméně 500 metrů čtverečních souvislé vodní plochy.²⁸⁰ Mimo tuto kvantitativní podmínku stanovuje zákon rovněž podmínku kvalitativní, a sice že daná vodní plocha musí umožňovat život rybí osádky a vodních organismů.²⁸¹

Zákon o rybářství nezná institut obdobný institutu prohlášení pozemků za nehonební ze zákona o myslivosti a dosud nebyl soudem řešen případ, kdy by jeden ze spoluvlastníků pozemků, které tvoří dno uzavřené vody, nesouhlasil s lovem ryb z důvodů svého hluboce zakořeněného přesvědčení o nesprávnosti lovu ryb. Zákon o rybářství sice obsahuje úpravu tzv. chráněné rybí oblasti, ve které je možné lov ryb regulovat, či úplně zakázat²⁸², toto omezení výkonu rybářského práva je však možné pouze v zájmu vytvoření podmínek pro chov a ochranu ryb nebo pěstování a reprodukci vodních organismů²⁸³, a ne z výše zmíněných osobních důvodů vlastníka pozemku, který tvoří dno uzavřené vody. I přes výše uvedené se dá předpokládat, že v takovém případě by bylo třeba přihlédnout k již zmiňovanému judikátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2013, sp. zn. 7 As 16/2013 – 53, a dojít k závěru, že není spravedlivé po takové osobě požadovat, aby lov ryb na svých pozemcích trpěla.

Mimo pozitivní odpovědi na otázku, kde lze ryby lovit, zmiňuje zákon o rybářství rovněž místa, kde ryby lovit nelze.

²⁷⁹ Ryby v ohrožení! Pomoci rybářům má studie vědců. *Rybářský rozcestník* [online]. 2018 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybarskyrozcestnik.cz/ryby-v-ohrozeni-pomoci-rybarum-ma-studie-vedcu/>.

²⁸⁰ Ustanovení § 2, písm. (e) zákona o rybářství

²⁸¹ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-836-0. str. 23-25.

²⁸² Ustanovení § 5, odst. (2) zákona o rybářství

²⁸³ Ustanovení § 2, písm. (k) zákona o rybářství

Prvním takovým případem je zákaz lovu ryb v hraničních vodách. Tento zákaz nemá absolutní povahu, zákon o rybářství výkon v hraničních vodách podmiňuje existencí úpravy v mezinárodní smlouvě.²⁸⁴

Další příklady míst, kde nelze lov ryb vykonávat, jsou ukryté v § 13 zákona o rybářství. Zákon zakazuje lov ryb například v místech, kde se nahromadily ryby za mimořádně nízkého stavu vody nebo při škodlivém znečištění vody²⁸⁵ či v rybím přechodu nebo do vzdálenosti 50 m nad ním a pod ním²⁸⁶. Tyto zákazy mají bezpochyby za účel ochranu ryb v době, kdy jsou více zranitelné. Další zákazy, jako například zákaz lovu ryb ze silničních a železničních mostů²⁸⁷ či zákaz lovu ryb v plavebních komorách²⁸⁸, spíše sledují bezpečnost osob, které lov vykonávají, či bezpečnost osob podílejících se na říční dopravě.²⁸⁹

²⁸⁴ Ustanovení § 7 zákona o rybářství

²⁸⁵ Ustanovení § 13, odst. (3), písm. i) zákona o rybářství

²⁸⁶ Ustanovení § 13, odst. (3), písm. k) zákona o rybářství

²⁸⁷ Ustanovení § 13, odst. (3), písm. h) zákona o rybářství

²⁸⁸ ²⁸⁸ Ustanovení § 13, odst. (3), písm. f) zákona o rybářství

²⁸⁹ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-836-0. str. 59.

5.1.6. Způsoby lovu ryb

Lov ryb lze realizovat jak v rybníkářství, tak v rybářských revírech. Druhy lovu ryb lze dělit na lovy hromadně účinnou metodou a lovy na udici. Lov hromadně účinnou metodou lze realizovat pouze v rybníkářství, lov na udici pak lze provádět jak v rybníkářství, tak v rybářských revírech.

Hromadně účinné metody lovu se specializují na vylovení co největšího počtu ryb z daného rybníku. Jde o lov za pomoci sítí, za pomoci manipulace s vodou či za pomoci lovicího zařízení²⁹⁰.

Povolené způsoby lovu na udici jsou vypočteny v příloze 7 - Povolené způsoby lovu, povolené technické prostředky k lovu a způsob jejich užití při lovu v rybářském revíru, vyhlášky č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství). Tyto způsoby jsou lov na položenou, lov na plavanou, lov přívlačí, lov na umělou mušku, lov muškařením a lov čeřínkováním²⁹¹. Všechny ze zmíněné způsoby lovu nelze realizovat ve všech revírech, některé lze používat pouze v mimopstruhových revírech.

Výše zmíněná příloha vyhlášky rovněž vypočítává povolené technické prostředky k lovu ryb. Český rybářský svaz, z.s., dále pro rybolov ve svazových vodách předepisuje i povinnou výbavu, kterou musí mít každá osoba vykonávající lov ryb při lovu u sebe. Konkrétně jde o vyprošťovač háčků²⁹², metr (míru) ke zjištění délky ulovené ryby²⁹³ a podběrák²⁹⁴, pokud osoba vykonávající lov ryb uchovává ulovené ryby živé, je povinna mít u sebe i vlastní vezírek či obdobné zařízení.²⁹⁵

²⁹⁰ Ustanovení § 1 Vyhlášky č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

²⁹¹ příloha 7 - Povolené způsoby lovu, povolené technické prostředky k lovu a způsob jejich užití při lovu v rybářském revíru, Vyhlášky č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

²⁹² Ustanovení článku II., písm. a) Bližších podmínek výkonu rybářského práva („Rybářský řád“)

²⁹³ tamtéž

²⁹⁴ Povinnost mít u sebe podběrák zřejmě vyplývá z povinnosti šetrného zacházení s ulovenou rybou - Ustanovení článku VIII., Bližších podmínek výkonu rybářského práva („Rybářský řád“)

²⁹⁵ Ustanovení článku IX., Bližších podmínek výkonu rybářského práva („Rybářský řád“)

Zákon o rybářství dále, podobně jako zákon o myslivosti, obsahuje ve svém § 13 odst. (2) a (3) výčet zakázaných způsobů lovu ryb. Některé z těchto zakázaných způsobů lovu se vztahují jak na rybníkářství, tak na rybářství²⁹⁶, jiné pouze na lov ryb pouze v rybářském revíru²⁹⁷. Tyto zakázané způsoby lovu ryb si rovněž můžeme pro naše účely rozdělit do následujících kategorií:

- a) Způsoby lovu způsobující zvěři nepřiměřené utrpení a trýzeň a stres
- b) Způsoby lovu přespříliš efektivní
- c) Způsoby lovu využívané při pytláctví
- d) Způsoby lovu ohrožující přírodu a krajinu

Některé z uvedených způsobů lovu lze zařadit do více kategorií.

Ad a) V této kategorii nalezneme některé způsoby lovu, které jsou obdobné některým zakázaným způsobům lovu, které vyjmenovává zákon o myslivosti. Půjde například o zákaz lovu ryb elektrickým proudem²⁹⁸ či o zákaz lovu ryb pomocí výbušnin²⁹⁹. Rovněž, jako v případě zákona o myslivosti, se nám zejména do této kategorie zakázaných způsobů lovu ryb propisuje i úprava § 14, odst. (1) zákona na ochranu zvířat proti týrání³⁰⁰. Takové způsoby lovu můžeme označit na nehumánní.

Ad b) do kategorie patří velké množství zakázaných způsobů z první kategorie. Půjde například o již zmiňovaný zákaz lovu ryb pomocí elektrického proudu³⁰¹, zákaz chytání ryb do slupů nebo vrší³⁰² či zákaz lovu ryb v rybářských revírech pomocí stálých zařízení k lovu ryb³⁰³. Některé z těchto metod lovu ryb mají tu nevýhodu, že nelze lov zacílit s dostatečnou přesností na ty jedince, kteří mají být předmětem lovu.

V současné době probíhá v rybářských kruzích diskuze o zásadní regulaci populace sumce velkého. Sumec velký je v některých vodách Jižní Evropy invazivním druhem a jako vrcholový predátor nemá v přírodě přirozeného konkurenta. Lov sumců má být v tomto případě vykonáván zejména

²⁹⁶ Ustanovení § 13, odst. (2) zákona o rybářství

²⁹⁷ Ustanovení § 13, odst. (3) zákona o rybářství

²⁹⁸ Ustanovení § 13, odst. (2), písm. c) zákona o rybářství

²⁹⁹ Ustanovení § 13, odst. (2), písm. a) zákona o rybářství

³⁰⁰ Zákon na ochranu zvířat proti týrání například výslovně zmiňuje zákaz lovu pomocí harpuny (§ 14, odst. (1), písm. a) zmíněného předpisu, který je zmíněný i v zákoně o rybářství jako zákaz používání bodců jakéhokoliv druhu (§13 odst. (2), písm. b) zmíněného předpisu)

³⁰¹ Ustanovení § 13, odst. (2), písm. c) zákona o rybářství

³⁰² Ustanovení § 13, odst. (3), písm. j) zákona o rybářství

³⁰³ Ustanovení § 13, odst. (3), písm. d) zákona o rybářství

metodou tzv. dlouhých šňůr. Tato metoda spočívá ve vlečení dlouhého lana s velkým množstvím návazců za pomalu jedoucí lodí.³⁰⁴ U této metody lovu sumce však nelze dle mého zajistit, že se na jednotlivé návazce nebudou chytat i jiné druhy ryb.

S touto kapitolou souvisí i výše zmíněný zákaz lovu do slupů. Slupy byly dříve využívané rybářské zařízení využívané zejména na lov úhořů. Toto zařízení se skládalo z dřevěného žlabu pro navádění úhořů a dřevěné bedny na samotné chytání úhořů. V minulém století, kdy se vedla diskuze o zákazu těchto zařízení, se odhadovalo, že v celé republice se ročně pomocí tohoto zařízení uloví asi 46 tun úhořů.³⁰⁵ V dnešní době je úhoř říční řazený mezi kriticky ohrožené druhy na červeném seznam ohrožených druhů Mezinárodního svazu ochrany přírody³⁰⁶. K jeho ohrožení rovněž přispívá i nelegální obchod.³⁰⁷

Ad c) Do této kategorie zakázaných způsobů lovu patří tzv. „lov na pytláčku“, kdy se k lovu ryb nepoužívá udice, ale pouze rybářský vlasec (či šňůra). Tento zákaz je uvedený § 13, odst. (2), písm. b) zákona o rybářství jako zákaz „chytání na šňůry“. Pod zmíněné „chytání na šňůry“ lze zařadit i šňůry s více návazci, které bývají nastražovány zejména v noci.³⁰⁸

Ad d) Tato kategorie je oproti stejné kategorii zakázaných způsobů lovu v oblasti myslivosti podstatně rozsáhlejší. Tento rozdíl si můžeme dle mého názoru vyložit zejména tím, že voda je jako prostředí mnohem více náchylnější a citlivější na možné znečištění. Mimo ochranu před vnášením látek, které jsou svou podstatou pro vodní prostředí cizorodé, spadá do této kategorie i ustanovení § 13 odst. (2), písm. d) zákona o rybářství. Toto ustanovení nezakazuje nějaký určitý způsob lovu a jeho zařazení zde je poněkud nelogické, nicméně zakazuje rybáři či rybníkáři vypouštět zpět do vody invazní nepůvodní druhy. Ustanovení tak stanovuje povinnost rybářům a

³⁰⁴ Invazi sumců v jezerech Itálie a Portugalska pomohou zastavit i hydrobiologové z Biologického centra. *HYDROBIOLOGICKÝ ÚSTAV*. hbu.cas.cz [online]. 2022 [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <https://www.hbu.cas.cz/novinky/novinka/6665-invazi-sumcu-v-jezerech-italie-a-portugalska-pomohou-zastavit-i-hydrobiologove-z-biologickeho-centra/>.

³⁰⁵ Úhoř říční – od A do Z 3: Lov úhoře v proměnách času. LOTOCKI, Tomáš. *Chytej.cz - Nejlepší internetový revír - voda, ryby, rybáři a rybaření* [online]. 2014 [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1540/uhor-ricni-od-a-do-z-3-lov-uhore-v-promenach-casu/>.

³⁰⁶ Red list of threaded species. European Eel. *iucnredlist.org* - [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.iucnredlist.org/species/60344/152845178>.

³⁰⁷ Za třicet let zmizelo 90 procent úhořů. Hlavně kvůli masivnímu pašování pro asijskou kuchyni. Tenevova, Nikola. *ČT24* [online]. 2019 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2869082-za-tricet-let-zmizelo-90-procent-uhoru-hlavne-kvuli-masivnimu-pasovani-pro-asijskou>.

³⁰⁸ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-836-0. str. 53.

rybníkářům aktivně se podílet na ochraně českých od před těmito druhy. V současné době se na území České republiky vyskytují čtyři takové druhy a sice: střevlička východní (*Pseudorasbora parva*), slunečnice pestrá (*Lepomis gibbosus*), sumeček černý (*Ameiurus melas*) a hlavačkovec Glenův (*Perccottus glenii*)³⁰⁹³¹⁰. Tuto uloženou povinnost lze vnímat velice pozitivně. Dle mého názoru se jedná o nejlepší, i když určitě ne nejúčinnější, způsob boje proti těmto nepůvodním druhům. Při omezování populace těchto druhů je nutné dbát i na to, aby zvolená metoda neměla negativní dopad i na stavy populací původních druhů a tento způsob omezování nepůvodních druhů bylo možné zacílit přímo na ty druhy, které je třeba omezit.

Zákon o rybářství rovněž počítá s možností výjimek z těchto zákazů, přičemž zásady pro udělování výjimek ze zakázaných způsobů lovu jsou předmětem úpravy prováděcího právního předpisu.³¹¹

³⁰⁹ V České republice se objevil nový invazní nepůvodní druh ryby – hlavačkovec Glenův. MAREŠ, Lukáš. *Český rybářský svaz Ústí nad Labem* [online]. 2023 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.crsusti.cz/cz/aktuality/v-ceske-republice-se-objevil-novy-invazni-nepuvodni-druh-ryby-a-hlavackovec-glenuv>.

³¹⁰ Prováděcí nařízení komise (EU) 2016/1141 ze dne 13. července 2016 kterým se přijímá seznam invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Unii podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014

³¹¹ Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona o rybářství

5.1.7. Institucionální zajištění na úseku rybnářství

Státní správa

Rybnářství je, stejně jako myslivost, lidskou činností, jejíž výkon je ve veřejném zájmu, a proto je nutné, aby nad jejím výkonem dohlížely státní orgány.

Dělení státních orgánů je na úseku rybnářství obdobné jako na úseku myslivosti. I zde nalezneme státní orgány ústřední a státní orgány s místní působností. Za ústřední orgány můžeme označit Ministerstvo zemědělství³¹², Ministerstvo životního prostředí³¹³ a Ministerstvo obrany³¹⁴. Ministerstvo životního prostředí má na úseku rybnářství stejné zájmy jako na úseku myslivosti, a sice ochranu dobrého stavu životního prostředí na území národních parků. Ministerstvo obrany na úseku rybnářství přímo vykonává státní správu rybnářství na území vojenských újezdů³¹⁵, tím se státní správa rybnářství liší od státní správy myslivosti, neboť státní správa myslivosti na území vojenských újezdů je vykonávána ministerstvem zemědělství³¹⁶.

Okruh pravomocí ministerstva zemědělství na úseku rybnářství je dán taxativním výčtem. Okruh zákonem svěřených pravomocí ministerstvu zemědělství na úseku rybnářství je velmi podobný tomu, který mu svěřuje zákon o myslivosti. Obecně můžeme říci, že ministerstvo vede evidence³¹⁷, rozhoduje o otázkách nadmístního významu a o odvoláních proti rozhodnutím krajských úřadů³¹⁸.

Na rozdíl od zákona o myslivosti nedává zákon o rybnářství povinnost ministerstvu zemědělství složit obdobný poradní orgán, jako je myslivecká rada. Dle mého názoru se jedná o nedostatek zákona o rybnářství a poradní orgán by měl vzniknout pro účinnější a rychlejší reagování na vzniklé situace v rybnářství na celostátní úrovni. Takový poradní orgán složený z odborníků z rybnářské praxe i teoretických vědeckých pracovníků by mohl totiž vnést do připravovaných legislativních aktů nový pohled na věc, který by více odpovídal skutečným potřebám životního prostředí a rybnářství jako takovému.

³¹² Ustanovení § 19, písm. d) zákona o rybnářství

³¹³ Ustanovení § 19, písm. e) zákona o rybnářství

³¹⁴ Ustanovení § 19, písm. g) zákona o rybnářství

³¹⁵ Ustanovení § 19, odst. (1) zákona o rybnářství

³¹⁶ Ustanovení § 57, odst. (5) zákona o myslivosti

³¹⁷ Například evidenci o hospodaření a o dosaženém hospodářském výsledku v rybníkářství a při výkonu rybnářského práva v rybnářských revírech dle ustanovení § 22, odst. (5) zákona o rybnářství

³¹⁸ Ustanovení § 22, odst. (11) zákona o rybnářství

Orgány územní správy rybářství jsou pak dále obecní úřad obce s rozšířenou působností, jehož působnost na úseku rybářství je, na rozdíl od zákona o myslivosti, dána taxativním výčtem pravomocí, a krajský úřad.

Obdobně jako zákon o myslivosti, ani zákon o rybářství nestanovuje pro obecní úřad obce s rozšířenou působností ani pro krajský úřad povinnost zřizovat poradní orgány pro úsek rybářství. Vznik takovýchto orgánů je ovšem možný a dle mého názoru v některých oblastech s intenzivním rybníkářstvím i vhodný.

Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický

Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický (dále je „VÚRH“) je jednou z několika výzkumných institucí věnujících se výzkumu biologie ryb a vodního prostředí.

VÚRH je v současné době přiřčen pod Jihočeskou univerzitu a jeho cílem je nejen teoretické vědecké bádání, ale především aplikovaný vědecký pokrok a vzdělávací činnost. VÚRH se specializuje v oblasti rybářství, hydrobiologie, nemoci ryb, genetika a šlechtění ryb, obhospodařování volných vod atd.³¹⁹

Velkým úspěchem pro VÚRH z posledních let bylo podílení se na vyšlechtění druhu amurského lysce, který je odolný vůči některým častým nemocím ryb obdobných druhů, jako například proti nemoci KHV (koi herpes virus), a zároveň je lysý, což je pro chovatele atraktivní z hospodářského hlediska.³²⁰

³¹⁹ O ústavu. *Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický (VÚRH)*. [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.frov.jcu.cz/cz/fakulta/soucasti-fakulty/vyzkumny-ustav-rybarsky-a-hydrobiologicky>

³²⁰ Amurský lysec: Obrovský úspěch! Čeští vědci vyšlechtili nové plemeno kapra!. KRUS, Viktor. *InRybar.cz váš rybářský server* [online]. 2016 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.inrybar.cz/rybarske-rady/rybarska-veda/amursky-lysec-obrovsky-uspech-cesti-vedci-vyslechtili-nove-plemeno-kapra/>

Rybářská stráž

Stejně jako je tomu u právní úpravy myslivosti, existuje i v rybářství úprava speciálního druhu veřejné stráže, která má za úkol dohlížet zejména nad dodržováním právních předpisů z oblasti rybářství a nad řádným výkonem rybářského práva.

Zákon o rybářství stanovuje pro ustanovení osoby rybářskou stráží obdobné podmínky, jako stanovuje zákon o myslivosti stráž mysliveckou, najdeme zde ovšem i některé rozdíly. Prvním rozdílem je absence podmínky bydliště na území České republiky, to ovšem v praxi neznamená, že by rybářskou stráží mohla být ustanovena i osoba s bydlištěm v zahraničí, jelikož osobu rybářskou stráží ustanovuje obecní úřad obce s rozšířenou působností v místě jejího trvalého bydliště. Zákon o rybářství rovněž nestanovuje pro rybářskou stráž povinnost mít platný rybářský lístek a vyslovení písemného souhlasu s ustanovením do funkce. Výraznější rozdíl oproti myslivosti je pak způsob prokazování bezúhonnosti. Zatímco v případě myslivecké stráže se bezúhonnost prokazuje opisem z rejstříku trestů, u rybářské stráže se bezúhonnost prokazuje pouze výpisem z rejstříku trestů. To znamená, že pro posouzení splnění podmínky bezúhonnosti se nepřihlíží k již zahlazeným odsouzením. Dle mého názoru by bylo v tomto případě vhodné úpravy sjednotit a úpravu obsaženou v zákoně o rybářství zpřísnit, jelikož vodní prostředí je mnohem více citlivé na možné znečištění a jako takové je vhodné ho chránit minimálně stejně důsledně, jako je tomu v případě ustanovování myslivecké stráže.

Za povšimnutí stojí i odstavec osmý § 14 zákona o rybářství, který uvádí, že na ustavování rybářské stráže se nevztahuje správní řád. Ustanovení rybářské stráže tedy nemá formu správního rozhodnutí a nelze se proti němu odvolat.³²¹

Osoba, která má být ustanovena rybářskou stráží, musí prokázat znalost práv a povinností rybářské stráže, stejně jako znalost ryb a vodních organismů. Tato znalost se prokazuje složením zkoušky, jejíž podrobnosti upravuje prováděcí právní předpis³²². Stejný předpis rovněž upravuje vzhled průkazu a odznaku rybářské stráže, kterým se rybářská stráž povinně prokazuje.

³²¹ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-836-0. str. 70.

³²² Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

Mezinárodní organizace se vztahem k rybnářství

Mezinárodní organizace se vztahem k rybnářství můžeme primárně dělit na organizace zabývající se lovem ryb a organizace zabývající se chovem ryb. Dále můžeme takové organizace, stejně jako u myslivosti, dělit na organizace, jejichž činnost se rybnářství dotýká, organizace, které řeší lov či chov ryb jako celek, a organizace, které se zabývají pouze nějakou jejich částí. Organizace zabývající se lovem ryb pak dále můžeme dělit na organizace v oblasti mořského rybolovu a organizace sladkovodního rybolovu.

Mezinárodní organizace zabývající se rybnářstvím jako celkem

Mezinárodní konfederace sportovního rybolovu

Mezinárodní konfederace sportovního rybolovu (dále jen „CIPS“³²³) je organizace zabývající se sportovními aspekty rybolovu se sídlem v Římě. Pod CIPS spadají tři mezinárodní organizace, a sice Mezinárodní federace rybolovu ve sladkých vodách³²⁴, Mezinárodní federace sportovního muškaření³²⁵ a Mezinárodní federace mořského rybolovu³²⁶. Přidruženým členem je pak Mezinárodní federace lovu na plavanou³²⁷³²⁸. Členem CIPS je i Český rybnářský svaz.

Ačkoliv je CIPS primárně sportovní organizací a mohlo by se na první pohled zdát, že její přínos v ochraně životního prostředí je minimální, vznikají na půdě CIPS i dokumenty jejichž cílem je dosažení ekologicky odpovědného a udržitelného rybolovu. Jedním z takových dokumentů je Charta o životním prostředí CIPS z roku 2008. Tato charta stanovuje národním organizacím v oblasti sportovního rybnářství, které jsou členy CIPS, povinnosti péče o vodní prostředí i o populace ryb. Charta rovněž obsahuje závazek CIPS podílet se na rozšiřování povědomí veřejnosti o současných problémech znečištění vod.

Orgány CIPS jsou: valné shromáždění, prezident, dva viceprezidenti, prezidium, generální tajemník, pokladník, kontrolní komise a odvolací komise.³²⁹

³²³ Z francouzského „*confédération internationale de la pêche sportive*“

³²⁴ Přeloženo z francouzského Fédération Internationale de la Pêche Sportive en Eaux Douce

³²⁵ Přeloženo z francouzského Fédération Internationale de la Pêche Sportive à la Mouche

³²⁶ Přeloženo z francouzského Fédération Internationale de la Pêche Sportive en Mer

³²⁷ Přeloženo z francouzského Fédération Internationale du Lancer

³²⁸ Who we are. *C I P S* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cips-fips.com/cips/index2.html>

³²⁹ Ustanovení článku 7 Stanov CIPS ze dne 16. 4. 2016

Asociace evropských producentů ryb

Asociace evropských producentů ryb (dále jen „FEAP“³³⁰) je mezinárodní organizace se sídlem v Bruselu sdružující národní organizace producentů ryb. FEAP je obdobou FACE a její hlavní činností je poradní činnost při poskytování stanovisek, dokumentace a údajů o otázkách evropské produkce ryb Evropské komisi a Evropskému parlamentu³³¹. Mezi členy FEAP patří i rybářské sdružení ČR³³².

FEAP se soustředí zejména na ochranu zájmů producentů ryb, nicméně nelze ji upírat zásluhy i v oblasti ochrany životního prostředí. Mezi témata ochrany přírody, která jsou předmětem zájmu FEAP, patří například nakládání s nepůvodními druhy, ochrana biodiverzity, regulace predátorů, klimatická změna atd.

FEAP se účastní mimo jiné na projektu „*Future EU Aqua*“, cílem tohoto projektu je podpora udržitelného hospodářství v souladu s ochranou ŽP v oblasti produkce ryb v souvislosti s klimatickými změnami.³³³

Orgány FEAP jsou valné shromáždění, na kterém se schází zástupci všech členských sdružení, řídicí výbor, který je složen z prezidenta a viceprezidentů FEAP, generálního tajemníka a poslední exprezident. Činnost FEAP je prováděna hlavně v komisích zabývajících se různými tématy, tyto komise pak valnému shromáždění předkládají návrh usnesení.³³⁴

³³⁰ Z anglického „*Federation of European Aquaculture Producers*“

³³¹ FEAP. *The Federation of European Aquaculture Producers* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://feap.info/>

³³² MEMBERS. *The Federation of European Aquaculture Producers* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://feap.info/index.php/members/>.

³³³ ENVIRONMENT. *The Federation of European Aquaculture Producers* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://feap.info/index.php/data/all-you-need-to-know/environment/>.

³³⁴ ORGANISATION. *The Federation of European Aquaculture Producers* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://feap.info/index.php/about/organisation/>.

Samospráva

Český rybářský svaz

Český rybářský svaz (dále jen „ČRS“) je zájmovým sdružením, mezi jehož činnosti patří osvěta rybářství a jeho propagace včetně propagace sportovního rybolovu, péče o vodní prostředí stejně jako o vodní organismy, vydávání odborných publikací, spolupráce se zahraničními institucemi obdobného druhu a zejména výkon rybářství.³³⁵

Historie ČRS nesahá tak daleko do minulosti, jako je tomu v případě některých mysliveckých organizací. První jednotná rybářská organizace na našem území vznikla v roce 1957 jako společná organizace pro celé Československo.³³⁶

V současné době sídlí ČRS v Praze³³⁷ a jeho základní organizační jednotkou jsou místní organizace, kterých je v současné době 485. Každá z těchto organizací právní subjektivitu. Prostřednictvím těchto místních organizací se členům ČRS dostává základního servisu. Místní organizace se dále sdružují do územních svazů. Územních svazů existuje v současné době sedm a poskytují servis místním organizacím, jako je například koordinace zarybnění revírů. Na vrcholu hierarchické pyramidy stojí hlavní spolek, jehož hlavním úkolem je koordinace činností nižších organizačních složek svazu.³³⁸

Každá z místních organizací si na členské schůzi samostatně zvolí výbor místní organizace jako svůj výkonný orgán a rovněž jako kárný orgán druhého stupně, dále předsedu místní organizace, dozorčí komisi jako kontrolní orgán a delegáta, který se účastní konferencí územního svazu.³³⁹

Obdobou členské schůze na úrovni územního svazu je územní konference, která se skládá z delegátů místních organizací. Na úrovni územních svazů rovněž vzniká výbor i dozorčí komise.³⁴⁰

³³⁵ Ustanovení §2 Stanov Českého rybářského svazu, z.s.

³³⁶ O nás. *Český rybářský svaz. rybsvaz.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/o-crs/o-nas?start=1>.

³³⁷ Ustanovení §1, odst. (3) Stanov Českého rybářského svazu, z.s.

³³⁸ Organizační členění a volené orgány. *Český rybářský svaz. rybsvaz.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/o-crs/jak-funguje-cesky-rybarsky-svaz/organizacni-cleneni-a-volene-organy>.

³³⁹ tamtéž

³⁴⁰ tamtéž

Na celospolkové úrovni pak vzniká jako nejvyšší orgán republikový sněm, který tvoří delegáti z územních svazů, jako výkonný orgán vzniká republiková rada a jako kontrolní orgán vzniká republiková dozorčí rada. Statutárními orgány svazu jsou pak předseda a jednatel.³⁴¹

Na každé úrovni mohou dále vznikat další komise a odbory, jako jsou například odbor sportovní, odbor mládeže či komise pro výběrová řízení³⁴²

Z mého pohledu můžeme činnosti ČRS hodnotit velmi kladně. Dle mého subjektivního názoru ČRS více dbá na ochranu přírody, než jak je tomu u mysliveckých organizací, kde se dost často dostává do konfliktu zájem na ochraně přírody se zájmem jednotlivců získat co nejlepší trofej. Nicméně tento stav lze do určité míry vysvětlit odlišností mezi lovem zvěře a lovem ryb, při lovu ryb není totiž vždy možné cílit na určité druhy či jedince.

Moravský rybářský svaz

Moravský rybářský svaz (dále jen „MRS“) vznikl v roce 1990 odštěpením Jihomoravského územního svazu od ČRS³⁴³. Poslání MRS se od poslání ČRS neliší.

Sídlo MRS je v Brně³⁴⁴ a v organizační struktuře MRS chybí oproti ČRS prostřední článek. Na nejnižší úrovni v MRS nalezneme tzv. pobočné spolky³⁴⁵, které se jen v ojedinělých případech mohou dělit na místní skupiny³⁴⁶. Orgány MRS jsou velmi podobné orgánům ČRS.

Rybářské sdružení České republiky

Rybářské sdružení České republiky (dále jen „RSČR“) je sdružením právnických osob, mimo jiné i ČRS a MRS, jejichž činností je produkce ryb. Snahou RSČR je zajištění prosperujícího a trvale udržitelného produkčního rybářství, které nebude velkou zátěží pro životní prostředí. Mimo to zpracovává RSČR i podklady pro legislativní činnost Parlamentu ČR³⁴⁷ či vydává čtvrtletník Rybníkářství.

³⁴¹ Organizační členění a volené orgány. *Český rybářský svaz. rybsvaz.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/o-crs/jak-funguje-cesky-rybarsky-svaz/organizacni-cleneni-a-volene-organy>.

³⁴² tamtéž

³⁴³ O nás. *Český rybářský svaz. rybsvaz.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/o-crs/o-nas?start=1>.

³⁴⁴ Ustanovení §1, odst. (2) Stanov Moravského rybářského svazu, z.s.

³⁴⁵ Ustanovení §12 Stanov Moravského rybářského svazu, z.s.

³⁴⁶ Ustanovení §18 Stanov Moravského rybářského svazu, z.s.

³⁴⁷ Rybářské sdružení České republiky představuje se vám. *Rybářské sdružení České republiky. cz-ryby.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cz-ryby.cz/sdruzeni/o-nas>.

Orgány PSČR jsou plenární zasedání statutárních zástupců členů jako nejvyšší orgán, ředitel a prezident, kteří zastupují sdružení navenek, a revizní komise jako kontrolní orgán.³⁴⁸

³⁴⁸ Ustanovení čl. VII Stanov Rybářského sdružení ČR

5.2. Právní úprava rybnářství na Slovensku

Právní základem úpravy rybnářství na Slovensku je zákon č. 216/2018 Z.z., o rybnářstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (dále jen „zákon o rybnářstve“). Tento zákon vychází ze společné právní historie České a Slovenské republiky, takže svojí strukturou je velmi podobný českému zákonu o rybnářství, nicméně tím, že jde o zákon o poznání mladší, je zákon o rybnářstve mnohem přehlednější a poskytuje záruky větší právní jistoty než český zákon o rybnářství.

Vymezení rybnářství v zákoně o rybnářstve

Definici rybnářství v zákoně o rybnářstve nalezneme v § 2 odst. (1): „*Rybnářstvo je súhrn činností zameraných na zachovanie, zveľad'ovanie, ochranu genofondu najmä pôvodných druhov rýb a optimálne využívanie produkcie ichtyofauny ako prírodného bohatstva Slovenskej republiky*“³⁴⁹.“ Důraz na ochranu původních druhů ryb ve slovenských vodách, který z citované definice vyplývá, můžeme dle mého názoru hodnotit velmi kladně. Slovenský zákonodárce tím dává najevo své preference ohledně druhového složení rybích populací ve slovenských vodách. Extenzivním výkladem zmíněné definice by bylo možno také dojít k závěru, že slovenský zákonodárce klade příznivý stav životního prostředí před zájmy lidí na produkci ryb, a jde tedy o výrazné prosazení biocentrického přístupu k ochraně životního prostředí.

V případě této definice by dle mého názoru bylo vhodné, aby se česká právní úprava od té slovenské inspirovala, nicméně Česká republika je stát s téměř desetinásobně větší produkcí ryb než Slovensko³⁵⁰, a jako takový musí brát větší ohled na podnikatele v oblasti produkčního rybnářství. Bylo by tedy potřeba najít kompromisní znění mezi naší současnou definicí rybnářství a slovenskou definicí rybnářství.

Subjekty oprávněné lovit ryby na Slovensku

Slovenská právní úprava klade na rybnáře stejné podmínky jako ta česká. I na Slovensku musí mít osoba vykonávající lov ryb v rybnářském revíru při sobě rybnářský lístek a povolenku k lovu.

³⁴⁹ Ustanovení §2, odst. (1) Zákona č. 216/2018 Z. z., o rybnářstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

³⁵⁰ Eurostat Data Browser. *Eurostat - European Commission* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tag00075/default/table?lang=en>.

Lovné ryby na Slovensku

Výčet ryb, které je možné na Slovensku lovit, nalezneme v prováděcí vyhlášce k zákonu o rybářství³⁵¹. V tomtož předpise nalezneme i stanovení minimální lovných měr pro jednotlivé druhy ryb³⁵² i seznamy původních druhů ryb a mihulí, invazivních druhů a ryb s prokazatelně negativním dopadem na ekosystém.

Zákon o rybářství rovněž neobsahuje dvojkolejnost definice lovu ryb, tak jak je to v případě českého zákona o rybářství³⁵³. Lov ryb je zde definován pouze jako vědomá lidská činnost směřující k ulovení ryby pomocí prostředků určených k lovu ryb³⁵⁴. Daná definice je dle mého názoru příliš úzká nicméně za účelem odstranění výše zmiňované dvojkolejnosti definice lovu ryb by mohla sloužit jako zdroj inspirace pro českou právní úpravu.

Období lovu ryb na Slovensku

Slovenská právní úprava, obdobně jako ta česká, obsahuje i ta slovenská ustanovení o dobách hájení jednotlivých druhů ryb a o denní době ryb. Stejně jako v České republice jsou zmíněné doby stanovené na úrovni podzákonného právního předpisu, konkrétně se jedná o vyhlášku Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 381/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 216/2018 Z. z. o rybárstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Území lovu ryb na Slovensku

I ve slovenské právní úpravě nalezneme úpravu rybářských revírů. Stejně jako česká právní úprava, dělí ta slovenská revíry na vody kaprové a lososové, přičemž lososové vody jsou pak dále členěné na vody pstruhové a vody lipňové. Zákon o rybářství sám přímo uvádí i další možná dělení rybářských revírů, a sice na lovný rybářský revír, chovný rybářský revír, revír s režimem „chyt' a pust'“ a rybářský revír s režimem účelového rybářského hospodaření.

³⁵¹ Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 381/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 216/2018 Z. z., o rybárstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

³⁵² Ustanovení § 12 Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 381/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 216/2018 Z. z., o rybárstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

³⁵³ Viz. kapitola „lovné ryby“

³⁵⁴ Ustanovení §2, odst. (2), písm. k) Zákona č. 216/2018 Z. z., o rybárstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Zákon o rybářství, stejně jako český zákon o rybářství, upravuje tzv. chráněné rybí oblasti, ve kterých platí přísnější režim ochrany ryb. Zatímco česká právní úprava stanovuje, že v chráněné rybí oblasti může být lov ryb omezen či zakázán, slovenská právní úprava lov ryb v chráněné rybí oblasti přímo zakazuje ze zákona.

Způsoby lovu ryb na Slovensku

Zákon o rybářství obsahuje taxativní výčty zakázaných způsobů lovu pro jednotlivé druhy vod. Ze zakázaných způsobů lovu jsou rovněž možné výjimky, například z důvodu vědeckého výzkumu. Úprava zakázaných způsobů lovu zákonem o rybářství celkově působí přehledněji než ta česká.

Výčet povolených způsobů lovu ryb na Slovensku je dále upraven v podzákoněm právním předpisu.³⁵⁵

³⁵⁵ Ustanovení §18 Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 381/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 216/2018 Z. z., o rybárstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

5.3. Právní úprava rybnářství v Polsku

Vzhledem k tomu, že Polsko je státem, který má přístup k moři, je polská právní úprava diferencovaná na mořský a vnitrozemský rybolov. Vnitrozemský rybolov upravuje zákon ze dne 18. května 1985 č. Dz.U. nr. 21 poz. 91 o rybactwie śródlądowym ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vnitrozemském rybolovu“). Zákon o vnitrozemském rybolovu, ač byl několikrát novelizován, dle mého názoru stále neodpovídá úrovni českého zákona o rybnářství a je celkově velmi málo přehledný.

Vymezení rybnářství v zákoně o vnitrozemském rybolovu

Zákon o vnitrozemském rybolovu se vztahuje na otázky ochrany, chovu odchovu a lovu ryb ve vnitrozemských vodách³⁵⁶, nicméně definici pojmu rybnářství tak, jak jsme na to zvyklí z českého a slovenského zákona, neuvádí.

Subjekty oprávněné lovit ryby v Polsku

Obdobně jako v České republice a na Slovensku, platí i v Polsku, že kdo chce ryby lovit, musí k tomu mít při sobě rybnářský lístek a povolenku k lovu ryb, kterou vydává uživatel rybnářského revíru. Polská právní úprava rovněž umožňuje lov ryb osobám mladším čtrnácti let bez rybnářského lístku, pokud osoba loví pod dohledem osoby, která je držitelem příslušných oprávnění.³⁵⁷

Lovné ryby v Polsku

Podobně jako česká a slovenská právní úprava, řeší i ta polská minimální lovné míry ryb, které jsou stanoveny v prováděcím právním předpise³⁵⁸, a problematiku nepůvodních a invazivních druhů.

Období lovu ryb v Polsku

Polská právní úprava, stejně jako ta česká, stanovuje doby hájení jednotlivých druhů ryb. Odlišností ovšem je, že polská právní úprava už nestanovuje denní doby lovu ryb.

³⁵⁶ Ustanovení článku 1, odst. (1) Ustawa o rybactwie śródlądowym z dnia 18 kwietnia 1985 Dz.U. z 1985r. Nr 21, poz. 91

³⁵⁷ Ustanovení článku 7 Ustawa o rybactwie śródlądowym z dnia 18 kwietnia 1985 Dz.U. z 1985r. Nr 21, poz. 91

³⁵⁸ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 listopada 2001 r. w sprawie połowu ryb oraz warunków chowu, hodowli i połowu innych organizmów żyjących w wodzie.

Území lovu ryb v Polsku

I v Polsku jsou péče o ryby, jejich chov i jejich ochrana organizovány zejména v rámci revírů, přičemž způsob jejich vzniku upravuje podzákoný právní předpis³⁵⁹. Polská legislativa nedělí revíry na pstruhové a mimopstruhové, jako to činí úprava česká.

Zmíněný podzákoný právní předpis rovněž upravuje polskou obdobu chráněných rybích oblastí.

Skutečnost, že pravidla pro zakládání rybářských revírů jsou stanovena na úrovni podzákoného právního předpisu, dle mého názoru nelze hodnotit kladně. Vymezení rybářských revírů přímo ovlivňuje možnosti ochrany a péče o ryby, a jako takové by mělo mít oporu v zákoně.

Způsoby lovu ryb v Polsku

Polská úprava rovněž obsahuje výčet zakázaných způsobů lovu, který přibližně odpovídá výčtu, který můžeme najít v zákoně o rybářství. Velkým rozdílem je ovšem lov harpunou, který je v Polsku povolen, zatímco český zákon na ochranu zvířat proti týrání jej výslovně zakazuje. Možnost lovu ryb harpunou se do zákona o vnitrozemském rybolovu pravděpodobně propisuje z úpravy mořského rybolovu. Podrobnosti povolených způsobů lovu ryb jsou stanoveny v prováděcím právním předpise³⁶⁰.

³⁵⁹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 listopada 2001 r. w sprawie połowu ryb oraz warunków chowu, hodowli i połowu innych organizmów żyjących w wodzie.

³⁶⁰ tamtéž

Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo vylíčit základní rysy právní úpravy myslivosti a rybářství, hodnocení současné právní úpravy z hlediska připravenosti na změny v přírodě, které sebou přináší probíhající klimatická změna. Dílčími cíli této diplomové práce bylo nalezení odpovědi na otázky: *„Pečuje česká úprava dostatečně o zachování biologické rozmanitosti?“*, *„Bojuje česká právní úprava efektivně s invazivními a nepůvodními druhy?“* a *„Je česká právní úprava připravená na změny v chování zvířat, které nevyhnutelně nastanou v souvislosti s klimatickou změnou?“* V průběhu psaní jsem postupně posuzoval českou právní úpravu myslivosti a rybářství a alespoň částečně našel odpovědi na vymezené otázky.

V úvodní kapitole se soustředím na faktické vymezení pojmu „klimatická změna“, který je zásadním termínem této diplomové práce, jako změn podnebí, tedy dlouhodobého stavu počasí, které se projevují zejména v růstu či naopak ve snižování teploty. První kapitola rovněž blíže vymezuje předmět otázek zkoumaných jako dílčí cíle, a sice se zde stručně v obecných rysech snažím vymezit problémy životního prostředí, které se pojí s klimatickou změnou. Tyto problémy jsou úbytek biologické rozmanitosti, neboli ztráty na biodiverzitě, šíření nepůvodních druhů a změny v chování zvířat. V rámci celé diplomové práce pak uvádím jednotlivé případy z živočišné říše, které demonstrují existenci dopadů klimatické změny na jednotlivé druhy.

V druhé kapitole nejprve na náboženských příkladech demonstruji historické kořeny myslivosti a rybářství. I o tyto příklady lze opřít chápání myslivosti a rybářství jako kulturního bohatství a odůvodněnost požadavku na zachování tradic v těchto odvětvích. V rámci vymezení zásadních milníků vývoje myslivosti a rybářství se dotýkám i vývoje výměry honiteb, která je později v práci předmětem mé kritiky. Rovněž zde zmiňuji i zemský zákon č. 22/1882 čes. z.z., o zvelebení rybářství ve vnitrozemských vodách, který zavádí dělení vod na vody pstruhové a mimopstruhové a doby hájení jednotlivých druhů ryb. Tyto instituty jsou významnými nástroji ochrany ryb i v současné době a na jejich přítomnosti ve zmiňovaném zákoně můžeme demonstrovat zájem o ochranu české přírody již v 19. století.

V následující kapitole jmenuji významné mezinárodní smlouvy z oblasti práva životního prostředí, které se dotýkají úpravy myslivosti či rybářství a ovlivňují právní úpravu těchto dvou odvětví v České republice. Ze jmenovaných mezinárodních smluv jsou vzhledem k tématu

diplomové práce podstatné zejména úmluva o biologické rozmanitosti a úmluva CITES. Úmluva o biologické rozmanitosti, resp. její tematické programy, aktivně propojuje téma klimatické změny a téma ochrany biodiverzity. Úmluva CITES se sice primárně stará o zamezení vyhynutí ohrožených druhů v důsledku obchodu s nimi, nicméně regulací mezinárodního obchodu s živočišnými druhy rovněž nepřímo chrání smluvní státy před zavlečením nepůvodních druhů.

Třetí kapitola rovněž zmiňuje úpravu evropského práva, která se propisuje do české právní úpravy myslivosti a rybářství. Významnými akty v této oblasti jsou směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích, které harmonizují úpravy jednotlivých členských států EU. Podstatná je i judikatura k jednotlivým směrnicím. Jako zásadní rozhodnutí vzhledem k tématu diplomové práce uvádím rozhodnutí C-247/85 Komise vs. Belgie či C-252/85 Komise vs. Francie, ve kterých SDEU konstatuje, že členské státy mají povinnost zajistit ochranu všech druhů ptáků, které směrnice vyjmenovává. Tímto způsobem zajištěna ochrana evropských druhů ptáků i mimo jejich tradiční území výskytu a jsou chráněni i pro případ změn v migračních trasách v důsledku klimatických změn, které se v přírodě již projevují, jak je v práci doloženo na tiskově zprávě Ústavu výzkumu globální změny AV ČR v.v.i.

Dále v práci zmiňuji jednotlivé systémy myslivosti, které se projevují v národních úpravách členských států, tyto systémy propojují s biocentrickým a antropocentrickým pojetím ochrany ŽP. Zmiňuji problematiku rybářské politiky EU, která je účinným nástrojem v boji proti ztrátám na biodiverzitě v důsledku intenzivního rybolovu. Pro ČR z ní plynou zejména výhody spočívající v poskytování finančních prostředků z finančního nástroje společné rybářské politiky – Evropského rybářského fondu, které se využívají na obnovu populace úhoře říčního, který se v důsledku intenzivního lovu stal kriticky ohroženým druhem. V poslední podkapitole se dotýkám systému právní úpravy myslivosti a rybářství České republiky a zejména zde oceňuji přehlednost úpravy rybářství oproti úpravě myslivosti, která spočívá v malém počtu podzákoných právních předpisů navazujících na zákon o rybářství. Úpravu dílčích otázek na úrovni podzákoných předpisů (zejm. seznamy nepůvodních a invazivních druhů či doby lovu) hodnotím kladně, jelikož změna takového právní předpisu je jednodušší, a je zde tedy možnost rychlejší reakce na projevy klimatické změny v české přírodě.

Čtvrtá a pátá kapitola jsou stěžejními kapitolami celé diplomové práce, neboť se zabývají samotnou právní úpravou myslivosti a rybářství. Zvláštní pozornost při zpracování práce jsem

věnoval problematice evidenční karty loveckého dravce, jejíž obsahové náležitosti nejsou v současné době řešeny na zákonné úrovni ani na úrovni podzákonných předpisů. Evidenční karty loveckých dravců vydávají jednotlivé sokolnické organizace ze své vlastní iniciativy. Kontrola využívání loveckých dravců není v praxi příliš důsledná a jako taková je předmětem mé kritiky v práci. Mám za to, že důslednější kontroly evidenčních karet loveckých dravců by mohly přispět k omezení obchodu s dravci, které jsou chráněny podle CITES.

S ohledem na vytyčené dílčí cíle je třeba zmínit plán mysliveckého hospodaření a povinnost evidence zvěře v honitbě jako účinné nástroje, které umožňují aktivní obranu proti negativním důsledkům klimatické změny v přírodě, neboť uživatel honitby při vypracování plánu mysliveckého hospodaření musí brát v potaz celkový stav ekosystému. Kdyby uživatel honitby zpracoval myslivecký plán v rozporu s potřebami ekosystému, je zde možnost zásahu orgánu státní správy myslivosti do stavů zvěře v honitbě, která představuje účinnou možnost obrany proti laxnímu přístupu uživatele honitby k přemnoženým druhům zvěře v honitbě. V práci rovněž zmiňuji povinnost náhrady škody na zvěři v případě ohrožení genofondu původních druhů zvěře, která představuje prevenci proti úmyslnému šíření nepůvodních druhů do honitby, a možnost orgánu státní správy myslivosti rozhodnout o zrušení chovu druhu zvěře v honitbě, která při správném užití může rovněž pomoci v boji proti nepůvodním druhům.

Naopak právní úpravě lze vytknout neaktuálnost vyhlášky ministerstva zemědělství č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd stanovující normované stavy zvěře v různých honitbách v České republice. Tato vyhláška nebyla od svého přijetí novelizována a právní úprava tedy dostatečně nereflektuje důsledky klimatické změny, které česká příroda již pociťuje. Právní úpravě lze rovněž vytknout formulaci ustanovení § 40 zákona o myslivosti, které je formulováno příliš úzce, a stát tedy tímto způsobem nemá možnost rozhodnout o mimořádném lovu mimo stanovenou dobu a účinně se tak bránit proti jednotlivým invazivním druhům, a absenci rozdělení druhů zvěře na původní a v minulosti uměle introdukované.

Kladně lze hodnotit i možnost lovu mimo honitbu, který umožňuje § 41 zákona o myslivosti. Toto ustanovení totiž umožňuje reagovat na průniky zvěře do intravelánu obcí, které mohou být v některých případech chápány i jako změny v chování zvířat v důsledku klimatické změny. Vzhledem k tématu diplomové práce zde naopak zákonu o myslivosti vytýkám ustanovení o

rozloze honiteb. Jelikož dle mého názoru nelze vyloučit, že s nastávající klimatickou změnou a jejími důsledky i dalším důvodům, se bude pravděpodobně zvětšovat potřeba zvěře putovat za potravou či hledání vhodných stanovišť k výchově mláďat apod.

Nemalou roli při ochraně biodiverzity a divoké přírody při výkonu myslivosti hrají mezinárodní organizace zabývající se myslivostí, které popisují v podkapitole „institucionální zabezpečení myslivosti“. Zejména můžeme ocenit činnost mezinárodní rady pro lov a ochranu zvěře.

Na závěru čtvrté kapitoly provádím nástin právních úprav slovenské a polské. Obě úpravy jsou té české velmi podobné, nicméně nacházíme zde i oblasti, které by mohly sloužit jako zdroj inspirace pro úpravu českých zákonů. Zejména jde o již zmiňované minimální výměry honiteb, ve kterých Česká republika výrazně zaostává za svými sousedy. Rovněž za povšimnutí stojí povinnost členství slovenských myslivců v profesní komoře, či povinnost pravidelného přezkušování polských myslivců, která by dle mého názoru měla za výsledek kvalitnější ochranu přírody a účinnější uvádění nových vědeckých poznatků do praxe.

Následně se v práci věnuji právní úpravě rybářství. Kritiku si dle mého názoru zaslouží v zákoně uvedená možnost získat v některých případech rybářský lístek bez složení zkoušky z odborných znalostí. Taková osoba může být dle mého názoru potenciálně nebezpečná pro životní prostředí, pokud by například v důsledku své neznalosti napomohla šíření invazivních druhů ryb v českých vodách. Povinnost evidování úlovků kladenou na rybáře naopak lze hodnotit velmi kladně, jelikož taková evidence může být účinným nástrojem v boji proti invazivním druhům ryb. V práci se rovněž zabírám lovem ryb pomocí elektrického proudu, o němž má většinou veřejnost poměrně zkreslené představy, a je často označován za krutý a nelidský. Tento způsob lovu ryb je nicméně pro svou efektivitu jedním z neopomenutelných nástrojů při ochraně rybí osádky při určitých situacích a skutečnost, že jej zákon o rybářství umožňuje, lze označit za veskrze pozitivní.

Definice lovu ryb je v zákoně o rybářství nejednoznačná, kdy na jedné straně lze chápat lov jako činnost směřující k ulovení ryby a na straně druhé jako ulovení a přisvojení si ryby. Tato dvojkolejnost by měla dle mého názoru být odstraněna. Zákonná úprava dělí lovné ryby do několika kategorií. Za zvláštní pozornost stojí úprava možnosti introdukce nepůvodních druhů ryb do českých vod navazující na zákon o ochraně přírody a krajiny.

Právní úprava doby hájení ryb, stejně jako doby hájení zvěře v rámci právní úpravy myslivosti, vycházejí zejména z biologických poznatků o rozmnožování daných druhů. Ohledně území lovu ryb vzhledem k probíhající klimatické změně lze kladně hodnotit zachování tradičního rozdělení vod na vody pstruhové a mimopstruhové, přičemž ochrana vod pstruhových je do značné míry přísnější. Jak v práci zmiňuji, pstruhové revíry jsou více ohrožené klimatickou změnou a jejich přísnější ochranu lze jen kvitovat.

Zákon o rybářství, stejně jako zákon o myslivosti, obsahuje výčet zakázaných způsobů lovu, které lze dělit do několika kategorií. Systematicky nelogicky je v zákoně u zakázaných způsobů lovu řazena o povinnost zdržet se vracení invazních nepůvodních druhů ryb zpět do vody. Tato povinnost nutí rybáře k aktivní účasti na ochraně před invazními druhy a v práci její přínos oceňuji.

Následně se v práci věnuji institucionálnímu zajištění rybářství. Z mého pohledu je zde oproti myslivosti zásadní rozdíl v důrazu na rybářské tradice. Český rybářský svaz provádí své činnosti (např. zarybňování revírů či aktivní ochranu ryb při výstavbě dotýkající se koryta řek) především v zájmu ochrany přírody, a zájem na zachování rybářských tradic je oproti myslivosti až na místě posledním. V činnostech Českomoravské myslivecké jednoty můžeme častěji sledovat rozkol mezi zájmy na ochraně přírody a zájmy jednotlivých členů.

S ohledem na zahraniční právní úpravy rybářství je třeba uvést, že česká právní úprava by se od té slovenské měla inspirovat zejména co do úpravy definice lovu ryb, jak již bylo zmíněno výše. Polská právní úprava vnitrozemského rybolovu je oproti té české na značně nižší legislativní úrovni. Polské úpravě lze vytknout zejména absenci rozdělení vod na vody pstruhové a mimopstruhové a skutečnost, že podmínky pro vyhlášení rybářských revírů jsou stanovené na podzákonné úrovni. Rozdílem mezi českou a polskou úpravou je i možnost lovu ryb harpunou, který umožňuje polská úprava, zatímco český zákon na ochranu zvířat proti týrání tento způsob lovu výslovně zakazuje.

Vzhledem k výše uvedenému hodnotím první cíl této diplomové práce za naplněný – čtenář by si po přečtení mé diplomové práce měl vytvořit poměrně ucelený obrázek o základních rysech právní úpravy myslivosti a rybářství v České republice. K naplnění druhého ze dvou cílů došlo prostřednictvím nalezením alespoň částečných odpovědí na jednotlivé dílčí otázky vymezené v úvodu diplomové práce.

„Pečuje česká úprava dostatečně o zachování biologické rozmanitosti?“

Do české právní úpravy se propisují předpisy mezinárodního práva, které úbytek biodiverzity řeší komplexně. Vzhledem k myslivosti a rybářství nelze také přínos na ochraně biodiverzity odepřít mezinárodním organizacím, které spojují myslivce a rybáře více zemí světa. A stejně tak i zájmovým sdružením, ve kterých se spojují myslivci i rybáři, zde lze zejména vyzdvihnout činnost Českého rybářského svazu.

Jak je výše zmíněno, tak česká úprava myslivosti vykazuje určité mezery v oblasti sokolnictví a je nutné také konstatovat, že péče o zachování biodiverzity a boj s invazivními druhy jsou spojenými nádobami.

„Bojuje česká právní úprava efektivně s invazivními a nepůvodními druhy?“

Předně je třeba ocenit preventivní povinnost předchozího povolení dle § 5, odst. (4) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny s introdukcí nového druhu do české přírody.

Odpověď na tuto otázku je nutné rozdělit vzhledem k jednotlivým činnostem.

U myslivosti lze ocenit právní úpravu regulace některých druhů živočichů, které nejsou považovány za zvěř, a možnost orgánu státní správy myslivosti rozhodnout o zrušení chovu daného druhu zvěře v honitbě. Nicméně celkově bych právní úpravě vytkl relativní absenci tlaku na myslivce, který by měl za následek aktivní snižování stavů v minulosti uměle introdukovaných či invazivních druhů zvěře, jako jsou například muflon či jelen sika. Takový tlak by mohl spočívat v zákonném rozdělení druhů zvěře na druhy původní a druhy v minulosti uměle introdukované, jejichž lov by byl preferovaný. Rovněž je dle mého názoru třeba přeformulovat ustanovení o mimořádném lovu mimo stanovenou dobu a rozšířit jej i na případy, kdy je nutné regulovat stavy zvěře.

Situaci u rybářství lze hodnotit kladně. Zejména musíme ocenit povinnost evidence úlovků a zákaz vracení nepůvodních druhů zpět do vody

„Je česká právní úprava připravená na změny v chování zvířat, které nevyhnutelně nastanou v souvislosti s klimatickou změnou?“

Změny v chování zvířat se v současné době projevují v českých podmínkách zejména průnikem přemnožených druhů zvěře do intravelánu obcí. Lze předpokládat, že tyto průniky budou čím dál tím častější vzhledem k úbytku potravy v důsledku klimatické změny. Českou právní úpravu myslivosti lze hodnotit jako dostatečně připravenou, neboť zákon o myslivosti umožňuje za určitých podmínek provádět lov i mimo honební pozemky.

Dalšími změnami v chování zvířat mohou být změny migračních tras zejména stěhovavých druhů ptáků. Toto může být problematické zejména vzhledem k tomu, že se tyto druhy ptáků mohou nově vyskytnout i mimo oblast své právní ochrany. V tomto ohledu musíme zmínit zásadní význam evropské směrnice o ptácích, která zajišťuje ochranu všech druhů evropských ptáků ve všech členských státech EU.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

- ACOT, Pascal. *Historie a změny klimatu: od velkého třesku ke klimatickým katastrofám*. Přeložil Věra HRUBANOVÁ. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0869-3.
- BEDNÁŘ, Radomír. *Lov ryb elektrickým agregátem*. Praha: Český rybářský svaz - Rada, c2010. ISBN 978-802546834-0.
- Biologická rozmanitost a změna podnebí: Současný stav a předpověď dalšího vývoje. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2009, **2009**(7). ISSN 1210-258X.
- BUBELÍNY, Lubomír. Lov a jeho právní úprava. *České právo životního prostředí: vědecký časopis*. Česká společnost pro právo životního prostředí, 2015, **2015**(2), 69-103. ISSN 1213-5542.
- ČECH, Martin a Pavel ČECH. Význam trvalých hnízdních stěn pro ledňáčka říčního. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2023, **2023**(2). ISSN 1210-258X.
- DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Zemědělské právo*. Beroun: Eva Rozkotová Publishing, 2021. ISBN 9788087488430.
- DELIVERING ALIEN INVASIVE SPECIES INVENTORIES FOR EUROPE (DAISE). *Handbook of Alien Species in Europe*. Springer-Verlag GmbH, 2009. ISBN 978-1402082795. str 119-129.
- DRMOTA, Josef. Pohled do historie lovu zvěře. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2006, **2006**(8), 10. ISSN 0323-214X.
- HANZAL, Vladimír. *Myslivost II*. II. upravené vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze ve spolupráci s Druckvo, spol. s r.o., 2018. ISBN 978-80-213-2857-0.
- IZSÓF, Ondřej. Legalizace lovecké lukostřelby v ČR. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2019, **2019**(12), 79. ISSN 0323-214X.
- JURAJDA, Pavel a Lukáš KALOUS. Nepůvodní druhy ryb ve vodách ČR – stav a priority. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2022(4). ISSN 1210-258X.
- KAMLER, Jiří, Miroslav HOMOLKA a Petr KOUBEK. Muflon v lesním prostředí: jeho soužití s vegetací a ostatními druhy spárkaté zvěře. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2004, **2004**(2), ISSN 0323-214X.
- KOZUBNÍKOVÁ, E. a A. PETRUSEK. Račí mor – přehled dosavadních poznatků o závažném onemocnění raků a zhodnocení situace v české republice. *Bulletin VÚRH Vodňany*. 2009, **2009**(45) ISSN 0007-389X.
- KUTÍLEK, Miroslav. *Racionálně o globálním oteplování*. Bod (Dokořán). Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-183-3.

- NEPRAŠ, Karel a kol. Dopady vliv přemnožené zvěře na nelesní ekosystémy údolí Labe. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2023, **2023**(1). ISSN 1210-258X.
- NOVÁK, Rudolf. Myslivecká legislativa ve státech EU. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2007, **2007**(7), 10. ISSN 0323-214X.
- PETR, Bohuslav a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-782-9.
- PLESNÍK, Jan. Změny podnebí působí na biologickou rozmanitost významně již dnes. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2020, **2020**(5). ISSN 1210-258X.
- PLESNÍK, Jan. *Biologická rozmanitost na Zemi: stav a perspektivy*. Přeložil Petr ROTH. Praha: Scientia, 2004. ISBN 80-7183-331-2.
- POSPÍŠIL, Otto. *Atlas našich ryb*. České vyd. [2.], (dopl. a aktualiz.). Ilustroval Květoslav HÍSEK. Praha: Ottovo nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7360-755-5.
- STEJSKAL, Vojtěch a Jiří ZICHA. *Judikatura Soudního dvora Evropské unie v oblasti ochrany přírody*. Ministerstvo životního prostředí, 2011. ISBN 978-80-7212-562-3. str. 8-9.
- STRAKA, Bohumil. Nový zákon o myslivosti. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2018, **2018**(4), 4. ISSN 0323-214X.
- ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-836-0.
- ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-836-0.
- ŠTĚPÁNEK, Petr. Záchrana karase obecného. *Ochrana přírody: časopis státní ochrany přírody*. 2023, **2023**(4). ISSN 1210-258X.
- TERYNGEL, Jiří. Myslivecká stráž je úřední osobou, kdykoli je v honitbě. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2020, **2020**(2), 10. ISSN 0323-214X.
- VÁCA, David. Na kachny možná nebude čím střílet. *Svět myslivosti: Měsíčník pro myslivce a přátele přírody*. 8n. 1., **2011**(8). ISSN 1212-8422.
- VODŇANSKÝ, Miroslav. Minimální velikost honiteb. *Myslivost: stráž myslivosti*. 2009, **2009**(12), 12. ISSN 0323-214X.
- VOREL, Aleš, Tomáš DOSTÁL, Jitka UHLÍKOVÁ, Jana KORBELOVÁ a Petr KOUDELKA. *Průvodce soužití s bobrem*. 1. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2016. ISBN 978-80-213-2667-5.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

About FACE. European Federation for Hunting and Conservation. *face.eu* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.face.eu/about-face/>.

About the CIC - Game and Wildlife Conservation. *cic.cz* | [online]. [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <http://www.cic-wildlife.org/the-cic/about-the-cic/>.

About Us. *Safari Club International. Safariclub.org* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://safariclub.org/about-us/>.

Amurský lysec: Obrovský úspěch! Čeští vědci vyšlechtili nové plemeno kapra!. KRUS, Viktor. *InRybar.cz váš rybářský server* [online]. 2016 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.inrybar.cz/rybarske-rady/rybarska-veda/amursky-lysec-obrovsky-uspech-cesti-vedci-vyslechtili-nove-plemeno-kapra/>

Arctic Squirrels Are Feeling the Heat of Climate Change. GODIN, Melissa. *The New York Times* [online]. 2023 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2023/05/25/climate/arctic-squirrels-climate-change.html>.

BBC Earth, Fishing with birds - Wild China. *BBC.co.uk* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/programmes/p025znmn>.

Bernská úmluva. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit. 03.06.2023]. Dostupné z: <https://nature.cz/bernska-umluva>.

Bison History Timeline. *All About Bison* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z <https://allaboutbison.com/bison-in-history/bison-timeline/>

CITES. *Ministerstvo životního prostředí*. [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy.

Co je ČMMJ?. *Cmmj.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cmmj.cz/co-je-cmmj/>.

Co je to spárkatá zvěř? ŘEHÁK, Libor *Český rozhlas* [online]. 2001 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/co-je-sparkata-zver-7865052>.

Co přináší nová zpráva o invazních nepůvodních druzích? DVOŘÁKOVÁ, Mirka. *Ekolist.cz* [online]. 2023 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/priroda/co-prinasi-nova-zprava-o-invaznich-nepuvodnich-druzich>.

Constitution. International Association for Falconry. *iaf.org* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://iaf.org/constitution/>.

Čolky ohrožuje klimatická změna. Brání se různou rychlostí metabolismu. MATUŠKOVÁ, Leona *Akademie věd České republiky* [online]. 2022 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/biologicko-ekologicke-vedy/Colky-ohrozuje-klimaticka-zmena.-Brani-se-ruznou-rychlosti-metabolismu/>.

Denní doby lovu ryb pro rok 2022 a 2023. *Rybářské návody - Návody a tipy pro rybáře. Stručně, jasně, bez omáčky.* [online]. 2022 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybarske-navody.cz/2022/04/28/denni-doby-lovu-ryb-v-mimopstruhovem-a-pstruhovem-reviru/>

Doby hájení ryb (kapra, štiky, sumce, candáta, okouna, parmy, tlouště, bolena...). *Rybářská.cz. Vše o rybách a rybaření. Chytání ryb. Články o rybaření* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://rybarska.cz/doby-hajeni-ryb/>

DVOŘÁK, Petr. Myslivost – historický vývoj právní úpravy. *Právní prostor.cz* [online]. 2017 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/myslivost-historicky-vyvoj-pravni-upravy>.

ENVIRONMENT. *The Federation of European Aquaculture Producers* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://feap.info/index.php/data/all-you-need-to-know/environment/>.

Eurostat Data Browser. *Eurostat - European Commission* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tag00075/default/table?lang=en>.

Evropsky významné lokality. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://nature.cz/evropsky-vyznamne-lokality>.

Fakta o klimatu. *Fakta o klimatu* [online]. [cit: 2023-10-17]. Dostupné z: <https://faktaoklimatu.cz/temata/klimaticka-zmena>.

FEAP. *The Federation of European Aquaculture Producers* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://feap.info/>

Historie ČMMJ. *ČMMJ* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cmmj.cz/historie-cmmj/>.

Historie. *Český rybářský svaz MO Soutice* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <http://www.mo-soutice.cz/historie>.

Historie. *Řád svatého Huberta radsvatehohuberta.cz.* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <http://www.radsvatehohuberta.cz/cs/o-radu/historie>.

Chyt' a pust' je týrání ryb! O metodě lovu "chyt' a pust'. *Rybářská.cz. Vše o rybách a rybaření. Chytání ryb. Články o rybaření* [online]. [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <https://rybarska.cz/chyt-a-pust/>.

Invazi sumců v jezerech Itálie a Portugalska pomohou zastavit i hydrobiologové z Biologického centra. *HYDROBIOLOGICKÝ ÚSTAV. hbu.cas.cz* [online]. 2022 [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <https://www.hbu.cas.cz/novinky/novinka/6665-invazi-sumcu-v-jezerech-italie-a-portugalska-pomohou-zastavit-i-hydrobiologove-z-biologickeho-centra/>.

Jelen sika je v českých lesích katastrofa, říká etolog Luděk Bartoš. KOVAŘÍKOVÁ, Zdeňka. *Ekolist.cz* [online]. 2022 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z:

<https://ekolist.cz/cz/publicistika/rozhovory/jelen-sika-v-ceskych-lesich-je-katastrofa-rika-etolog-ludek-bartos>.

Mapa k zákazu olovených broků na mokřadech. *mzp.cz* [online]. 2023 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/news_20230905_Mapakzakazuolovenychbrokunamokradech.

MEMBERS. *The Federation of European Aquaculture Producers* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://feap.info/index.php/members/>.

Mimopstruhové revíry. *Český rybářský svaz. rybsvaz.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/reviry/previry>.

Myslivost. *VÚLHM.cz* [online] [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.vulhm.cz/o-ustavu/seznam-utvaru/myslivost/>.

Nejtvrďší rybářská práce? Odlov s elektřinou je dřina, která ale zachraňuje ryby. *InRybar.cz váš rybářský server* [online]. 2022 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.inrybar.cz/nejtvrdsi-rybarska-prace-odlov-s-elektrinou-je-drina-ktera-ale-zachranuje-ryby/>.

Nepůvodní a invazní druhy. *Ministerstvo životního prostředí České republiky*. [online]. [cit: 2023-10-17]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/nepuvodni_a_invazni_druhy.

Nová studie odhaluje dramatický úbytek evropských ptáků. *Česká společnost ornitologická*. [online]. 2021. [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <https://www.birdlife.cz/nova-studie-odhaluje-dramaticky-ubytek-evropskych-ptaku/>.

O nás. *Český rybářský svaz. rybsvaz.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/o-crs/o-nas?start=1>.

O ústavu. *Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický (VÚRH)*. [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.frov.jcu.cz/cz/fakulta/soucasti-fakulty/vyzkumny-ustav-rybarsky-a-hydrobiologicky>

Ochrana volně žijících ptáků. *Eur-lex* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/conservation-of-wild-birds.html>.

ORGANISATION. *The Federation of European Aquaculture Producers* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://feap.info/index.php/about/organisation/>.

Organizační členění a volené orgány. *Český rybářský svaz. rybsvaz.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/o-crs/jak-funguje-cesky-rybarsky-svaz/organizacni-cleneni-a-volene-organy>.

Počet rybářů v ČR stále roste, pokles hlásí pouze Středočeský územní svaz. KOŽUŠNÍK, Marek. *irybarstvi.cz* [online]. 2023 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://irybarstvi.cz/pocet-rybaru-v-cr-stale-roste-pokles-hlasi-pouze-stredocesky-uzemni-svaz/>.

Pojmy polní a lesní honitba, tah. ČECHURA, Vladimír, *Archiv právní poradny JUDr. Čechury* [online]. [cit 2023-10-21], dostupné z: <https://www.myslivost.cz/Poradny/Pravni-poradna/pojmy-polni-a-lesni-honitba--tah>.

Pstruhové revíry. *Český rybářský svaz. rybsvaz.cz* [online]. [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/reviry/pstruhove>.

Ptačí oblasti v České republice. *Česká společnost ornitologická*. [online] [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.birdlife.cz/o-ptacich/ptaci-oblasti-v-ceske-republice/>

Ramsarská úmluva o mokřadech. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/ramsarska_umluva_o_mokradech.

Red list of threaded species. European Eel. *iucnredlist.org* - [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.iucnredlist.org/species/60344/152845178>.

Ryba – symbol věčného života. LOTOCKI, Tomáš. *Chytej.cz - Nejlepší internetový revír - voda, ryby, rybáři a rybaření* [online]. 2013 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1443/ryba-symbol-vecneho-zivota/>.

Rybářská politika. *Euroskop* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/vnitri-trh/rybarska-politika/>.

Rybářské sdružení České republiky představuje se vám. *Rybářské sdružení České republiky. cz-ryby.cz* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cz-ryby.cz/sdruzeni/o-nas>.

Ryby v ohrožení! Pomoci rybářům má studie vědců. *Rybářský rozcestník* [online]. 2018 [cit: 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.rybarskyrozcestnik.cz/ryby-v-ohrozeni-pomoci-rybarum-ma-studie-vedcu/>.

Slovensko končí s lovem vlka, zařadilo ho mezi chráněná zvířata. BOBOK, Adrian. *Ekolist.cz* [online]. 2021 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/slovensko-konci-s-lovem-vlka-zaradilo-ho-mezi-chronena-zvirata>.

Statut ochrany. *Protection of large carnivores. carnivores.eu* [online]. [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <https://carnivores.eu/vlk/na-slovensku/statu-ochrany>.

Úhoř říční – od A do Z 3: Lov úhoře v proměnách času. LOTOCKI, Tomáš. *Chytej.cz - Nejlepší internetový revír - voda, ryby, rybáři a rybaření* [online]. 2014 [cit: 2023-10-21] Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1540/uhor-ricni-od-a-do-z-3-lov-uhore-v-promenach-casu/>.

Úmluva CITES. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://nature.cz/umluva-cites>.

Úmluva o biologické rozmanitosti a ochrana biodiverzity. *Ministerstvo životního prostředí*. [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/ochrana_biodiverzity_umluva

Úmluva o biologické rozmanitosti. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR - AOPK ČR* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://nature.cz/umluva-o-biologicke-rozmanitosti>

Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Bonnská úmluva). *Ministerstvo životního prostředí*. [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/bonnska_umluva.

Upozornění na zákaz používání olověných broků v mokřadech. *cizp.cz* [online]. 2023 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cizp.cz/aktuality/upozorneni-na-zakaz-pouzivani-olovenych-broku-v-mokradech>.

V České republice se objevil nový invazní nepůvodní druh ryby – hlavačkovec Glenův. MAREŠ, Lukáš. *Český rybářský svaz Ústí nad Labem* [online]. 2023 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.crsusti.cz/cz/aktuality/v-ceske-republice-se-objevil-novy-invazni-nepuvodni-druh-ryby-a-hlavackovec-glenuv>.

V České republice se poprvé rozmnožili šakali. Daří se jim u nás skvěle. KARLÍK, Tomáš. *ČT24* [online]. 2017 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2183266-v-ceske-republice-se-poprve-rozmnozili-sakali-dari-se-jim-u-nas-skvele>.

Výzva Jakuba Vágnera: Slavný rybář chce prosadit rybolov od 4 do 24 hodin po celý rok!. KRUS, Viktor. *InRybar.cz váš rybářský server* [online]. 2017 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.inrybar.cz/novinky/vyzva-jakuba-vagnera-slavny-rybar-chce-prosadit-rybolov-od-4-do-24-hodin-po-cely-rok/>.

Who we are. *C I P S* [online]. [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.cips-fips.com/cips/index2.html>

Z české zemědělské krajiny mizí vlaštovky i sýčci, škodí jim modernizace farem. MATUŠKOVÁ, Leona *Akademie věd České republiky* [online]. 2023 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/biologicke-ekologicke-vedy/Colky-ohrozuje-klimaticka-zmena.-Brani-se-ruznou-rychlosti-metabolismu/>.

Za třicet let zmizelo 90 procent úhořů. Hlavně kvůli masivnímu pašování pro asijskou kuchyni. Tenevova, Nikola. *ČT24* [online]. 2019 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2869082-za-tricet-let-zmizelo-90-procent-uhoru-hlavne-kvuli-masivnimu-pasovani-pro-asijskou>.

3. Seznam použitých právních předpisů

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2021/57, ze dne 25. ledna 2021, kterým se mění příloha XVII nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek

Nařízení vlády č. 145/2022 Sb., o stanovení vybraných nepůvodních druhů ryb, k jejichž vysazování v rybářském revíru se nevyžaduje povolení k záměrnému rozšíření nepůvodního

druhu do krajiny podle zákona o ochraně přírody a krajiny (nařízení vlády o vybraných nepůvodních druzích ryb)

Obecný občanský zákoník 1811

Prováděcí nařízení komise (EU) 2016/1141 ze dne 13. července 2016 kterým se přijímá seznam invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Unii podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 listopada 2001 r. w sprawie połowu ryb oraz warunków chowu, hodowli i połowu innych organizmów żyjących w wodzie.

Rozporządzenie ministra środowiska z 23 marca 2005 w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz (DzU).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků.

SMĚRNICE RADY 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Smlouva o fungování Evropské unie.

Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES).

Úmluva o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva (Ramsarská úmluva).

Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bernská úmluva).

Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Bonnská úmluva).

Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů uveřejněné pod č. 127/1994 Sb.

Usnesení č. 2/1993 Sb. předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky.

Ustawa o rybactwie śródlądowym z dnia 18 kwietnia 1985 Dz.U. z 1985r. Nr 21, poz. 91

Ustawa z 13 Października 1995 r. Prawo Łowieckie.

Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

Vyhláška ministerstva zemědělství č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti.

Vyhláška ministerstva zemědělství č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu.

Vyhláška č. 454/2021 Sb., o stanovení druhů živočichů vyžadujících regulaci.

Vyhláška č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd.

Vyhláška č. 553/2004 Sb., o podmínkách, vzoru a bližších pokynech vypracování plánu mysliveckého hospodaření v honitbě.

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 381/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 216/2018 Z. z. o rybárstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí.

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu a o změně zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o zbraních).

Zákon č. 216/2018 Z. z. o rybárstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti.

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Zákon České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

4. Seznam použité judikatury

Nález Ústavního soudu ze dne 29. 4. 1998, sp. zn. IV. ÚS 311/97.

Nález Ústavního soudu ze dne 13.12. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 34/03

Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 24.4.2021, sp. zn. 52 A 1/2021-21
Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.5.1998, sp. zn. 2 Cdon 1192/97
Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2013, sp. zn. 7 As 16/2013 – 53
Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie C-226/08 Stadt Papenburg
Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie C-247/85 Komise vs. Belgie
Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie C-252/85 Komise vs. Francie
Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie C-371/98 Spojené království (First Corporate Shipping)
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2004, sp. zn. 3 Tdo 1008/2004
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2014, sp.zn. 6 As 226/2014-29
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2009, sp. zn. 9 As 26/2009-85
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26.9. 2007, sp. zn. 1 As 11/2006-82
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. března 2008, sp. zn. 3 Tdo 56/2008

5. Seznam ostatních zdrojů

Bližší podmínky výkonu rybářského práva („Rybářský řád“)
Důvodová zpráva k zákonu o myslivosti
Jednací řád Myslivecké rady.
KUBELKA, Vojtěch. Tisková zpráva: Migrace zvířat na sever už nemusí být výhodná, varují odborníci. Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v.v.i. 2021.
PUMPR, Pavel. *Vývoj právní úpravy rybářství na našem území*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita, právnická fakulta, Katedra dějin státu a práva. Vedoucí práce JUDr. Bc. Jaromír Taucher,
Stanovy Asociace profesionálních myslivců České republiky ze dne 1995 čj. II/s- OS/1-28 978/96-R
Stanovy CIC přijaté 58. valným shromážděním CIC 12. května 2011 v Saint Petersburg.
Stanovy CIPS ze dne 16. 4. 2016
Stanovy Českého rybářského svazu, z.s.
Stanovy ČMMJ ze dne 11. 7. 2020
Stanovy Mezinárodní asociace pro sokolnictví a ochranu dravých ptáků

Stanovy Rybářského sdružení ČR

VOREL, Aleš a kol. Program péče o bobra evropského v České republice, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a MŽP ve spolupráci s ČZÚ v Praze, Fakulta životního prostředí. 2013

Přílohy

Příloha 1.

KLUB SOKOLNÍKŮ při ČMMJ
EVIDENČNÍ KARTA LOVECKÉHO DRAVCE

Druh: *Accipiter gentilis*

Jméno:

Pohlaví: *F ♀* rok nar. *9.5.2013*

Označení: *CZ 144 644*

je zapsán v kmenové knize loveckých dravců
Klubu sokolníků pod číslem:

<i>1009</i> číslo průkazu:	<i>2</i> poř. číslo dravce:
-------------------------------	--------------------------------

Držitel:

Dne:

Razítko klubu, podpis

Příloha 2.

361

362

³⁶¹ DRMOTA, Josef. *Lov zvěře v našich honitbách*. Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3644-0. STR 33-34

³⁶² tamtéž

Myslivost a rybářství ve světle vybraných otázek ochrany životního prostředí

Abstrakt

Tématem předkládané diplomové práce je myslivost a rybářství ve světle vybraných otázek ochrany životního prostředí. Myslivost i rybářství jsou činnosti, které mohou sice plnit funkce volnočasových aktivit, nicméně jejich hlavním účelem je ochrana přírody a jako takové by měly reagovat na změny v přírodě, které sebou přináší klimatická změna.

Cílem diplomové práce je poskytnutí čtenáři základní náhled do problematiky právní úpravy myslivosti a rybářství a hodnocení současné právní úpravy z hlediska připravenosti na změny v přírodě, které sebou přináší probíhající klimatická změna. Naplnění druhého cíle je sledováno nalezením odpovědi na tři otázky: *Pečuje česká úprava dostatečně o zachování biologické rozmanitosti?* „*Bojuje česká právní úprava efektivně s invazivními a nepůvodními druhy?*“ a „*Je česká právní úprava připravená na změny v chování zvířat, které nevyhnutelně nastanou v souvislosti s klimatickou změnou?*“.

Práce je dělena do pěti kapitol. Začátek práce je věnován problematice klimatické změny, kde je kladen důraz zejména na vyložení problémů týkajících se úbytku biodiverzity, příchodu nepůvodních druhů a změn v chování zvířat. Dále je v práci věnován prostor stručnému vylíčení jak faktické, tak právní historie myslivosti a rybářství a pramenům mezinárodního práva, které se k myslivosti a rybářství váží. Podrobněji je v práci vylíčeno téma subjektů oprávněných lovit, lovných ryb a zvěře, období lovu zvěře a ryb, území, na němž je lov ryb a zvěře možné realizovat, a povolených způsobů lovu zvěře a ryb. U obou témat je rozebráno institucionální zajištění každé činnosti a dále je provedena stručná komparace české úpravy s úpravou slovenskou a polskou.

Klíčová slova: Myslivost, Rybářství, Právní úprava, Klimatická změna, Biodiverzita, invazivní druh

Hunting and fishing in the light of selected environmental issues

Abstract

The diploma thesis focuses on the hunting and fishing in the light of selected environmental issues. Both hunting and fishing are activities that may serve as freetime activities, but their main purpose is nature conservation and as such should respond to the changes in nature brought about by climate change.

The aim of this diploma thesis is to provide the reader with a basic insight into the legal regulation of hunting and fishing and to assess the current legal regulation in terms of preparedness for the changes in nature brought about by ongoing climate change. The second objective is pursued by answering three questions: "*Does the Czech legislation sufficiently care about biodiversity conservation?*", "*Does the Czech legislation effectively combat invasive and non-native species?*" and "*Is Czech legislation prepared for the changes in animal behaviour that will inevitably occur in the context of climate change?*".

The diploma thesis is divided into five chapters. The beginning of the diploma thesis focuses on the issue of climate change, where the emphasis is mainly placed on laying out the problems related to the loss of biodiversity, the introduction of non-native species and changes in animal behaviour. Next, the diploma thesis gives a brief account of both the factual and legal history of hunting and fishing and the sources of international law relevant to hunting and fishing. In more detail, the thesis deals with the subjects entitled to hunt, the fish and game to be hunted, the seasons for hunting game and fish, the territory in which hunting of fish and game can be carried out and the permitted methods of hunting game and fish. For both topics, the institutional arrangements for each activity are discussed and a brief comparison is made between the Czech regulation and the Slovak and Polish regulations.

**Keywords: Hunting, Fishing, Legislation, Climate change, Biodiversity,
Invasive species**